

A HUDI20047 Szigeti homokok kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve

Budapest
2021

Jelen fenntartási terv a Földművelésügyi Minisztériummal kötött TMF/559/6/2017. ügyiratszámú támogatói okirat alapján, a Természetvédelmi kártalanítás fejezeti kezelésű előirányzat terhére készült

Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság

székhely: 1121 Budapest, Költő u. 21.
postacím: 2509 Esztergom, Strázsa-hegy
Tel: 0036-391-4610 Fax: 0036-200-1168
E-mail: dinpi@dinpi.hu
Web: <http://www.dinpi.hu>

Felelős tervezők

Baranyai-Nagy Anikó
Vida Alexandra

Vezető szakértők

Baranyai Zsolt

Közreműködő szakértők

Kun András
Bérces Sándor
Fehér Balázs

© Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2021

Tartalomjegyzék

I. Natura 2000 fenntartási terv	5
1. A terület azonosító adatai.....	6
1.1. Név	6
1.2. Azonosító kód	6
1.3. Kiterjedés	6
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek.....	6
1.4.1. Jelölő élőhelyek (a *-gal jelöltek kiemelt jelentőségű közösségi élőhelytípusok).....	6
1.4.2. Jelölő fajok (a *-gal jelöltek kiemelt közösségi jelentőségű fajok).....	6
1.5. Érintett települések.....	6
1.6. Egyéb védettségi kategóriák.....	7
1.7. Tervezési és egyéb előírások.....	7
1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv.....	7
1.7.2. Településrendezési eszközök.....	7
1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek	7
1.7.4. Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek.....	8
1.7.5. Halgazdálkodási tervek.....	8
1.7.6. Vízgyűjtő-gazdálkodási terv.....	8
2. Veszélyeztető tényezők.....	8
3. Kezelési feladatok meghatározása.....	13
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése.....	13
3.2. Kezelési javaslatok.....	26
3.2.1. Élőhelyek kezelése	27
3.2.1.1. Kezelési egység kódja, neve: KE1 – Extenzív legeltetéssel fenntartandó homoki gyepek	32
3.2.1.2. Kezelési egység kódja, neve: KE2 – Inváziós fajokkal fertőzött homoki gyepek	38
3.2.1.3. Kezelési egység kódja, neve: KE3 – Természetvédelmi kezeléssel fenntartandó tölgyesek.....	44
3.2.1.4. Kezelési egység kódja, neve: KE4 – Szerkezetátalakítással kezelendő idegenhonos faállományok.....	50
3.2.1.5. Kezelési egység kódja, neve: KE5 – Ligeterdők.....	57
3.2.1.6. Kezelési egység kódja, neve: KE6 – Egyéb, őshonos faállományok	63
3.2.1.7. Kezelési egység kódja, neve: KE7 – Idegenhonos faállományok	68
3.2.1.8. Kezelési egység kódja, neve: KE8 – Szántók.....	73
3.2.1.9. Kezelési egység kódja, neve: KE9 – Mesterséges létesítmények.....	75
3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés	78
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések.....	78
3.2.4. Kutatás, monitorozás	78
3.2.5. Mellékletek.....	81
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében	86
3.3.1. Agrártámogatások.....	87
3.3.2. Pályázatok	92
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja.....	95
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök.....	95
3.4.2. A kommunikáció címzettjei.....	95

3.4.3	Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel.....	97
II.	A Natura 2000 fenntartási terv készítését megalapozó dokumentáció.....	101
1.	A tervezési terület alapállapot jellemzése	102
1.1.	Környezeti adottságok.....	102
1.1.1.	Éghajlati adottságok	102
1.1.2.	Vízrajzi adottságok.....	102
1.1.3.	Talajtani adottságok.....	102
1.2.	Természeti adottságok.....	103
1.2.1.	A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű élőhelyek	107
1.2.2.	A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű növényfajok	112
1.2.3.	A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű állatfajok.....	113
1.2.4.	A tervezési területen előforduló egyéb jelentős fajok.....	119
1.3.	Területhasználat	119
1.3.1.	Művelési ág szerinti megoszlás	119
1.3.2.	Tulajdoni viszonyok	120
1.3.3.	Területhasználat és kezelés.....	120
2.	Felhasznált irodalom	139
3.	Térképek és mellékletek.....	140

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve: Szigeti homokok kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (KjTT)

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója: HUDI20047

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése: 848,90 ha

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

A jelölő élőhelyek és fajok felsorolásánál a Natura 2000 terület adatlapjának 2019. évi változatát vettük alapul.

1.4.1. Jelölő élőhelyek (a *-gal jelöltek kiemelt jelentőségű közösségi élőhelytípusok)

- 6260* Pannon homoki gyepek
- 91E0* Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
- 91F0 Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*)
- 91I0* Euro-szibériai erdőssztyepptülgyesek tölgyfajokkal (*Quercus* spp.)

1.4.2. Jelölő fajok (a *-gal jelöltek kiemelt közösségi jelentőségű fajok)

- szarvas álganéjtúró (*Bolbelasmus unicornis*)
- vöröshasú unka (*Bombina bombina*)
- magyar futrinka (*Carabus hungaricus*)
- homoki kikerics (*Colchicum arenarium*)
- homoki nőzirom (*Iris humilis* subsp. *arenaria*)
- nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*)

Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű fajok:

- nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*)
- nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*)
- skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)

1.5. Érintett települések

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészetekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

Település	Megye	Érintett terület (ha)	Érintett terület %	Település területének érintettsége (%)
Pócsmegyer	Pest	170,96	20,14	23,33
Szigetmonostor	Pest	548,42	64,60	13,08
Tahitótfalu	Pest	129,50	15,26	3,31
Összesen:		848,88	100	

1. táblázat: Érintett települések

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Típus	Kód	Név	Átfedés (ha)	Kapcsolódó jogszabály száma
országos jelentőségű védett természeti terület	283/NP/97	Duna-Ipoly Nemzeti Park	450,89	34/1997. (XI. 20.) KTM rendelet a Duna-Ipoly Nemzeti Park létesítéséről
országos ökológiai hálózat	MT	magterület övezete	384,38	Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény
országos ökológiai hálózat	PT	pufferterület övezete	5,92	Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény
országos ökológiai hálózat	OF	ökológiai folyosó övezete	448,17	Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény

2. táblázat: Egyéb védettségi kategóriák

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

A tervezési területre vonatkozóan elfogadott természetvédelmi kezelési terv nem áll rendelkezésre.

1.7.2. Településrendezési eszközök

- Pócsmegyer
87/2013. (IX. 18.) számú önkormányzati határozat Pócsmegyer Településszerkezeti Tervéről
13/2013. (IX. 23.) számú önkormányzati rendelet Pócsmegyer Helyi Építési Szabályzatáról
- Szigetmonostor
332/2017. (12. 14.) számú képviselő-testületi határozat Szigetmonostor Településszerkezeti Tervéről
1/2018. (I. 24.) számú önkormányzati rendelet Szigetmonostor Helyi Építési Szabályzatáról
- Tahitótfalu
177/2014. (10. 01.) számú képviselő-testületi határozat Tahitótfalu Településszerkezeti Tervéről
7/2014. (10. 02.) számú képviselő-testületi rendelet Tahitótfalu Helyi Építési Szabályzatáról

1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek

A terület az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról szóló 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet 5. sz. melléklete alapján a Pilis-Visegrádi - és a Szentendrei Erdőtervezési Körzetekhez tartozik.

A Szentendrei Erdőtervezési Körzet jelenlegi körzeti erdőterve érvényes: 2020. január 01. – 2029. december 31. Határozat szám: PE-06/ERDŐ/1000-9/2020 (Pest Megyei Kormányhivatal, Érdi Járási Hivatal, Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály, Erdőtervezési Osztály)

A Pilis-Visegrádi Erdőtervezési Körzet jelenlegi körzeti erdőterve érvényes: 2012. január 01 – 2021. december 31. Törzskönyvi szám: 9690/2/2010 (Pest Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága)

A 2011. évi körzeti erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az érintett körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodásról 96/2011. (X. 17.) VM rendelet (Pilis-Visegrádi Erdőtervezési Körzet)

1.7.4. Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek

A tervezési terület az Északi-középhegységi nagyvadas táj, Börzsöny-Gödöllői Vadgazdálkodási tájegységhez (VGTE kódszáma 201) tartozik. A tájegység vadgazdálkodási tervét az Északi hegy- és dombvidéki Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről szóló 14/2018. (VII. 3.) AM rendelet tartalmazza.

A tervezési terület egy vadászatra jogosult vadásztársaság területére esik: Szentendre-Szigeti Vadásztársaság, vadgazdálkodási terület kódszáma: 13-571050-201. A vadgazdálkodási üzemterv érvényes: 2017. március 1 – 2037. február 28.

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

A természetmegőrzési területen nyilvántartott halgazdálkodási vízterület nem található.

1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv

- A Duna-vízyűjtő magyarországi része vízyűjtő-gazdálkodási terv, 2015.
<https://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&programelemid=149>
- Duna részvízyűjtő vízyűjtő-gazdálkodási terv, 2015. Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
- 1-9 Közép-Duna vízyűjtő alegység vízyűjtő-gazdálkodási terv, 2016. április, Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság, érvényes 2021-ig.

2. Veszélyeztető tényezők

A veszélyeztető tényezők felsorolásánál figyelembe vettük a Natura adatlapon felsorolt tényezőket, amelyeket az aktuális állapotra alakítva ismertetünk. Az érintett terület százalékos nagyságát a teljes tervezési területhez viszonyítva adjuk meg.

Belső veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H= nagy, M= közepes, L= kis jelentőségű)	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A09	Intenzív legeltetés vagy túllegeltetés	H	8	6260* Pannon homoki gyepek magyar futrinka (<i>Carabus hungaricus</i>) homoki kikerics (<i>Colchicum arenarium</i>)

				homoki nőszirm (Iris humilis subsp. arenaria) szarvas álganéjtúró (Bolbelasmus unicornis) Főként a terület középső részén, bekerített lólegelőkön nagymértékű a túllegeltetés. A néhány éve még igen gazdag homoki gyepek fajkészlete elszegényedett, gyomosak.
A10	Extenzív legeltetés vagy alullegetetés	M	8	6260* Pannon homoki gyepek A leggazdagabb zárt homoki sztyepprétek a legeltetés teljes hiányában avarosodnak, szegényednek.
B02	Más típusú erdővé alakítás, beleértve a monokultúrákat is	H	1	91I0* Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (Quercus spp.) nyugati piszedenevér (Barbastella barbastellus) Erdőgazdálkodás homogenizáló hatása veszélyezteti az élőhelyet.
B03	Erdőfelújítás idegenhonos vagy tájidegen fajokkal vagy azok betelepítése	M	5	6260* Pannon homoki gyepek A homoki gyepeknek maradványai megtalálhatók jelenleg erdőtervezett ritkás erdőállományokkal jellemezhető területeken, ahol elsősorban akáccal és fenyőkkel végeztek felújításokat.
B06	Fakitermelés (kivéve tarvágás)	M	5	nagy höscincér (Cerambyx cerdo) nyugati piszedenevér (Barbastella barbastellus) skarlátbogár (Cucujus cinnaberinus) Ezen fajok számára negatív hatású mindenféle fakitermelés. A letermelt faanyag nem megfelelő időben (májust követően) történő elszállítása ökológiai csapda, mivel a frissen kitermelt fa jobban vonzza a peterakó nőtényeket, mint az erdőben lévő sérült fák.
B07	Lábonálló és fekvő holtfa eltávolítása, beleértve a törmelékét is	M	5	nagy höscincér (Cerambyx cerdo) nyugati piszedenevér (Barbastella barbastellus) skarlátbogár (Cucujus cinnaberinus) Ezen fajok számára negatív hatású mindenféle fakitermelés.
B08	Idős fák eltávolítása (kivéve a lábonálló vagy fekvő holt fát)	L	5	nagy höscincér (Cerambyx cerdo) nyugati piszedenevér (Barbastella barbastellus) skarlátbogár (Cucujus cinnaberinus) Ezen fajok számára negatív hatású mindenféle fakitermelés.
B09	Tarvágás	L	10	nagy höscincér (Cerambyx cerdo)

				nyugati pisedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>) skarlábogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>) szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>) Ezen fajok számára negatív hatású mindenféle fakitermelés.
B16	Faanyag szállítása	L	5	nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>) skarlábogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>) Ezen fajok számára negatív hatású mindenféle fakitermelés. A letermelt faanyag nem megfelelő időben (májust követően) történő elszállítása ökológiai csapda, mivel a frissen kitermelt fa jobban vonzza a peterakó nőstényeket, mint az erdőben lévő sérült fák.
F07	Sport, turisztikai és szabadidős tevékenységek	M	8	6260* Pannon homoki gyepek homoki kikerics (<i>Colchicum arenarium</i>) homoki nőszirm (<i>Iris humilis</i> subsp. <i>arenaria</i>) magyar futrinka (<i>Carabus hungaricus</i>) Az emberi taposás, turizmus, terepmotorozás, lovaglás káros hatással van a pannon homoki gyepekre és a fajaik állományaira.
G08	Hal- és vadállomány kezelése	M	3	homoki kikerics (<i>Colchicum arenarium</i>) homoki nőszirm (<i>Iris humilis</i> subsp. <i>arenaria</i>) magyar futrinka (<i>Carabus hungaricus</i>) szarvas álganéjtűró (<i>Bolbelasmus unicornis</i>) szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>) A túltartott vadállomány taposása, túrása károsítja a fenti fajok állományait.
I01	Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok	H	10	6260* Pannon homoki gyepek 91I0* Euro-szibériai erdőssztyeppölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.) homoki kikerics (<i>Colchicum arenarium</i>) homoki nőszirm (<i>Iris humilis</i> subsp. <i>arenaria</i>) magyar futrinka (<i>Carabus hungaricus</i>) nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>) szarvas álganéjtűró (<i>Bolbelasmus unicornis</i>) szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>) nyugati pisedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>) Még szórványos, de néhol nagy foltokat borít a selyemkóró (<i>Asclepias syriaca</i>) és a mirigyes bálványfa (<i>Ailanthus altissima</i>). Az erőteljesen terjedő inváziós fajok közvetlenül veszélyeztetik az élőhelyeket és a fajok állományait.

I02	Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)	H	25	6260* Pannon homoki gyepek 91E0* Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>) 91I0* Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.) homoki kikerics (<i>Colchicum arenarium</i>) homoki nőszirm (<i>Iris humilis</i> subsp. <i>arenaria</i>) magyar futrinka (<i>Carabus hungaricus</i>) nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>) szarvas álganéjtűró (<i>Bolbelasmus unicornis</i>) szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>) nyugati piszedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>) Az egész területen jelen van, erőteljesen terjed a fehér akác (<i>Robinia pseudoacacia</i>), és a nyugati osterfa (<i>Celtis occidentalis</i>). Kisebb mennyiségben, de jelen van a (<i>Gleditsia triacanthos</i>), a zöld juhar (<i>Acer negundo</i>) és az alásfa (<i>Ptelea trifoliata</i>) is. Még szórványos, de néhol nagy foltokat borít a magas aranyvessző (<i>Solidago gigantea</i>). Az erőteljesen terjedő inváziós fajok közvetlenül veszélyeztetik az élőhelyeket és a fajok állományait.
L02	Fajösszetétel változása természetes szukcesszió következtében	L	5	6260* Pannon homoki gyepek homoki kikerics (<i>Colchicum arenarium</i>) homoki nőszirm (<i>Iris humilis</i> subsp. <i>arenaria</i>) magyar futrinka (<i>Carabus hungaricus</i>) szarvas álganéjtűró (<i>Bolbelasmus unicornis</i>) A cserjésedés általános a területen, fő faja az egybibés galagonya (<i>Crataegus monogyna</i>). Az erős cserjésedés felszámolja a gyepeket, az alászoruló gyepfoltok fajkészlete megritkul.
N02	Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében	M	2	91I0* Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.) homoki kikerics (<i>Colchicum arenarium</i>) homoki nőszirm (<i>Iris humilis</i> subsp. <i>arenaria</i>) magyar futrinka (<i>Carabus hungaricus</i>) nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>) szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>) A klímaváltozás következtében csökkenő csapadékmennyiség és szélsőségesse váló csapadékeloszlás akadályozza az erdőssztyepp-tölgyesek felújulását és elősegíti az inváziós fafajok térhódítását.

				A csapadék- és talajvízhiány következtében a fenti fajok élőhelye szűkül, negatívan befolyásolja a populációk méretét.
--	--	--	--	--

3. táblázat: Belső veszélyeztető tényezők

Kívülről ható veszélyeztető tényezők

Kívülről ható veszélyeztető tényező nem ismert.

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

Rendeltetés

A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

Célkitűzések

Általános célkitűzések

- Kiemelt célkitűzés a jelölő élőhelyek, az azok alkotta élőhelykomplex (faállomány, erdőszegély, gyepek) tájképének, dinamikájának, a benne honos védett, fokozottan védett és Natura 2000 jelölő növény-, és állatritkaságok állományainak fenntartása, helyreállítása.
- A kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű élőhelytípusok és fajok természetvédelmi helyzetének fenntartása, javítása.
- A Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve az ennek megőrzését, fenntartását biztosító gazdálkodás feltételeinek biztosítása.
- A jelölő élőhelyek kiterjedése ne csökkenjen, kivéve, ha ez a változás másik, az eltűnő élőhelyrészhez hasonló természetességgű jelölő élőhely kiterjedésének növekedése miatt következik be.
- Kiemelt célkitűzés a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok populációi fragmentációjának csökkentése, élőhelyi kapcsolatok erősítése, kialakítása.
- A jelölő élőhelyek inváziós veszélyeztetésének mértékét csökkenteni szükséges. Ennek érdekében a jelölő élőhelyekkel érintkező, az adott helyen tényleges inváziós fenyegetést jelentő fásszerű állományok nem telepíthetők. A meglévő fás és lágyszárú inváziós állományok visszaszorítandók.
- A Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodásában álló szigetmonostori volt katonai területen az idegenhonos fafajú állományok fokozatos átalakítása őshonos fafajú erdővé.
- A korábban kialakított anyaggyűjtő helyek gyom és hulladék mentesítése, további lerakások megakadályozása, homoki gyepek, őshonos fafajú erdők kialakításával történő rekultivációja a megmaradt eredeti domborzati formák bolygatása nélkül.
- A szigetmonostori volt katonai területen a katonai használatból visszamaradt hulladékok felszámolása.
- A jelölő élőhelyek védelme az infrastrukturális fejlesztésekkel szemben.
- A gyepekben a szürkenyár gyökérsarjra történő terjedésének megállítása.
- Abiotikus katasztrófák (pl. tűzkár) elhárítása.
- Fontos az élőhelyeket veszélyeztető egyéb tevékenységek (pl.: gépjármű forgalom, crossmotorozás, quad, illegális bányászat) megszüntetése, a jogilag nem létező, de kijárt földutak felszámolása. Szükséges a lovas és gyalogos turista forgalom szabályozása, túraútvonalak kijelölése.
- Cél a vadakat vonzó vadászati objektumok eltávolítása a Natura 2000 jelölő élőhelyek területéről. A területen a vadlétszámot olyan szinten szükséges tartani, hogy az a külön vadvédelem nélküli erdőfelújítást ne gátolja, valamint ne okozza a gyepek degradációját.

A Szigeti homokok (HUDI20047) kiemelt jelentőségű természet megőrzési területen előforduló, a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű értékek:

Kiemelt (*) közösségi jelentőségű élőhelytípusok

- 6260* Pannon homoki gyepek
- 91E0* Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
- 91I0* Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus* spp.)

Közösségi jelentőségű növényfajok

- homoki kikerics (*Colchicum arenarium*)
- homoki nőszirm (*Iris humilis* subsp. *arenaria*)

Közösségi jelentőségű állatfajok

- magyar futrinka (*Carabus hungaricus*)
- szarvas álganéjtűró (*Bolbelasmus unicornis*)
- nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*)

Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű fajok

- nyugati pisedenevér (*Barbastella barbastellus*)
- nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*)
- skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)

Célkitűzések – kiemelt közösségi jelentőségű élőhelytípusok**6260* Pannon homoki gyepek**

6260* Pannon homoki gyepek élőhely kiterjedése a tervezési területen 128,33 ha, ami az országos állomány kb. 0,3%-a. A 2019. évi országjelentés alapján az élőhely természetvédelmi állapota rossz. Az élőhely kiterjedése csökkent a természet megőrzési területen az elmúlt 10-15 évben. A síkság és a hegyvidék találkozásánál edafikus erdőssztyepp területen elhelyezkedő, areaperemi állományok jelentőségét, a hegy és síkvidéki flóraelemek keveredése miatti fajgazdagságuk adja.

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Megjegyzés
Szerkezet	Túllegeltetés: a pócsmegyeri területrészen található gyepeket lovakkal legeltetik. Jelentős problémát okoz a túlletetés, a gyepek állapota rendkívül rossz. Fajkészletük elszegényedett, gyomos.	A homoki gyepek szerkezetének, fajkészletének javítása 20 hektáron. Elérendő cél az aktuális természeti állapothoz igazodó extenzív legeltetési rendszer kialakítása a túllegeltetés elkerülése érdekében.	Hatósági eszközökkel a legelő állatlétszám és a legeltetési rendszer szabályozása.	Folyamatos fenntartás. Rövid távon (5 éven belül) szükséges a legeltetést átalakítani.	
Szerkezet	Alullegetetés: A szigetmonostori területrészen homoki gyepei legeltetés hiányában avarosodnak, cserjésednek. Fajkészletük a gyepek túlzott záródásával elszegényedik.	A pannon homoki gyepek szerkezetének, fajkészletének megőrzése, javítása. Elérendő cél az aktuális természeti állapothoz igazodó extenzív legeltetési rendszer kialakítása az alullegetetés elkerülése érdekében.	Mezőgazdasági támogatás ösztönző, nem teljesítés esetén szankcionáló szerepét szükséges érvényesíteni.	Folyamatos	A terület természeti értékeit megőrző legeltetés a jelenlegi birtokszerkezet és támogatási rendszer mellett gazdaságosan nem végezhető.
Szerkezet	Cserjésedés: A társulás fajösszetételére kedvezőtlen hatást gyakorol a honos fajok (pl. kőkény, vadrózsa, galagonya) nagyarányú (15-20 %-nál nagyobb) terjedése, a gyepek záródása.	A becserjésedés miatt leromlott élőhelyek visszaalakítása gyeppé és fenntartása extenzív mezőgazdasági használat, a cserjések túlzott térfoglalásának megakadályozása évente 5-10 hektáron.	Mozaikoló cserjeirtás.	Folyamatos	
Szerkezet / idegenhonos inváziós fajok	Az inváziós fajok terjedése: az intenzíven terjedő idegenhonos fajok betelepülése, az élőhely általános leromlásához vezet	Az inváziós fajok visszaszorítása évente 15-20 hektáron	A területek extenzív legeltetése részben visszaszorítja az inváziós fajokat, emellett szükséges mechanikus és csepegésmentes	Folyamatos	

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Megjegyzés
	(pl. akác (<i>Robinia pseudo-acacia</i>), nyugati osterfa (<i>Celtis occidentalis</i>), mirigyes bálványfa (<i>Ailanthus altissima</i>), magas aranyvessző (<i>Solidago gigantea</i>), selyemkóró (<i>Asclepias syriaca</i>)).		gyomirtószeres kezelés együttes alkalmazása. A célkitűzést hatósági eszközök segítik, a földhasználatnak a 269/2007. Korm. rendelet és a 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet alapján védekezési kötelezettsége van.		
Kiterjedés / fragmentáció	Egykori gyepek területére korábban telepített, jellemzően idegenhonos faállományok miatt a homoki gyepek kiterjedése csökkent, az élőhelyfoltok feldarabolódtak. A kiterjedés csökkenése az inváziós fajok terjedése miatt folyamatos.	A pócsmegyeri homokbuckák területén az ültetvény erdőkkel körbezárt pannon homoki gyeppé alakítása, gyepek összekötése, gyepek kialakítása 2 hektáron. A homoki gyepekre telepített kiritkult erdőállományok gyeppé, erdőssztyeppé alakítása 10 hektáron.	Hatósági eszközökkel kezelendő (tulajdonosi / erdőgazdálkodói kezdeményezésre). Az őshonos fafajú, jó homoki gyepszintű állományok felnyíló erdővé alakítása. A pannon homoki gyeppé-foltok közé ékelődő akácok, fekete fenyvesek, erdei fenyvesek fokozatos szerkezet átalakítása őshonos fafajú erdővé. Talajbolygatás minimalizálása, kerülése kitermelés, erdőfelújítás során.	Folyamatos, lehetőség szerint a soron következő erdőtervezés során a legveszélyeztetettebb területeket felnyíló erdővé javasolt sorolni.	
Kiterjedés / fragmentáció	A korábbi homoki gyepek egy része helyén (Tahitótfalu, Pócsmegyer) a túllegeltetés miatt mára jellegtelen gyepek vannak. A korábban felszántott homoki gyepek felhagyása után több területen (Pócsmegyer) megindult a parlagterületek regenerációja.	A jellegtelen szárazgyepek, regenerálódó parlagok homoki gyeppé alakítása összesen 50 hektáron.	Mezőgazdasági támogatás ösztönző szerepével a területek extenzív legeltetése, a legelő állatlétszám, állatfaj (elsősorban juh, szarvasmarha) és a legeltetési rendszer szabályozása.	Középtávon 5-10 hektár, hosszú távon 50 hektár terület homoki gyeppé alakítása.	A terület természeti értékeit megőrző legeltetés a jelenlegi birtokszerkezet és támogatási rendszer mellett gazdaságosan nem végezhető.
Monitorozás / kiterjedés	-	Az élőhelyek kiterjedésének és elterjedésének nyomon követése.	Az élőhelytípus monitorozására az NBmR protokoll szerinti élőhelytérképezés elvégzése.	10 évenként	Az utolsó élőhelytérképezés éve: 2018.
Monitorozás / szerkezet	-	Az élőhely jellemző fajainak (közösségi jelentőségű és hazai védettségű fajainak) a monitorozásával közvetlenül nyerhetünk információkat az adott élőhely szerkezeti és minőség jellemzőiből.	A kiválasztott fajok monitorozása NBmR és/vagy egyéb protokoll szerinti elvégzése (állománynagyság).	6 évente	Monitorozásra javasolt fajok: homoki kikerics (<i>Colchicum arenarium</i>), homoki nőszirm (<i>Iris humilis</i> subsp. <i>arenaria</i>),

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Megjegyzés
					csikófark (<i>Ephedra distachya</i>)

91E0* Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

91E0* Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) élőhely kiterjedése a tervezési területen 14,06 ha, ami az országos állomány kb. 0,03%-a. A 2019. évi országjelentés alapján az élőhely természetvédelmi állapota rossz.

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Megjegyzés
Szerkezet / őshonos faállomány	Az őshonos faállomány egykorú, fiatalabb korosztályok általában hiányoznak, és nincsenek igazán idős egyedek. Az állományokat egy fafaj alkotja, jellemzően fehér nyár (<i>Populus alba</i>), vagy fehér fűz (<i>Salix alba</i>).	A szerkezeti változatosság (fafaj és korszerkezet) bővülése, álló és fekvő holtfa mennyiségének gyarapodása, mikrohabitatok számának növekedése.	Az állomány koreloszlásának minél nagyobb széthúzása, szakaszos kisterületű véghasználatok végzése.	A következő erdőtervezés során	
Szerkezet / idegenhonos inváziós fajok	Az állományok fertőzöttsége inváziós fajokkal (kiemelten: zöld juhar (<i>Acer negundo</i>), gyalogakác (<i>Amorpha fruticosa</i>), ezüstfa (<i>Elaeagnus angustifolia</i> , aranyvessző fajok (<i>Solidago</i> spp.)).	Az inváziós fajok teljeskörű eltávolítása a felső lombkorona szintből. Az alsó lombkorona és cserje szintben legalább 80%-os visszaszorítása. Lágyszárú fajok jelentősebb fertőzési gócpontjainak felszámolása.	Az inváziós fajok mechanikus eltávolítása az elő és véghasználatok során, lehetőség szerint csepegésmentes vegyszeres kezeléssel együtt. Lágyszárú fajok jelentősebb fertőzési gócpontjai esetén a célfa(ok) mechanikus és vegyszeres irtása, árnyalással történő visszaszorítása.	Folyamatos	
Monitorozás / kiterjedés	-	Az élőhelyek kiterjedésének és elterjedésének nyomon követése.	Az élőhelytípus monitorozására az NBmR protokoll szerinti élőhelytérképezés elvégzése.	10 évenként	Az utolsó élőhely-térképezés éve: 2018.

91I0* Euro-szibériai erdőssztyeppölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus* spp.)

A 91I0* Euro-szibériai erdőssztyeppölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus* spp.) élőhely kiterjedése a tervezési területen 24,41 ha, ami az országos állomány kb. 0,5%-a. A síkság és a hegyvidék találkozásánál, edafikus erdőssztyepp területen elhelyezkedő, areaperemi állományok jelentőségét, a hegy és síkvidéki flóraelemek keveredése miatti fajgazdagságuk adja. A 2019. évi országjelentés alapján az élőhely természetvédelmi állapota rossz.

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Megjegyzés
Szerkezet / őshonos faállomány	Az őshonos faállomány sokszor többkorú, de a kocsányos tölgy fiatalabb korosztályai általában hiányoznak, és nincsenek igazán idős egyedek.	A szerkezeti változatosság (fafaj és korszerkezet) bővülése, álló és fekvő holtfa mennyiségének gyarapodása, mikrohabitatok számának növekedése.	Folyamatos erdőborítás biztosítása minden állomány esetén. Az állomány koreloszlásának minél nagyobb széthúzásával. Őshonos fafajok egyedei kivágásának mellőzése.	Az üzem mód módosításokat javasolt minél előbb, de legkésőbb a következő erdőtervezés során végrehajtani.	
Szerkezet / idegenhonos inváziós fajok	Az állományok fertőzöttsége inváziós lágú és fásszárú fajokkal (kiemelten: akác (<i>Robinia pseudoacacia</i>), nyugati ostorfa (<i>Celtis occidentalis</i>), mirigyes bálványfa (<i>Ailanthus altissima</i>), selyemkóró (<i>Asclepias syriaca</i>)).	Az inváziós fafajok teljeskörű eltávolítása a felső lombkorona szintből. Az alsó lombkorona és cserje szintben legalább 80%-os visszaszorítása. Lágyszárú fajok jelentősebb fertőzési gócpontjainak felszámolása.	Az inváziós fafajok mechanikus eltávolítása az erdőhasználatok során, csepegésmentes vegyszeres kezeléssel együtt. Lágyszárú fajok jelentősebb fertőzési gócpontjai esetén a célfa(ok) mechanikus és vegyszeres irtása, árnyalással történő visszaszorítása.	Folyamatos	
Szerkezet / vadászható vadfajok	A nagyvad állomány csökkenti a kocsányos tölgy magról történő felújulásának lehetőségét.	A nagyvadállomány csökkentése addig a mértékig, hogy a magról történő felújulásnak létszámuk ne legyen akadálya.	Vadkilövés, vadbefogás.	Folyamatos	A nagyvadállomány kezelését nem lehet Natura 2000 terület szintjén kezelni, csak komplex, legalább vadgazdálkodási egység szintű beavatkozások szükségesek.
Kiterjedés / fragmentáció	A korábban összefüggő élőhely kiterjedése az elmúlt 100 év alatt folyamatosan csökkent, az élőhelyfoltok részben egymástól elszigeteltek.	Az egyes élőhelyfoltok kiterjedése nem csökkenhet. Az élőhelyfoltok között őshonos fafajú erdőállományok kialakítása. A gyepterületeken 15-20 % arányban mozaikosan elhelyezkedő őshonos fa és cserjecsoportok kialakítása.	A jelölő élőhely területének megőrzése a megfelelő erdőgazdálkodással biztosítható. A kiterjedést veszélyeztető nagyléptékű klimatikus változások nem kezelhetők. A jelölő állományok között fafajcserés szerkezetátalakítással szükséges a konnektivitást biztosító őshonos fafajú erdőállományokat kialakítani.	Az élőhely kiterjedésének megőrzése folyamatosan szükséges. A konnektivitást biztosító faállományok kialakítása középtávon valósítható meg (10-30 év). A gyepterületeken mozaikos erdőössztyepp kialakítása közép-hosszútávon 10-50 év lehetséges.	
Monitorozás / kiterjedés	-	Az élőhelyek kiterjedésének és elterjedésének nyomon követése.	Az élőhelytípus monitorozására az NBmR protokoll szerinti élőhelytérképezés elvégzése.	10 évenként	Az utolsó élőhelytérképezés éve: 2018.

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Megjegyzés
Monitorozás / szerkezet	-	Az élőhely jellemző fajainak (közösségi jelentőségű és hazai védettségű fajainak) monitorozásával közvetlenül nyerhetünk információkat az adott élőhely szerkezeti és minőség jellemzőiből.	A kiválasztott fajok monitorozása NBmR és/vagy egyéb protokoll szerinti elvégzése (állománynagyság).	6 évente	Monitorozásra javasolt fajok: kikeleti hóvirág (<i>Galanthus nivalis</i>)

Célkitűzések – Közösségi jelentőségű fajok

Közösségi jelentőségű növényfajok: homoki kikerics (*Colchicum arenarium*), homoki nőszirm (*Iris humilis* subsp. *arenaria*)

A homoki kikerics (*Colchicum arenarium*) állománynagysága a területen 30000- 40000 egyed, az országos állomány 0,4-1,0 %-a. A 2019. évi országjelentés alapján a faj természetvédelmi állapota kedvezőtlen. A faj állománya összességében a természet megőrzési területen stabil az elmúlt 10-15 évben.

A homoki nőszirm (*Iris humilis* subsp. *arenaria*) állománynagysága a területen 2 000- 5 000 egyed, az országos állomány 0,3-1,0 %-a. A 2019. évi országjelentés alapján a faj természetvédelmi állapota kedvezőtlen. A faj állománya összességében a természet megőrzési területen stabil az elmúlt 10-15 évben.

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Megjegyzés
Állománynagyság	Túllegeltetés: Főként Pócsmegyerén a terület középső részén, bekerített lólegelőkön jelentkező nagymértékű túllegeltetés csökkenti a fajok állománynagyságát.	A fajok élőhelyein a homoki gyepek és degradált szárazgyepek szerkezetének, fajkészletének javítása 30 hektáron. Elérendő cél az aktuális természeti állapothoz igazodó extenzív legeltetési rendszer kialakítása az túllegeltetés elkerülése érdekében.	Hatósági eszközökkel a legelő állatlétszám és a legeltetési rendszer szabályozása.	Folyamatos fenntartás. Rövid távon (5 éven belül) szükséges a legeltetést átalakítani.	
Állománynagyság	Inváziós fajok: Az egész tervezési területen jelen lévő, erőteljesen terjedő inváziós fajok közvetlenül veszélyeztetik a fajok állományait.	Az inváziós fajok visszaszorítása évente 15-20 hektáron.	A területek extenzív legeltetése részben visszaszorítja az inváziós fajokat, e mellett szükséges mechanikus és csepegésmentes	Folyamatos	

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Megjegyzés
			gyomirtószeres kezelés együttes alkalmazása. A célkitűzést hatósági eszközök segítik, a földhasználónak a 269/2007. Korm. rendelet és a 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet alapján védekezési kötelezettsége van.		
Állománynagyság	Cserjésedés: Az erős cserjésedés következtében az alászoruló fajok állománya csökken.	A becserjésedés miatt leromlott élőhelyek visszaalakítása gyeppé és fenntartása extenzív mezőgazdasági használatlaltal, a cserjések túlzott térfoglalásának megakadályozása évente 5-10 hektáron.	Mozaikoló, cserjeirtás.	Folyamatos	
Állománynagyság	Helytelen erdőgazdálkodási gyakorlat (talajbolygatással járó technológiák) közvetlenül csökkenti a fajok állományát.	Az erdőfelújítás során a tuskózás, és a teljes talaj előkészítési technológia mellőzése. Fakitermelés korlátozása virágzó állomány területén.	Hatósági eszközzel a jelölő fajok károsítását okozó talajművelés, talajkárosítás tiltása.	Folyamatos	
Monitorozás	-	Az állománynagyság és változásának megállapítása.	A fajok monitorozása az NBmR és/vagy egyéb protokoll szerinti	6 évente	

Magyar futrinka (*Carabus hungaricus*), szarvas álganéjtúró (*Bolbelasmus unicornis*)

A magyar futrinka (*Carabus hungaricus*) állománynagysága a területen jól felmért 4 db 1x1 km-es négyzetben van dokumentált adata, ez az országos előfordulás 1,6%-a. A 2019. évi országjelentés alapján a faj természetvédelmi állapota kedvező. A faj állománya összességében a természet megőrzési területen stabil – kis mértékben csökkenő az elmúlt 10-15 évben.

A szarvas álganéjtűró (*Bolbelasmus unicornis*) állomány nagysága a területen nem kellően felmért 1 db 1x1 km-es négyzetben van dokumentált adata, ez az országos előfordulás 1,3%-a. A 2019. évi országjelentés alapján a faj természetvédelmi állapota kedvezőtlen. A faj állománya összességében a természet megőrzési területen feltehetően stabil az elmúlt 10-15 évben.

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Megjegyzés
Állomány nagyság	Túllegeltetés: A lótarás és az ezzel kapcsolatos túllegeltetés miatt a fajok állományai lokálisan veszélyeztetettek.	A fajok élőhelyein a homoki gyepek és degradált szárazgyepek szerkezetének, fajkészletének javítása 30 hektáron. Elérendő cél az aktuális természeti állapothoz igazodó extenzív legeltetési rendszer kialakítása az túllegeltetés elkerülése érdekében.	Hatósági eszközökkel a legelő állatlétszám és a legeltetési rendszer szabályozása.	Folyamatos fenntartás. Rövid távon (5 éven belül) szükséges a legeltetést átalakítani.	
Állomány nagyság	Inváziós fajok: Az egész tervezési területen jelen lévő, erőteljesen terjedő inváziós fajok közvetlenül veszélyeztetik a fajok állományait.	Az inváziós fajok visszaszorítása évente 15-20 hektáron.	A területek extenzív legeltetése részben visszaszorítja az inváziós fajokat, e mellett szükséges mechanikus és csepegésmentes gyomirtószeres kezelés együttes alkalmazása. A célkitűzést hatósági eszközök segítik, a földhasználatnak a 269/2007. Korm. rendelet és a 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet alapján védekezési kötelezettsége van.	Folyamatos	
Állomány nagyság	Cserjésedés: Az erős cserjésedés is veszélyezteti a fajokat, a zárt cserjések, erdők nem élőhelyei a fajnak.	A becserjésedés miatt leromlott élőhelyek visszaalakítása gyeppé és fenntartása extenzív mezőgazdasági használattal, a cserjések túlzott terfoglalásának	Mozaikoló cserjeirtás.	Folyamatos	

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Megjegyzés
		megakadályozása évente 5-10 hektáron.			
Monitorozás	-	Az állománynagyság és változásának megállapítása.	A fajok monitorozása egyéb protokoll szerint.	6 évente	

Nyugati pisedenevér (*Barbastella barbastellus*)

A nyugati pisedenevér (*Barbastella barbastellus*) állománynagysága a területen nem kellően felmért 3 db 1x1 km-es négyzetben van dokumentált adata, ez az országos előfordulás 0,3 %-a. A 2019. évi országjelentés alapján a faj természetvédelmi állapota kedvezőtlen. A faj állománya összességében a természet megőrzési területen feltehetően stabil az elmúlt 10-15 évben.

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Megjegyzés
Állománynagyság / alkalmas szaporodó és búvóhelyet biztosító élőhely területi kiterjedése	Erdőgazdálkodás: A terület erdeinek jelentős részében nincs élőhelynek alkalmas faegyed. A terület kis hányadán fordul elő élőhelynek alkalmas faegyed.	A szerkezeti változatosság (fafaj és korszerkezet) bővülése, álló holtfa mennyiségének gyarapodása, szaporodást és búvóhelyet biztosító mikrohabitatok (odú, elváló kéreg) biztosítása minden közép és időskorú erdőben.	Megfelelő szaporodást és búvóhelyet biztosító hagyásfák és hagyásfa csoportok biztosítása az üzemtervezés/erdőgazdálkodás során.	A következő erdőtervezés során. Folyamatosan a fakitermelések során.	Az odvas és elváló kérgű idős fák hiánya jelentős veszélyeztető tényező. A kor- és fajokhomogén erdők búvóhely és táplálkozóhely szempontjából kedvezőtlenek.
Állománynagyság / alkalmas szaporodó és búvóhelyet biztosító mikrohabitatok sűrűsége az élőhelyen belül.	Erdőgazdálkodás: A megfelelő élőhelyet biztosító faegyedek hálózata, még azokon a területrészeken is ahol előfordulnak, nagyon ritka, a faj számára nem biztosított megfelelő mennyiségű élőhely.	Szaporodást és búvóhelyet biztosító mikrohabitatok odú, elváló kéreg) megfelelő sűrűségben való biztosítása 3-8 / hektár.	Megfelelő szaporodást és búvóhelyet biztosító hagyásfák és hagyásfa csoportok hálózatának biztosítása az üzemtervezés/erdőgazdálkodás során.	A következő erdőtervezés során. Folyamatosan a fakitermelések során.	Az odvas és elváló kérgű idős fák hiánya jelentős veszélyeztető tényező. A kor- és fajokhomogén erdők búvóhely és táplálkozóhely szempontjából kedvezőtlenek.
Állománynagyság	Inváziós fajok: Az idegenhonos fajokból álló erdők búvóhely és táplálkozóhely szempontjából kedvezőtlenek.	Az inváziós fajok teljeskörű eltávolítása a felső lombkorona szintből. Az alsó lombkorona és cserje szintben legalább 80%-os visszaszorítása.	Az inváziós fajok mechanikus eltávolítása az erdőhasználatok során, lehetőség szerint csepegésmentes	Folyamatos	Az odvas és elváló kérgű idős fák hiánya jelentős veszélyeztető tényező. A kor- és fajokhomogén erdők búvóhely és táplálkozóhely

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Megjegyzés
			vegyszeres kezeléssel együtt.		szempontjából kedvezőtlenek.
Monitorozás	-	Az állománynagyság és változásának megállapítása.	A fajok monitorozása egyéb protokoll szerint.	6 évente	

Nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*)

A nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*) állománynagysága a területen nem kellően felmért, 3 db 1x1 km-es négyzetben van dokumentált adata, ez az országos előfordulás 0,2 %-a. A 2019. évi országjelentés alapján a faj természetvédelmi állapota kedvező. A faj állománya összességében a természet megőrzési területen feltehetően stabil az elmúlt 10-15 évben.

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Megjegyzés
Állománynagyság / alkalmas élőhely fák jelenléte	Erdőgazdálkodás: A pusztuló, illetve nagyméretű tölgyfák alacsony száma, eltávolítása kedvezőtlenül hat a faj állománynagyságára.	A megfelelő élőhelyet biztosító tölgyfa egyedek számának növelése.	Tölgy, csertölgy faegyedek teljes kímélete erdőssztyepp erdőkben. Rontott / mesterségesen telepített erdőkben megfelelő kocsányos és csertölgy hagyásfák és hagyásfa csoportok biztosítása az üzemtervezés/erdőgazdálkodás során.	A következő erdőtervezés során. Folyamatosan a fakitermelések során.	
Állománynagyság / faanyag kiszállítás	A letermelt tölgy, csertölgy faanyag nem megfelelő időben (május-t követően) történő elszállítása ökológiai csapda, mivel a frissen kitermelt fa jobban vonzza a peterakó nőstényeket, mint az erdőben lévő sérült fák.	Faanyag kitermelése, kiszállítása csak olyan időben történjen, hogy a frissen vágott fa ne működjön ökológiai csapdaként a peterakó nőstények számára.	A szeptember 1. után kivágott faanyagot május 15-ig ki kell szállítani a területről. Május 15. szeptember 1. között tölgy, csertölgy kivágása kerülendő.	Folyamatosan a fakitermelések során.	
Állománynagyság	Inváziós fajok: Inváziós fajok terjedése következtében a tölgyesek	Fásszárú inváziós fajok elegyarányának csökkentése a tölgy elegyes erdőkben a tölgyfák körül.	Az elő és véghasználatok során a tölgy elegyes erdőkben az inváziós fafajok kitermelése.	A következő erdőtervezés során. Folyamatosan a fakitermelések során.	

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Megjegyzés
	visszaszorulnak, ez károsan hat a faj állományára.				
Monitorozás	-	Az állomány nagyság és változásának megállapítása.	A faj rágásnyoma, ill. elpusztult maradványainak keresése.	6 évente	

Nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*)

A nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*) állomány nagysága a területen nem kellően felmért, 5 db 1x1 km-es négyzetben van dokumentált adata, ez az országos előfordulás 0,12 %-a. A 2019. évi országjelentés alapján a faj természetvédelmi állapota kedvező. A faj állománya összességében a természet megőrzési területen feltehetően stabil az elmúlt 10-15 évben.

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Megjegyzés
Állomány nagyság / alkalmas élőhely fák jelenléte	Erdőgazdálkodás: A közép és nagyméretű tölgyfák alacsony száma, eltávolítása kedvezőtlenül hat a faj állomány nagyságára.	A megfelelő élőhelyet biztosító tölgy, csertölgy elegyes erdők, egyedi nagyméretű tölgyfák megőrzése. A tölgy csertölgy elegyes erdők kiterjedésének növelése.	Tölgy faegyedek teljes kímélete erdőssztyepp erdőkben. Rontott / mesterségesen telepített erdőkben megfelelő hagyásfák és hagyásfa csoportok biztosítása az üzemtervezés/erdőgazdálkodás során. Tölgy, csertölgy elegyes erdőfelújítások kivitelezése.	A következő erdőtervezés során. Folyamatosan a fakitermelések, erdőfelújítások során.	
Állomány nagyság	Inváziós fajok: Inváziós fajok terjedése következtében a tölgyesek visszaszorulnak, ez károsan hat a faj állományára.	Fásszárú inváziós fajok elegyarányának csökkentése a tölgy elegyes erdőkben a tölgyfák körül.	Az elő- és véghasználatok során a tölgy elegyes erdőkben az inváziós fajok kitermelése.	A következő erdőtervezés során. Folyamatosan a fakitermelések során.	
Monitorozás	-	Az állomány nagyság és változásának megállapítása.	Az imágók keresése május vége június hónapban, ill. az állatok elpusztult maradványainak keresése szükséges.	6 évente	

Skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)

A skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*) állománynagysága a területen nem kellően felmért, 6 db 1x1 km-es négyzetben van dokumentált adata, ez az országos előfordulás 0,3 %-a. A 2019. évi országjelentés alapján a faj természetvédelmi állapota kedvező. A faj állománya összességében a természet megőrzési területen feltehetően stabil az elmúlt 10-15 évben.

Objektum	Probléma	Célkitűzés	Eszközök a célkitűzések elérésére	Határidő	Megjegyzés
Állománynagyság	Erdőgazdálkodás: A pusztuló, ill. holtfák, elsősorban nyárok, fűzek eltávolítása a faj számára negatív hatású.	A faj számára alkalmas élőhelyet biztosító legalább középkorú hazai nyár és fűz fajokkal elegyes élőhelyek megőrzése.	Idős és középidős hazai nyár, fűz elegyes erdők, facsoportok mozaikos megőrzése a területen.	A következő erdőtervezés során. Folyamatosan a fakitermelések során.	
Állománynagyság	Inváziós fajok: Inváziós fajok terjedése következtében az őshonos fajok visszaszorulnak, ez károsan hat a faj állományára.	Fásszárú inváziós fajok elegyarányának csökkentése az elegyes őshonos üzemtervezett erdőkben és egyéb faállományokban.	Az elő és véghasználatok során az őshonos fajokkal elegyes erdőkben az inváziós fajok kitermelése.	A következő erdőtervezés során. Folyamatosan a fakitermelések során. Egyéb faállományokban is javasolt az inváziós fajok arányának csökkentése.	
Monitorozás	-	Az állománynagyság és változásának megállapítása.	Célzott keresés az idősebb nyarak elváló kérge alatt.	6 évente	

3.2. Kezelési javaslatok

Erdők

Összterület: ~490,22 ha üzemtervezett erdő (terület közel 58%-a), melyből 91E0* Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) ~14,06 ha, 91I0* Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus* spp.) ~24,41 ha kiterjedésűek.

Általánosságban a Szigeti homokok Natura 2000 területen a közösségi jelentőségű erdei élőhelyek természetességi állapota az élőhelytérkép alapján jelenleg közepes-jó a Németh-Seregélyes-féle skálán. (Ez részben azzal magyarázható, hogy a rosszabb természetességű állományokat nem lehet jelölő élőhelyként térképezni.) Az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) állományai a Németh-Seregélyes-féle skála alapján jó természetességi állapotúak, míg Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek csupán közepes állapotúak.

A tervezési területen az üzemtervezett erdők harmada, 154,75 ha magántulajdonban áll, egyéb vegyes tulajdonban pedig 69,34 ha erdő található, jelentős a rendezetlen gazdálkodási viszonyú erdők aránya, 266,13 ha pedig állami tulajdon.) Az üzemtervezett erdők több, mint 70%-át vágásos üzemmódban kezelik, majdnem 24% az örökzöld üzemmód aránya. A területen dominálnak az idegenhonos fajok, számos inváziós, illetve intenzíven terjedő faj jelentős állományokkal bír, akác (*Robinia pseudoacacia*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*), mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*). Korösszetétel szempontjából a tervezési területen dominálnak a középkorú erdők, körülbelül az erdők 60%-a 30-60 év közötti, 80 évnél idősebb (döntően kocsányos tölgy, csertölgy és magas kőris alkotta) erdőállományok pedig elenyésző mennyiségben találhatók a területen. A termőhelyre eredetileg jellemző őshonos erdőállományoknak már csak maradványaik vannak, helyükön (és sok esetben az egykori homoki gyepek területén is) idegenhonos fajokból álló faállományok állnak. Ezekből az állományokból származó idegenhonos fafajok és más (fás és lágyszárú) özőnnövény-fajok terjeszkedése komoly természetvédelmi kockázatot jelent. A tervezési területen található jelölő erdei élőhelyekre a legnagyobb veszélyt az inváziós fajok jelentik.

Gyepek

Összterület: 240,97 ha, a terület 28,39%-a, melyből 6210 Meszes alapközetű féltérmez szász gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*) ~0,41 ha, 6260* Pannon homoki gyepek ~128,33 ha kiterjedésűek.

A közösségi jelentőségű gyepterületek közül természetvédelmi szempontból jelentős értékekkel a pannon homoki gyepek bírnak, bár állapotuk az élőhelytérkép alapján jelenleg jó ill. közepes a Németh-Seregélyes-féle skálán, számos veszélyeztető tényező fenyegeti fennmaradásukat. Inváziós fajok közül a homoki gyepekben a selyemkóró (*Asclepias syriaca*) a legagresszívebben terjedő lágyszárú. A vegyszeres visszaszorítása mindenhol szükséges a jelölő élőhelytípus (Pannon homoki gyepek 6260*) jó állapotban tartásához. Fásszárú fajok közül erőteljesen terjed az akác (*Robinia pseudoacacia*), a nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*), néhol a mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*).

Emellett az erős cserjésedéshez honos fajok (pl. egybibés galagonya (*Crataegus monogyna*)) is hozzájárulnak. A cserjésedés felszámolja a gyepeket, az alászoruló gyepfoltok fajkészlete megritkul. Pócsmegyeri területén át kell alakítani a területkezelés rendjét, a nyílt élőhelyek védelme érdekében a legeltetési gyakorlaton változtatni kell. Bár a megengedett állatlétszám nem haladja meg

az előírtakat, ez mégis túl magasnak bizonyul, a néhány éve még igen gazdag homoki gyepek elszegényedtek, gyomosak. A folyamatos túllegeltetés megakadályozásához a legeltetési rendszert úgy kell átalakítani, hogy kb. 3 évente egy-egy évben lehetséges a terület intenzív legeltetése (akár túllegeltetése is), azonban a közti években a teljes kímélet javasolt, vagy a területen jelentősen csökkenteni kell a legelő lovak számát.

A szigetmonostori terület gyepei az előzőeknél jóval szárazabbak, elsősorban juh legeltetésére alkalmasak. Ezen a területen az alullegetetés, ill. a legeltetés teljes hiánya jelent problémát, a gyepek avarosodnak, szegényednek. A jelenlegi hasznosítás tehát nem minden esetben megfelelő természetvédelmi szempontból. A nyílt élőhelyek védelme érdekében a legeltetési gyakorlatokat azonnal át kell alakítani, szükséges az aktuális természeti állapothoz igazodó legeltetési gyakorlat kialakítása és megvalósítása a túlhasználat, ill. alulhasználat elkerülése érdekében. A tervezési területen nagy kiterjedésben találhatók egykori pannon homoki gyepek, melyek a helytelen használat következtében olyan mértékben leromlottak, hogy a legutóbbi élőhelytérképezés (2018) alkalmával már jellegtelen gyepeként kerültek térképezésre.

Szántók

Összterület: 40,81 ha, a tervezési terület 4,81%-a.

A szántók kiterjedése a tervezési területhez képest nem jelentős. Ezeken a területeken az esetleges vegyszerhasználat jelenthet veszélyt a környező élőhelyekre, fajokra.

3.2.1. Élőhelyek kezelése

A kezelési javaslatok fejezet elején kiemeljük a tervezési terület egészének kezelésére általánosságban vonatkozó javaslatokat, melyeket két részre bontva tárgyalunk: a gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok, illetve a gazdálkodáshoz köthető kezelési javaslatok. A gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatokhoz tartoznak a beruházásokat, fejlesztéseket, területrendezést, vállalkozásokat, illetve az ipari tevékenységeket és turizmust érintő, az adott területre aktuálisan vonatkozó elvek, előírások, valamint ekkor történik a kritikus pontok beazonosítása is. Ezután következik a mező-, erdő- és vadgazdálkodáshoz köthető kezelési javaslatok, illetve a kötelezően betartandó jogszabályok ismertetése.

A természetvédelmi szempontból javasolt kezelések egységesebb átláthatósága érdekében ún. kezelési egységeket (KE) állapítottunk meg. Kezelési egységnek azt a funkcionálisan egybe tartozó csoportot nevezzük, ami azonos kezelést igénylő élőhelyeket foglal magában, az előírt kezelések betartása által biztosítva a területen található közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek megőrzését. Egy-egy kezelési egységbe különböző élőhelytípusba sorolt állományok is tartozhatnak, és elhelyezkedésük pontszerű, egymástól távoli is lehet; a hangsúly azon van, hogy kezelés szempontjából azonos igényűek. A kezelési egységek lehatárolása alapvetően élőhelyek (élőhelytérkép) alapján történt, kiegészítve a hozzáférhető erdőtervi adatokkal, figyelembe véve a jelenlegi és várható jövőbeni gazdálkodási lehetőségeket. A fentiek miatt a kezelési egységek lehatárolása nem követi az ingatlan-nyilvántartási határokat, mivel a valós és a tényleges területhasználat jelentősen eltérhet. A kezelési egységek lefedik a teljes tervezési területet, s egyaránt tartalmaznak jelölő és nem jelölő (utóbbiak között akár másodlagos) élőhelytípusokat.

Minden kezelési egység esetén meghatározzuk, hogy milyen élőhelyek tartoznak az adott egységbe (érintett ÁNÉR és Natura 2000 élőhelyek), ismertetjük továbbá az érintett közösségi jelentőségű fajokat, ill. az egyéb kiemelt fajokat. Ezt követően meghatározzuk azon gazdálkodáshoz köthető általános és konkrét (kötelező, ill. önként vállalkozható intézkedéseket, melyeket a jelölő élőhelyek

és/vagy a fajok megőrzése, a területen jelen lévő természetvédelmi problémák megoldása érdekében javasolunk. Ezeket az élőhelyrekonstrukciós lehetőségek ismertetése, valamint a kezelési javaslatok indoklása követi.

Fontos az adott kezelési egységre vonatkozó, jogszabályokban nevesített, kötelezően betartandó előírások és támogatási rendszerbe illeszthető önkéntesen vállalható előírás-javaslatok elkülönítése. A fenntartó kezeléseknél már jogszabályokkal meghatározott érvényes szabályozási rendszerek is működnek (pl. a *Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól* szóló 269/2007. (X. 18.) Kormányrendelet). A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. bekezdése alapján „A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott kezelési javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára, megadják, hogy a jelölő értékek megőrzéséhez milyen kezelési előírás-javaslatok alkalmazása szükséges. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz. A tervkészítés időpontjában jogszabály alapján kötelezően betartandó előírásokon túli, a célokhoz illeszkedő, kívánatos kezelést megfogalmazó előírás-javaslatok iránymutatásként szolgálnak.

A kezelési egységek elhelyezkedését a 1. számú melléklet mutatja.

Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

- A tervezési terület belterületbe vonása, azon lakó, üdülő vagy iparterület kijelölése a közösségi jelentőségű élőhelyek és közösségi jelentőségű fajok élőhelyén nem javasolt.
- A területen területfoglalással járó beruházások, fejlesztések kivitelezése, valamint a beépítések arányának növelése, és az élőhelyeket fragmentáló nyomvonalas létesítmények kialakítása a közösségi jelentőségű élőhelyek és közösségi jelentőségű fajok élőhelyén nem javasolt.
- A tervezési területet bármilyen formában érintő fejlesztés, vagy jelentősebb volumenű karbantartási munkákat megelőzően a Duna-Ipoly Nemzeti Park igazgatóságot egyeztetés céljából értesíteni szükséges.
- A közlekedési folyosók (út, vasút) és egyéb vonalas létesítmények (elektromos légvezetékek) karbantartása során a természeti és táji értékek megóvásáról gondoskodni kell. A biztonsági sávok fenntartó kezelése nem károsíthatja a Natura 2000 jelölő élőhelyeket és fajokat (pl. inváziós fajok vegyszeres kezelés nélküli, sarjadzást elősegítő, mechanikus visszaszorítása nem javasolt).
- A területen bányák, anyagnyerőhelyek nyitása, valamint a meglévő illegális helyek használata nem kívánatos, az ökológiai hálózat magterület és folyosó övezetében új külszíni bányatelek nyitása, meglévő horizontális bővítése tilos (*Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről* szóló 2018. évi CXXXIX. törvény alapján).
- Az élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok minden esetben kizárólag gazdálkodói szándékkal összhangban valósítandók meg.
- A turisztikai infrastruktúra fejlesztése csak természeti és táji szempontból nem érzékeny helyeken valósítható meg.
- A lovas és kerékpáros nyomvonalak kijelölése csak meglévő földutakon javasolt, elkerülve mindazon élőhelyeket, melyekre káros hatást gyakorolhatnak.

- Gépjármű közlekedés, a közutak kivételével, csak az arra kijelölt utakon, elsősorban a gazdálkodáshoz közvetlenül kapcsolódó mértékben kívánatos. Az egyéb jogosultak (pl. erdészeti munkavégzés) gépjármű közlekedés során a jelölő és hazai jogszabályok által védett értékekben kárt nem okozhatnak.
- A meglevő műszelvényes földutak karbantartása, felújítása szükség szerint elvégezhető. Az úthálózat karbantartása ugyanakkor nem járhat az utak szélesítésével.
- Az illegális használatok, gépjármű forgalom, crossmotorozás, quad, illegális bányászat, illegálisan kijárt földutak visszaszorítására kell törekedni.
- A terület széleinél információs tábla állítása javasolt, mely mutatja a védett és Natura 2000 terület határait, az ott tartózkodásra vonatkozó legfontosabb szabályokat, röviden ismerteti a terület jelentőségét, látnivalóit.
- A területet az inert és lakossági hulladéktól mentesíteni kell.
- A tervezési területen belüli ingatlanokon bármiféle karbantartási, fenntartási munkát a természeti és táji értékek kímélete, védelme és megőrzése érdekében, illetve ezen szempontok figyelembevétele mellett, a műszakilag indokolható legkisebb terület igénybevétele mellett lehet végezni.
- Természetvédelmi infrastruktúraként csak az élőhely-rehabilitációt és a terület hatósági megjelölését, valamint a természetvédelmi célú oktatást, nevelést, bemutatást szolgáló létesítmények elhelyezése javasolt.
- Inváziós, illetve intenzíven terjedő fajok visszaszorítása: Az idegenhonos, inváziós – fehér akác (*Robinia pseudoacacia*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*), mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*) stb.– fásszárú állományok esetében szükséges azok minél teljesebb visszaszorítása mechanikus és szelektív kémiai módszerek együttes alkalmazásával. A visszaszorításra alkalmazható módszerek a magoncok kézi kihúzása, sarjadzásra képes fajok vegyszeres kezelése, kivágása. Az inváziós lágyszárú növényfajok közül a selyemkóró (*Asclepias syriaca*) állományok gyomirtó növényvédőszeres kezelése javasolt virágzást megelőzően, szelektív kijuttatással, legalább 3 éven keresztül. Az aranyvesszővel (*Solidago* spp.) fertőzött területeken - a fertőzöttség és az eredeti vegetáció meglétének függvényében évente változó számú - virágzás előtti kaszálás, rendszeres legeltetés, javasolható.
- Az intenzíven terjedő fajok elleni vegyszer használat esetében javasolt alkalmazási idő június-szeptember. Alkalmazása fásszárú fajok visszaszorítása érdekében kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, pontpermetezéssel történhet. Az alkalmazható szerek lehetőleg gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, és a növény sarjadásmentes irtását biztosítsák.

Gazdálkodáshoz köthető javaslatok

Az egyes kezelési egységekhez kötődő élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok minden esetben kizárólag gazdálkodói szándékkal összhangban valósítandók meg.

Mezőgazdálkodáshoz köthető javaslatok

- A gyepterületeken megfelelően szabályozott mezőgazdasági hasznosításra – legeltetésre – van szükség, hogy a természeti értékek fennmaradása biztosítható legyen.
- A vízbázisok belső védőterületein lehetőleg összefüggő füvesített felületet kell kialakítani, ahol trágyázás, és növényvédőszeres használata tilos.

- A legeltetés az egyes vízbázisvédelmi védőövezetekben korlátozottan lehetséges. A belső védőterületen tilos; külső és hidrogeológiai 'A' védőövezetben hatásvizsgálat alapján megengedhető (123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet).
- Az inváziós fajok visszaszorításakor a gyomirtószeres kezelés során a vízbázis védőterületekre vonatkozó, vegyszerhasználatokat érintő jogszabályi korlátozásokat is figyelembe kell venni: az ivóvízbázisok belső védőövezetében a vegyszeres kezelés nem lehetséges. Külső védőövezet területén a felszín alatti vízbe 20 napon belül le nem bomló szennyező anyag nem kerülhet. A hidrogeológiai védőövezetek területén a felszín alatti vízbe 6 hónapon belül le nem bomló károsító anyag nem kerülhet.

Erdőgazdálkodáshoz köthető javaslatok

- Az 91I0* Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus* spp.) és 91E0* Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) erdőállományok esetében elsődleges cél a jelenlegi értékek megőrzése, mely az állományok egy részében a speciális erdőművelési kezelés vagy eljárások biztosítását, más részében a meglévő biológiai sokféleséget fenntartó erdőgazdálkodás feltételeinek biztosítását jelenti.
- A degradált és idegenhonos állományok esetében az állományok szerkezetátalakítása megfelelő kor- és elegyarányú, őshonos fafajú állományokká minden esetben az erdőtervek alapján, a gazdálkodói szándékkal összhangban valósítandók meg.
- Az erdőgazdálkodás során olyan műveléseket kell alkalmazni, amely a lágyszárú özönfajok állományainak kialakulását megakadályozza, továbbá szükséges a már meglévő állományok termésérlelésének megakadályozása az ültetvény erdőkben.
- Védett természeti területen a *természet védelméről* szóló 1996. évi LIII. törvény alapján erdőfelújítás csak őshonos fafajjal történhet.
- A bolygatott talajfelszíneken az özönnövények megjelenését, megtelepedést, terjedését kaszálással kell megakadályozni, szükség esetén a mechanikus kezelést pontszerű vegyszeres kezeléssel ki lehet egészíteni.
- A faanyag-készletező helyek, rakodók helyszíneit az érintett nemzeti park igazgatósággal előzetesen egyeztetni szükséges.
- Egyéb depónia (akár csak átmeneti) kialakítása a területen nem kívánatos, az elhelyezést (a közösségi jelentőségű élőhelyek, illetve fajok védelmére tekintettel) azok előfordulási területén kívül javasolt megoldani.
- A ragadozómadarak fészket tartó és a környezetében lévő fákat véghasználat során megtartani szükséges.

Vadgazdálkodáshoz köthető javaslatok

- Nem őshonos vadfajok telepítése kerülendő a területen, a meglévő idegenhonos vadfajok állományának fenntartása nem kívánatos.
- Vadgazdálkodási és vadászati berendezések (szóró, etetőhely, szózó, magasles) elhelyezése általánosságban csak korlátozott számban, a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósággal való egyeztetést (helyszín, kiépítés, használat módja, etetőanyag minősége) követően, a sérülékeny élőhelyfoltoktól lehetőség szerint minél távolabbi (min. 200 m) helyszíneken javasolt. Ugyanakkor legértékesebb élőhelyeket magábfoglaló kezelési egységekben (KE1, KE3, KE5) szóró, vadetető, szózó nem létesíthető.

- A tervezési területen működtetett etetők, szórók 50 m-es körzetében a használatukból származó gyomosodást évi legalább kétszeri kaszálással javasolt felszámolni.
- A tervezési területen mesterséges vadtenyésztési tevékenység végzése nem javasolt.
- A vadászat és vadgazdálkodás következtében keletkező hulladék (pl. töltényhüvely, zsák, kötözőzsinór, fólia stb.) vadászterületről történő folyamatos eltávolítása kívánatos.
- A közösségi jelentőségű jelölő gyepek kímélendők, gépjárművekkel történő közlekedés céljára az ingatlan-nyilvántartásban szereplő földutak és a nemzeti park igazgatósággal előzetesen egyeztetett egyéb utak igénybevétele kívánatos.
- Agyaggalamb-lövészetet a közösségi jelentőségű jelölő gyepek területén nem megengedett tartani.
- A tervezési területen a vadlétszámot a terület természetes vadeltartó képességének szintjén kell tartani, hogy a gyepterületekben, erdőfelújításokban mennyiségi vadkár ne keletkezzen.
- Az alföldi körülmények között a tölgymakk terjesztésében jelentős szerepet játszó szajkó (*Garrulus glandarius*) állományát kímélni szükséges.

Kötelezően betartandó előírások

- A tervezési terület egésze a Szigeti homokok (HUDI20047) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területéhez (KjTT) tartozik, tehát a tervezési területre alapvetően az *európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről* szóló 275/2004 (X. 8.) Kormányrendelet az irányadó.
- A tervezési terület jelentős része a Duna-Ipoly Nemzeti Park részeként országos jelentőségű védett természeti terület. Ezeken a területeken a *természet védelméről* szóló 1996. évi LIII. törvény védett természeti területekre vonatkozó előírásait, továbbá a *Duna-Ipoly Nemzeti Park létesítéséről* szóló 34/1997. (XI. 20.) KTM rendeletben foglalt előírásokat be kell tartani.
- A terület 45,28 %-a az országos ökológiai hálózat magterület övezetébe, 0,7 %-a pufferterület övezetébe, 52,79%-a pedig ökológiai folyosó övezetébe tartozik, melyről a *Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről* szóló 2018. évi CXXXIX. tv. rendelkezik.
- Erdőterületek tekintetében be kell tartani az *erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról* szóló 2009. évi XXXVII. törvény rendelkezéseit, az *erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról* szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról szóló 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet előírásait, továbbá a körzeti erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az érintett körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodásról szóló 96/2011. (X. 17.) VM rendelet előírásait, valamint a Szentendrei és a Pilis-Visegrádi Erdőtervezési Körzetek Körzeti Erdőterveit.
- A Natura 2000-es gyepterületek esetében a gazdálkodóknak a *Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól* szóló 269/2007. (X. 18) Kormányrendelet előírásait kell betartania. A rendelettel kapcsolatban fontos jelezni, hogy a 3. § (1) bekezdése szerint a gyepterületeket legeltetéssel, illetve kaszálással kell hasznosítani.
- Az idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatban szükséges betartani az *idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről* szóló 1143/2014/EU rendelet, valamint az Európai Unió számára veszélyt jelentő inváziós fajok körét meghatározó végrehajtási rendeletek előírásait. (A Bizottság (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelete (2016. július 13.) az *Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti jegyzékének elfogadásáról*, A

Bizottság (EU) 2017/1263 végrehajtási rendelete (2017. július 12.) az 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében létrehozott, az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajoknak az (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelet szerinti jegyzéke naprakésszé tételéről, A Bizottság (EU) 2019/1262 végrehajtási rendelete (2019. július 25.) az (EU) 2016/1141 végrehajtási rendeletnek az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok jegyzékének aktualizálása céljából történő módosításáról). Az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló 408/2016. (XII. 13.) Korm. rendelet pedig meghatározza a feladatok végrehajtásáért felelős szerveket és az egyes hatósági eljárási szabályokat. A növényvédelmi tevékenységről szóló 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet alapján a földhasználónak védekezési kötelezettsége van a területen található selyemkóró (*Asclepias syriaca*) állománnyal kapcsolatban.

- A tervezési terület teljes egésze átfed a Szentendrei-szigeten lévő vízbázis védelmi területekkel, így a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási létesítmények védelméről szóló 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet előírásai is betartandók.
- A szántóterületeken egységesen alkalmazandók a *termőföld védelméről* szóló 2007. évi CXXIX. törvény rendelkezései. Be kell tartani továbbá a *vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméhez szükséges cselekvési program részletes szabályairól, valamint az adatszolgáltatás és nyilvántartás rendjéről* szóló 59/2008. (IV.29.) FVM rendelet előírásait.

Kezelési egységek

A kezelési egységek a teljes tervezési területre elkészült Általános Nemzeti Élőhely-osztályozási Rendszer (továbbiakban ÁNÉR 2011) alapú élőhelytérkép, ill. erdőtervi térkép alapján kerültek elkülönítésre. A tervezési területen az alábbi kezelési egységeket határoltuk le:

- KE1: Extenzív legeltetéssel fenntartandó homoki gyepek
- KE2: Inváziós fajokkal fertőzött homoki gyepek
- KE3: Természetvédelmi kezeléssel fenntartandó tölgyesek
- KE4: Szerkezetátalakítással kezelendő idegenhonos faállományok
- KE5: Ligeterdők
- KE6: Egyéb, őshonos faállományok
- KE7: Idegenhonos faállományok
- KE8: Szántók
- KE9: Mesterséges létesítmények

3.2.1.1. Kezelési egység kódja, neve: KE1 – Extenzív legeltetéssel fenntartandó homoki gyepek

Kezelési egység meghatározása: A kezelési egységbe elsősorban a tervezési terület jó állapotú nyílt és zárt homoki gyepei, sztyepprékjei, kisebb részben jellegtelen, de a homoki gypfajokat még őrző degradált gyepek tartoznak, melyek a Tahitótfalusi és a Szigetmonostori területrészekén helyezkednek el. A kezelési egységbe tartozó gyepek természetességi állapota széles skálán mozog, a gyengétől a közel kiváló állapotig. Ezekre az élőhelyekre a túllegettetés, a cserjésedés és az inváziós fajok jelentik a legfőbb veszélyeztető tényezőt. A kezelési egységbe tartoznak olyan egykori pannon homoki gyepek, melyek a helytelen használatkövetkeztében olyan mértékben leromlottak, hogy a legutóbbi élőhelytérképezés (2018) alkalmával már jellegtelen gyepeként kerültek térképezésre. A kezelési egység kiterjedése 158,12 ha hektár, a tervezési terület 18,7%-a. A természeti értékeik között a pannon homoki gyepekben élő jelölő fajok említendők, jelentősebb állományokkal a homoki kikerics (*Colchicum arenarium*) és a homoki nőszirm (*Iris humilis* subsp. *arenaria*) bír.

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálat:

Érintett védett természeti terület:

A kezelési egység érinti a Duna-Ipoly Nemzeti Park védett természeti területet.

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

G1 – Nyílt homokpusztagyep

H4 – Erdőssztyeprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok

H5b – Lössgyepek, kötött talajú sztyeprétek

OC – Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek

P2b – Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

RA – Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdőszávok

U7 – Homok-, agyag-, tőzeg- és kavicsbányák, digó- és kubikgödrök, mesterséges löszfalak

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

6210 – Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*)

6260* – Pannon homoki gyepek

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

szarvas álgnéjtúró (*Bolbelasmus unicornis*), zöld varangy (*Bufo viridis*), magyar futrinka (*Carabus hungaricus*), homoki kikerics (*Colchicum arenarium*), rézsikló (*Coronella austriaca*), zöld levelibéka (*Hyla arborea*), homoki nőszirm (*Iris humilis* subsp. *arenaria*), fűrgye gyík (*Lacerta agilis*), zöld gyík (*Lacerta viridis*), fali gyík (*Podarcis muralis*), ürge (*Spermophilus citellus*), farkasalmalepke (*Zerynthia polyxena*)

Érintett egyéb kiemelt fajok:

szártalan csüdfű (*Astragalus exscapus*), közönséges csikófark (*Ephedra distachya*), keleti rablópile (*Libelloides macaronius*), gyurgyalag (*Merops apiaster*), vörös csüngőlepke (*Zygaena laeta*)

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Jelenleg a tahitótfalusi területrészekben található gyepeket juhokkal, ill. marhával legeltetik, itt a túllegeltetés okoz problémát. A szigetmonostori területrész homoki gyepei ugyanakkor legeltetés hiányában avarosodnak, cserjésednek. Természetvédelmi szempontból a homoki gyepek extenzív legeltetéssel történő hasznosítása javasolható. Alacsony állatlétszámmal, optimális esetben juhokkal történő kíméletes legeltetés lenne a legkedvezőbb, kevésbé ajánlott a marhával, történő legeltetés. A lóval történő legeltetés nem javasolható. A kezelési egységbe sorolt gyepeken az inváziós fajok jelen vannak. A szigetmonostori területrészen, a nemzeti park saját vagyongazdálkodású területein pályázati forrásból az őshonos fajok terjeszkedése révén fellépő cserjésedés, valamint a lágyszárú és fasszárú inváziós növények elleni hosszútávú védekezés van folyamatban. Szükséges a már erősen cserjésedő foltokban az őshonos cserjefajok mechanikus visszaszorítása, valamint a magas aranyvessző (*Solidago gigantea*) kivételével valamennyi felsorolt özönnövény-faj növényvédőszeres kezelése is.

Mezőgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- A kezelési egység területén jelenlévő Natura 2000 élőhelyek és közösségi jelentőségű fajok védelme érdekében kiemelten fontos a legeltetés megfelelő természetvédelmi szabályozása.

Szükséges az aktuális természeti állapothoz igazodó legeltetési rendszer kialakítása és megvalósítása a kezelési egységbe sorolt gyepek területén, a túlhasználat/alulhasználat elkerülése érdekében.

- A gyepek kíméletes legeltetésének visszaállítása, illetve hosszú távú fenntartása javasolt.
- Mivel a tervezési terület edafikus erdőssztyepp, ezért a cserjés-fás foltok is az élőhelymozaik fontos elemei. Ezért hosszútávon az erdőregenerációt- és szukcessziót nem érdemes mindenütt megakadályozni, hanem a cserjéseket foltokban meg kell hagyni, és foltosan végzett fásítással a gyepeken is 15-20%-os hazai fajú fa-cserje borítást kell létrehozni, illetve meghagyni, segítve ezáltal a gypes-fás élőhelymozaik (fás legelő) kialakulását.
- A kezelési egységben az élőhelyek fenntartása érdekében mozaikos és szakaszos legeltetés szükséges.
- A legeltetési területhasználatnak alapvetően extenzívnek szükséges lennie, juh, vagy szarvasmarha esetében ne haladja meg a 0,4 ÁE/ha mértéket. A gyepek megőrzését legjobban a juhokkal történő legeltetés biztosítja, emellett lehetséges a szarvasmarhával történő legeltetés is. A lóval történő legeltetés azonban nem javasolható.
- A nagy legelőtömbökön belül szükséges az érzékenyebb foltok kijelölése a működési területével érintett nemzeti park igazgatósággal együttműködve, ahol a legeltetés intenzitásának csökkentése, vagy elhagyása javasolt.
- A gyepterületek égetése kerülendő.
- A kezelési egységben a természetvédelmi szempontból kedvező gypszerkezetet negatívan befolyásoló agrotechnikai művelet – felülvetés, általános vegyszeres gyomirtás, műtrágyázás, fogasolás, tárcsázás, hengerezés, gypszellőztetés, kiszántás – kerülendő. A gyepek megóvása érdekében felázott talajon kerülni kell a munkavégzést, és a tűzvédelem céljából történő felszántást.
- A kezelési egységbe sorolt gyepek egy része kisebb-nagyobb mértékben cserjésedett (galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések), ahol a szukcesszió élőhelyeket, fajokat veszélyeztető folyamata következtében túlságosan nagy mértékben teret hódító őshonos cserjefajok visszaszorítása a jövőben is szükséges elsősorban mechanikus módszerek alkalmazásával.
- Javasolt a területek rendszeres ellenőrzése, hogy az esetlegesen betelepülő idegenhonos elemek (fás- és lágyszárú növények) minél hamarabb felfedezhetők és a területről eltávolíthatók legyenek a jelölő élőhelyek megóvása érdekében. Ennek keretében szükséges az inváziós fajok (pl. fehér akác (*Robinia pseudoacacia*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*), mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*), fekete fenyő (*Pinus nigra*) stb.) eltávolítása.
- Az idegenhonos, inváziós – fehér akác (*Robinia pseudoacacia*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*), mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*) – egyedi fák esetében szükséges azok minél teljesebb visszaszorítása mechanikus és szelektív kémiai módszerek együttes alkalmazásával. A visszaszorításra alkalmazható módszerek a magoncok kézi kihúzása, sarjadzásra képes fajok vegyszeres kezelése. Az inváziós lágyszárú növényfajok közül a selyemkóró (*Asclepias syriaca*) állományok gyomirtó növényvédőszeres kezelése javasolt virágzást megelőzően, szelektív kijuttatással, legalább 3 éven keresztül. Az aranyvesszővel (*Solidago* spp.) fertőzött területeken – a fertőzöttség és az eredeti vegetáció meglétének függvényében évente változó számú – virágzás előtti kaszálás, rendszeres legeltetés, illetve a vízszint növelése javasolható.
- A Szentendrei-sziget speciális problémája a korábban illegálisan létesített bányákból történő nyersanyag lopás. A tevékenység megszüntet jelölő élőhelyeket, tönkretesz jelölő fajokat. Az

illegális bányaudvarok azután szemétlerakóvá válnak, további problémákat okozva. Mindezen tevékenységeket meg kell szüntetni, az illegális bányákat nyers homokfelszínek kialakításával, az inváziós fajok irtása mellett rekultiválni kell.

- Kiemelt fajvédelmi intézkedésként a közönséges ürge (*Spermophilus citellus*) élőhelyén egész évben a 10-15 cm-t meg nem haladó magasságú, fűavarmentes gyepet kell fenntartani.

Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

Kötelezően betartandó előírások:

A kezelési egység egésze a Szigeti homokok (HUDI20047) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területhez (KjTT) tartozik, ahol az *európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről* szóló 275/2004 (X. 8.) Kormányrendelet az irányadó. A terület egy része a Duna-Ipoly Nemzeti Park részeként országos jelentőségű védett természeti terület. Ezeken a területeken a *természet védelméről* szóló 1996. évi LIII. törvény védett természeti területekre vonatkozó előírásait, továbbá a *Duna-Ipoly Nemzeti Park létesítéséről* szóló 34/1997. (XI. 20.) KTM rendeletben foglalt előírásokat be kell tartani.

A Natura 2000-es gyepterületek esetében a gazdálkodóknak a *Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól* szóló 269/2007. (X. 18) Kormányrendelet előírásait kell betartania. A rendelettel kapcsolatban fontos jelezni, hogy a 3. § (1) bekezdése szerint a gyepterületeket legeltetéssel, illetve kaszálással kell hasznosítani.

Az idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatban szükséges betartani az *idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről* szóló 1143/2014/EU rendelet, valamint az Európai Unió számára veszélyt jelentő inváziós fajok körét meghatározó végrehajtási rendeletek előírásait. (A Bizottság (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelete (2016. július 13.) az *Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti jegyzékének elfogadásáról*, A Bizottság (EU) 2017/1263 végrehajtási rendelete (2017. július 12.) az *1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében létrehozott, az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajoknak az (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelet szerinti jegyzéke naprakésszé tételéről*, A Bizottság (EU) 2019/1262 végrehajtási rendelete (2019. július 25.) az *(EU) 2016/1141 végrehajtási rendeletnek az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok jegyzékének aktualizálása céljából történő módosításáról*). Az *idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről* szóló 408/2016. (XII. 13.) Korm. rendelet pedig meghatározza a feladatok végrehajtásáért felelős szerveket és az egyes hatósági eljárási szabályokat.

A tervezési terület teljes egésze átfed a Szentendrei-szigeten lévő vízbázis védelmi területekkel, így a *vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási művek védelméről* szóló 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet előírásai is betartandók.

A kezelési egységbe tartozó gyepek az elmúlt időszakban mezőgazdasági hasznosítás alatt álltak, a Mezőgazdasági Parcellaazonosító Rendszerben támogatható területként szerepelnek.

Javasolt előírások:

Kód	Gyepterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
GY01	Felülvetés nem megengedett.
GY08	Dobkaszó és talaj meghajtású rendsodró, rendkezelő használata nem megengedett.
GY09	Fogasolás nem megengedett.
GY10	Tárcsázás nem megengedett.

GY11	Hengerezés nem megengedett.
GY12	Gyepszellőztetés nem megengedett.
GY13	Kiszántás nem megengedett.
GY14	Felázott talajon munkavégzés nem megengedett.
GY15	Tűzpászták létesítése nem megengedett.
GY19	Legeltetéssel és szükség esetén tisztító kaszálással történő hasznosítás.
GY23	A felhalmozódott fűavar eltávolítása.
GY26	Inváziós fásszárúak mechanikus irtása.
GY27	Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén az inváziós fásszárúak vegyszeres irtása a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.
GY28	A gyepek cserjésedésének megakadályozása, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzése.
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.
GY30	A természetes gyepekben az őshonos, méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése.
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni.
GY32	A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltok meghagyása.
GY33	A gyepterületen előforduló őshonos hagyásfák, hagyásfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok meghagyása.
GY34	Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket vegyszeres kezelést lábon állva szükséges elvégezni (törzs megfúrása, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a kezelés fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) végezhető.
GY40	Legeltetési sűrűség 0,2-0,4 állategység/ha.
GY45	A legeltetés április 24. és október 31. között lehetséges. Megjegyzés: selyemkóróval (<i>Asclepias syriaca</i>) fertőzött területeken magérés esetén az őszi legeltetés kerülendő
GY59	Legeltetési terv készítése és egyeztetése szükséges a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal.
GY67	Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék.
GY68	Legeltethető állatfaj: juh.
GY112	Tisztító kaszálás, szárazzás szeptember 1. után kezdhető meg, amely alól kivételt képez július 15-ei dátummal az inváziós növényfajok konkrét állományait érintő kaszálás és szárazzás.
GY116	A területen trágyadeponia, széna és szalmakazlak nem helyezhetők el.
GY117	Éjszakázó helyek, ideiglenes karamok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges.
GY120	Agrár-erdészeti rendszerek közül a fás legelő és a mezővédő fásítás kialakítása támogatható. (Megjegyzés: fás legelő).
GY122	A legelésbiztosított terület kialakítása a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve.
GY129	A területen található őshonos cserjék minimum 5 %-ának meghagyása kisebb csoportokban, mérettől függetlenül (kis- és nagytermetű cserjék egyaránt).
GY131	A cserjék - későbbi kezelések megkönnyítése érdekében - talajszintben való kivágása.
GY132	A levágott növényi részek lehordása a gyepterületről 1 hónapon belül, a kivágott cserjéket tilos a gyepen deponálni.
Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírás-javaslatok

E67	Az idegenhonos és tájidegen fafajú szabad rendelkezésű erdők és fásítások felújításának elhagyása, azok más művelési ágban (pl. gyepterület) történő hasznosítása.
E69	A környező gyepterületek védelme érdekében az idegenhonos fajok állományok terjeszkedésének megakadályozása.
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett: • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, fásszárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a fásszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással. (Megjegyzés: A permetezés csak pontpermetezéssel történhet.) • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában). • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
E73	Inváziós fásszárú növényfajok visszaszorítása során azok mechanikai eltávolítása a növények sikeres vegyszeres irtását követően.
Kód	Vadgazdálkodási előírás-javaslatok
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

4. táblázat: KE1 kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén az őshonos cserjék visszaszorítása valamint az idegenhonos inváziós fajok visszaszorítása szükséges. Az inváziós fajok visszaszorítása: A kezelési egységben található idegenhonos, inváziós – fehér akác (*Robinia pseudoacacia*), nyugati osterfa (*Celtis occidentalis*), mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*), zöldjuhar (*Acer negundo*) – fásszárú állományok és egyedi fák esetében szükséges azok minél teljesebb visszaszorítása mechanikus és szelektív kémiai módszerek együttes alkalmazásával. A visszaszorításra alkalmazható módszerek a magoncok kézi kihúzása, nem sarjadó fajok kivágása, sarjadásra képes fajok vegyszeres kezelése. Az inváziós lágyszárú növényfajok közül a selyemkóró (*Asclepias syriaca*) állományok gyomirtó növényvédőszeres kezelése javasolt virágzást megelőzően, szelektív kijuttatással, legalább 3 éven keresztül. Az aranyvesszővel (*Solidago* spp.) fertőzött területeken – a fertőzöttség és az eredeti vegetáció meglétének függvényében évente változó számú – virágzás előtti kaszálás, rendszeres legeltetés, illetve a vízszint növelése javasolható.

Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok megfogalmazása nem szükséges.

Kezelési javaslatok indoklása:

A cserjeirtás és az idegenhonos fafajok visszaszorítása hosszú távon biztosítja a termőhelynek megfelelő őshonos vegetáció kialakulását, a jelenlévő jelölő élőhelyek (Pannon homoki gyepek 6260*) és fajok életfeltételeinek javítását. Ezen kívül segíti a kapcsolódó területek értékes fajainak és jelölő élőhelyeinek védelmét, hogy azok természetessége ne romoljon az inváziós fajok terjedése miatt.

3.2.1.2. Kezelési egység kódja, neve: KE2 – Inváziós fajokkal fertőzött homoki gyepek

Kezelési egység meghatározása: A kezelési egységbe a tervezési terület inváziós fajokkal közepes-jelentős mértékben fertőzött, rontott nyílt és zárt homoki és jellegtelen gyepei tartoznak. Szintén ide lettek sorolva a gypfoltok közötti (egykori gyepek helyén álló) ritkás akácosok, cserjések, fasorok (nem üzemtervezett erdők). A kezelési egységbe sorolt állományok legnagyobb kiterjedésben a Tahitótfalusi és a Pócsmegyeri területrészekben fordulnak elő, de a Szigetmonostori területrész délkeleti felén is jelentős kiterjedésben találhatók. A kezelési egységbe tartozó gyepek természetességi állapota széles skálán mozog, a rosszabb állapotú állományok vannak többségben. Ezekre az élőhelyekre az inváziós fajok jelentik a legfőbb veszélyeztető tényezőt, emellett a túllegeltetés és a cserjésedés is negatív hatású. A kezelési egység kiterjedése 141,62 ha hektár, a tervezési terület 16,7%-a. A természeti értékeik között a pannon homoki gyepekben élő jelölő fajok említendők, de a KE1-es kezelési egységnél kevesebb faj és/vagy kisebb állománynagyság jellemző.

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálat:

Érintett védett természeti terület:

A kezelési egység érinti a Duna-Ipoly Nemzeti Park védett természeti területet.

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

- G1 – Nyílt homokpusztagyepek
- H5b – Lössgyepek, kötött talajú sztyeprétek
- OB – Jellegtelen üde gyepek
- OC – Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek
- OD – Lágyszárú évelő özőnfajok állományai
- P2b – Galagonyás-kökönyes-borókás száraz cserjések
- P2c – Idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű fajok uralta állományok
- RA – Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok
- RDb – Őshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők
- S1 – Ültetett akácosok
- S6 – Nem őshonos fafajok spontán állományai
- S7 – Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok
- T5 – Vetett gyepek, füves sportpályák
- T10 – Fiatal parlag és ugar

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

6260* – Pannon homoki gyepek

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

magyar futrinka (*Carabus hungaricus*), homoki kikerics (*Colchicum arenarium*), homoki nőszirm (*Iris humilis* subsp. *arenaria*), zöld gyík (*Lacerta viridis*), kecskebéka (*Pelophylax esculentus*), farkasalmalepke (*Zerynthia polyxena*)

Érintett egyéb kiemelt fajok:

szártalan csüdfű (*Astragalus exscapus*), közönséges csikófark (*Ephedra distachya*), keleti rablópille (*Libelloides macaronius*), gyurgyalag (*Merops apiaster*), fői boglárka (*Plebejus sephirus*)

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységbe sorolt gyepek többsége rossz természetességi állapotú, degradált állomány, melyeken több inváziós faj jelentős mennyiségben van jelen. Az előző kezelési egységtől éppen ez választja el, az inváziós fajok elleni védekezés elsőbbséget élvez, legeltetni csak azok 1-2 éven át történő visszaszorítását követően javasolt. A leggyakoribb fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) mellett a mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*), nyugati osterfa (*Celtis occidentalis*), lágyszárúak közül pedig az aranyvessző fajok (*Solidago* spp.) és a selyemkóró (*Asclepias syriaca*) borít jelentős területet. Természetvédelmi szempontból a legfontosabb feladat az inváziós fajok eltávolítása. Az inváziósok eltávolítását követően – a folyamatos utómunkálatokkal párhuzamosan – kezelni kell a területeket: kíméletes, alacsony állatlétszámmal végzett legeltetéssel és legelőápolással. Jelenleg a tahitótfalusi területrészeken található gyepeket juhokkal, ill. marhával, a Pócsmegyer mellettieket pedig lovakkal legeltetik. Mindkét területen jelentős problémát okoz a túlleltetés, különösen a Pócsmegyer környéki gyepek állapota rendkívül rossz. A nyílt élőhelyek védelme érdekében a legeltetési gyakorlatokat át kell alakítani, a folyamatos túlleltetést mindenhol meg kell akadályozni. A szigetmonostori területrészt homokon kialakult gyepei viszont legeltetés hiányában cserjésednek. Természetvédelmi szempontból a homoki gyepek extenzív legeltetéssel történő hasznosítása javasolható. Alacsony állatlétszámmal, optimális esetben juhokkal történő kíméletes legeltetés lenne a legkedvezőbb, kevésbé ajánlott a marhával történő legeltetés. A lóval történő legeltetés nem javasolt.

Mezőgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- Az idegenhonos, inváziós – fehér akác (*Robinia pseudoacacia*), mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*) – egyedi fák esetében szükséges azok minél teljesebb visszaszorítása mechanikus és szelektív kémiai módszerek együttes alkalmazásával. A visszaszorításra alkalmazható módszerek a magoncok kézi kihúzása, sarjadásra képes fajok vegyszeres kezelése. Az inváziós lágyszárú növényfajok közül a selyemkóró (*Asclepias syriaca*) állományok gyomirtó növényvédőszeres kezelése javasolt virágzást megelőzően, szelektív kijuttatással, legalább 3 éven keresztül. Az aranyvesszővel (*Solidago* spp.) fertőzött területeken – a fertőzöttség és az eredeti vegetáció meglétének függvényében évente változó számú – virágzás előtti kaszálás, rendszeres legeltetés javasolható.
- Javasolt a területek rendszeres ellenőrzése, hogy az esetlegesen újra betelepülő idegenhonos elemek (fás- és lágyszárú növények) minél hamarabb felfedezhetők és a területről eltávolíthatók legyenek a jelölő élőhelyek megóvása érdekében. Ennek keretében szükséges az inváziós fajok (pl. fehér akác (*Robinia pseudoacacia*), nyugati osterfa (*Celtis occidentalis*), mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*), fekete fenyő (*Pinus nigra*)) eltávolítása.
- A kezelési egység területén jelenlévő Natura 2000 élőhelyek és közösségi jelentőségű fajok védelme érdekében kiemelten fontos a legeltetés megfelelő természetvédelmi szabályozása. Szükséges az aktuális természeti állapothoz igazodó legeltetési rendszer kialakítása és megvalósítása a kezelési egységbe sorolt gyepek területén, a túlhasználat/alulhasználat elkerülése érdekében.

- Pócsmegyeren azonnal át kell alakítani a területkezelés rendjét, bár a megengedett állatlétszám nem haladja meg az előírtakat, ez mégis túl magasnak bizonyul. A legeltetési rendszert úgy kell átalakítani, hogy kb. 3 évente egy-egy évben lehetséges a terület intenzív legeltetése (akár túllegeltetése is), azonban a közti években a teljes kímélet javasolt. Ez a legeltetési rendszerjementesen tartja az élőhelyet, a szubordinált fajoknak lehetőséget teremt a jó kompetitív képességgel rendelkező fűfélék mellett virágot és termést hozni. Ilyen fajok a homoki kikerics (*Colchicum arenarium*), homoki nőszirm (*Iris humilis* subsp. *arenaria*), továbbá a fokozottan védett főt boglárka (*Plebejus sephirus*) által petezésre használt szártalan csüdfű (*Astragalus exscapus*). A főt boglárka (*Plebejus sephirus*) állománya kipusztulás közelire zsugorodott a helytelen területkezelési gyakorlat miatt. Sajnos ugyanez a helyzet a magyar futrinka (*Carabus hungaricus*), szarvas álganéjtúró (*Bolbelasmus unicornis*) fajokkal is. A teljes terület egyidejű legeltetése esetén is a legelő állatlétszám drasztikus csökkentése szükséges.
- A gyepek kíméletes legeltetésének visszaállítása, illetve hosszú távú fenntartása javasolt.
- A kezelési egységben az élőhelyek fenntartása érdekében mozaikos és szakaszos legeltetés szükséges.
- A legeltetési területhasználatnak alapvetően extenzívnek szükséges lennie, ne haladja meg a 0,4 ÁE/ha mértéket. A gyepek megőrzését legjobban a juhokkal történő legeltetés biztosítja, emellett lehetséges a szarvasmarhával történő legeltetés is. A lóval történő legeltetés azonban nem javasolható, amennyiben mégis az történik, akkor 0,2 ÁE/ha mértéknél ne legyen nagyobb.
- A nagy legelőtömbökön belül szükséges az érzékenyebb foltok kijelölése a működési területével érintett nemzeti park igazgatósággal együttműködve, ahol a legeltetés intenzitásának csökkentése, vagy elhagyása javasolt.
- A gyepterületek égetése kerülendő.
- A kezelési egységben a természetvédelmi szempontból kedvező gyepszerkezetet negatívan befolyásoló agrotechnikai művelet – felülvetés, általános vegyszeres gyomirtás, műtrágyázás, fogasolás, tárcsázás, hengerezés, gyepszellőztetés, kiszántás – kerülendő. A gyepek megóvása érdekében felázott talajon kerülni kell a munkavégzést, és a tűzvédelem céljából történő felszántást.
- Mivel a tervezési terület edafikus erdőssztyepp, ezért a cserjés-fás foltok is az élőhelymozaik fontos elemei. Ezért hosszútávon az erdőregenerációt- és szukcessziót nem érdemes mindenütt megakadályozni, hanem a cserjéseket foltokban meg kell hagyni, és foltosan végzett fásítással a gyepeken is 15-20%-os hazai fajú fa-cserje borítást kell létrehozni, illetve meghagyni, segítve ezáltal a gyepes-fás élőhelymozaik (fás legelő) kialakulását.
- A kezelési egységbe sorolt gyepek egy része kisebb-nagyobb mértékben cserjésedett (galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések), ahol a szukcesszió élőhelyeket, fajokat veszélyeztető folyamata következtében teret hódító őshonos cserjefajok visszaszorítása a jövőben is szükséges elsősorban mechanikus módszerek alkalmazásával.
- A szentendrei sziget speciális problémája a korábban illegálisan létesített bányákból történő nyersanyag lopás. A tevékenység megszűntet jelölő élőhelyeket, tönkretesz jelölő fajokat. Az illegális bányaudvarok azután szeméttlerakóvá válnak, további problémákat okozva. Mindezen tevékenységeket meg kell szüntetni, az illegális bányákat nyers homokfelszínek kialakításával, az inváziós fajok irtása mellett rekultiválni kell.

Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

Kötelezően betartandó előírások:

A kezelési egység egésze a Szigeti homokok (HUDI20047) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területhez (KjTT) tartozik, ahol *az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről* szóló 275/2004 (X. 8.) Kormányrendelet az irányadó. A terület egy része a Duna-Ipoly Nemzeti Park részeként országos jelentőségű védett természeti terület. Ezeken a területeken *a természet védelméről* szóló 1996. évi LIII. törvény védett természeti területekre vonatkozó előírásait, továbbá *a Duna-Ipoly Nemzeti Park létesítéséről* szóló 34/1997. (XI. 20.) KTM rendeletben foglalt előírásokat be kell tartani.

A Natura 2000-es gyepterületek esetében a gazdálkodóknak *a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól* szóló 269/2007. (X. 18) Kormányrendelet előírásait kell betartania. A rendelettel kapcsolatban fontos jelezni, hogy a 3. § (1) bekezdése szerint a gyepterületeket legeltetéssel, illetve kaszálással kell hasznosítani.

Az idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatban szükséges betartani *az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről* szóló 1143/2014/EU rendelet, valamint az Európai Unió számára veszélyt jelentő inváziós fajok körét meghatározó végrehajtási rendeletek előírásait. (A Bizottság (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelete (2016. július 13.) *az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti jegyzékének elfogadásáról*, A Bizottság (EU) 2017/1263 végrehajtási rendelete (2017. július 12.) *az 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében létrehozott, az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajoknak az (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelet szerinti jegyzéke naprakésszé tételéről*, A Bizottság (EU) 2019/1262 végrehajtási rendelete (2019. július 25.) *az (EU) 2016/1141 végrehajtási rendeletnek az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok jegyzékének aktualizálása céljából történő módosításáról*). *Az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről* szóló 408/2016. (XII. 13.) Korm. rendelet pedig meghatározza a feladatok végrehajtásáért felelős szerveket és az egyes hatósági eljárási szabályokat.

A tervezési terület teljes egésze átfed a Szentendrei-szigeten lévő vízbázis védelmi területekkel, így *a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási művek védelméről* szóló 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet előírásai is betartandók.

A kezelési egységbe tartozó gyepek az elmúlt időszakban mezőgazdasági hasznosítás alatt álltak, a Mezőgazdasági Parcellaazonosító Rendszerben támogatható területként szerepelnek.

Javasolt előírások:

Kód	Gyepterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
GY01	Felülvetés nem megengedett.
GY08	Dobkasz és talaj meghajtású rendsodró, rendkezelő használata nem megengedett.
GY09	Fogasolás nem megengedett.
GY10	Tárcsázás nem megengedett.
GY11	Hengerezés nem megengedett.
GY12	Gyepszellőztetés nem megengedett.
GY13	Kiszántás nem megengedett.
GY14	Felázott talajon munkavégzés nem megengedett.
GY15	Tűzpázták létesítése nem megengedett.
GY19	Legeltetéssel és szükség esetén tisztító kaszálással történő hasznosítás.
GY23	A felhalmozódott fűavar eltávolítása.
GY25	A területen lévő cserjék irtása és eltávolítása.
GY26	Inváziós fásszárúak mechanikus irtása.

GY27	Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén az inváziós fásszárúak vegyszeres irtása a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.
GY28	A gyepek cserjésedésének megakadályozása, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzése.
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.
GY30	A természetes gyepekben az őshonos, méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése.
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni.
GY32	A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltok meghagyása.
GY33	A gyepterületen előforduló őshonos hagyásfák, hagyásfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok meghagyása.
GY34	Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket vegyszeres kezelését lábon állva szükséges elvégezni (törzs megfűrése, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a kezelés fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) végezhető.
GY40	Legeltetési sűrűség 0,2-0,4 állategység/ha.
GY45	A legeltetés április 24. és október 31. között lehetséges.
GY57	Villanypásztor, a kezelési tervvel összhangban, csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság hozzájárulásával alkalmazható.
GY58	Inváziós növényekkel fertőzött gyepeken csak a mentesítést követően lehet legeltetni.
GY59	Legeltetési terv készítése és egyeztetése szükséges a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal.
GY67	Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék.
GY68	Legeltethető állatfaj: juh.
GY104	Tisztító kaszálás csak az inváziós gyomnövényekkel fertőzött foltokon lehetséges.
GY108	Erősen fertőzött foltok sokkoló kaszálással történő kezelése évente legalább háromszor. (Megjegyzés: <i>Solidago</i> állományok esetén.)
GY112	Tisztító kaszálás, szárzúzás szeptember 1. után kezdhető meg, amely alól kivételt képez július 15-ei dátummal az inváziós növényfajok konkrét állományait érintő kaszálás és szárzúzás.
GY116	A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak nem helyezhetők el.
GY117	Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges.
GY120	Agrár-erdészeti rendszerek közül a fás legelő és a mezővédő fásítás kialakítása támogatható. (Megjegyzés: fás legelő).
GY122	A legelésbiztosított terület kialakítása a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve.
GY129	A területen található őshonos cserjék minimum 5 %-ának meghagyása kisebb csoportokban, mérettől függetlenül (kis- és nagytermetű cserjék egyaránt).
GY130	Gépi cserjeirtás csak kemény (száraz vagy fagyott) talajon végezhető. Tartós esőzés után a munkák szüneteltetése, gépekkel mozogni a területen csak annak felszáradása után lehet. A gépi munkavégzés nem károsíthatja a gyept.
GY131	A cserjék - későbbi kezelések megkönnyítése érdekében - talajszintben való kivágása.

GY132	A levágott növényi részek lehordása a gyepterületről 1 hónapon belül, a kivágott cserjéket tilos a gyepen deponálni.
Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
E67	Az idegenhonos és tájidegen fafajú szabad rendelkezésű erdők és fásítások felújításának elhagyása, azok más művelési ágban (pl. gyepterület) történő hasznosítása.
E69	A környező gyepterületek védelme érdekében az idegenhonos fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett: • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, fásszárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a fásszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással. (Megjegyzés: A permetezés csak pontpermetezéssel történhet.) • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában). • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
E73	Inváziós fásszárú növényfajok visszaszorítása során azok mechanikai eltávolítása a növények sikeres vegyszeres irtását követően.
Kód	Vadgazdálkodási előírás-javaslatok
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

5. táblázat: KE2 kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén az az idegenhonos inváziós fajok és kisebb mértékben az őshonos cserjésedés visszaszorítása szükséges, ez meg kell, hogy előzze a legeltetéses hasznosítást. Az inváziós fajok visszaszorítása: A kezelési egységben található idegenhonos, inváziós – fehér akác (*Robinia pseudoacacia*), nyugati osterfa (*Celtis occidentalis*), mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*), zöldjuhar (*Acer negundo*) stb.– fásszárú állományok és egyedi fák esetében szükséges azok minél teljesebb visszaszorítása mechanikus és szelektív kémiai módszerek együttes alkalmazásával. A visszaszorításra alkalmazható módszerek a magoncok kézi kihúzása, nem sarjadó fajok kivágása, sarjadásra képes fajok vegyszeres kezelése. Az inváziós lágyszárú növényfajok közül a selyemkóró (*Asclepias syriaca*) állományok gyomirtó növényvédőszeres kezelése javasolt virágzást megelőzően, szelektív kijuttatással, legalább 3 éven keresztül. Az aranyvesszővel (*Solidago* spp.) fertőzött területeken – a fertőzöttség és az eredeti vegetáció meglétének függvényében évente változó számú – virágzás előtti kaszálás, rendszeres legeltetés, illetve a vízszint növelése javasolható.

Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok megfogalmazása nem szükséges.

Kezelési javaslatok indoklása:

Az idegenhonos fafajok visszaszorítása és a cserjeritkítást követő extenzív, vagy szakaszoló legeltetés hosszú távon biztosítja a termőhelynek megfelelő őshonos vegetáció kialakulását, a jelenlévő jelölő élőhelyek (Pannon homoki gyepek 6260*) megőrzését, területi kiterjedésének növelését és a fajok életfeltételeinek javítását. Ezen kívül segíti a kapcsolódó területek értékes fajainak és jelölő élőhelyeinek védelmét, hogy azok természetessége ne romoljon az inváziós fajok terjedése miatt.

3.2.1.3. Kezelési egység kódja, neve: KE3 – Természetvédelmi kezeléssel fenntartandó tölgyesek

Kezelési egység meghatározása: A kezelési egységbe kerültek besorolásra a tervezési terület kis kiterjedésben, fragmentálisan megmaradt euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesei, melyek a szigetmonostori tömb északi felében találhatóak, illetve egy kisebb folt a pócsmegyeri tömbben. (A tervezési terület egyik jellemző fás élőhelytípusa egykor a nyílt és zárt homoki tölgyes lehetett homoki gyepekkel alkotott mozaikokban.) A kezelési egység erdeiben az őshonos fafajok közül állományalkotó a kocsányos tölgy (*Quercus robur*), csertölgy (*Quercus cerris*), magas és magyar kőris (*Fraxinus excelsior* és *F. pannonica*), fehér nyár (*Populus alba*). Az állományokban gyakoriak és egyre inkább terjednek az idegenhonos inváziós fajok. Elsősorban az akác (*Robinia pseudoacacia*), nyugati osterfa (*Celtis occidentalis*), mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*) dominálnak, mellettük a zöld juhar (*Acer negundo*) és az idegenhonos erdei és fekete fenyő (*Pinus sylvestris* és *P. nigra*) is megjelenik. Az állományok többnyire örökerdő üzemmódban vannak, néhány erdőrészlet vágásos üzemmódban kezelt. A kezelési egység kiterjedése 40,04 hektár, a tervezési terület 4,72%-a. A természeti értékeik között keverednek a középhegységi túlsúlyú erdei fajok az egykori homoki gyepekben élő fajok maradvány-állományaival. Továbbá a honos fafajok idős egyedeihez kötődő xilofág rovarok és denevérek említhetők.

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálat:

Érintett védett természeti terület:

A kezelési egység érinti a Duna-Ipoly Nemzeti Park védett természeti területet.

Érintett ÁNER élőhelyek:

- L5 – Alföldi zárt kocsányos tölgyesek
- M4 – Nyílt homoki tölgyesek
- RC – Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

- 91I0* – Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

- nyugati piszdedenevér (*Barbastella barbastellus*), nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*), hóvirág (*Galanthus nivalis*), nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*)

Érintett egyéb kiemelt fajok:

–

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységbe az euro-szibériai erdősztyepp-tölgyesek állományai tartoznak, jelentős részük az erdőterv alapján örökerdő üzemmódban van, néhány erdőrésztlet vágásos üzemmódban kezelt. Jellemzően idős, ill. középkorú erdők. Ezeknél az erdőfoltoknál kivétel nélkül a legszigorúbb védelem, a gazdálkodási szempontok teljes háttérbe szorítása javasolt. A fő cél ezeken a területeken a visszaszorulóban levő, kis kiterjedésű jelölő élőhely és a benne honos védett, fokozottan védett és Natura 2000 jelölő növény-, és állatritkaságok védelme, az élőhely természetközeli állapotában való fenntartása, területének hosszútávon történő növelése, természetességének javítása. Kizárólag természetvédelmi célú fahasználat (idegenhonos fafajok teljeskörű, rendszeresen visszatérő eltávolítása, őshonos fafajok egyedei nem vághatóak ki, holtfa meghagyása) javasolható az élőhely megőrzése, valamint az előforduló fajok védelme érdekében. A kezelési beavatkozások kizárólag természetvédelmi céllal lehetségesek, illetve havária helyzetek felszámolása okán történhetnek. A legnagyobb veszélyt ezekre az élőhelykomplexekre és fajaikra az inváziós fajok terjedése jelenti. Mivel az egész állományra jellemző az inváziós fertőzöttség – elsősorban az akác (*Robinia pseudoacacia*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*), mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*) fordulnak elő – az inváziós fajok visszaszorítása elsődleges fontosságú.

Erdőgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- Az állományok fenntartásának, megújulásának és a természetességi állapot fokozatos javulásának (szerkezeti változatosság (fafaj és korszerkezet) bővülése, álló és fekvő holtfa mennyiségének gyarapodása, mikrohabitatok számának növekedése) természetes erdődinamikai folyamatokra való alapozása.
- Célkitűzés a folyamatos erdőborítás biztosítása mindenhol, a jelenleg vágásos üzemmódban kezelt erdőrésztletekben is, mely erdőgazdálkodói szándék esetén, a termőhelyi és klimatikus viszonyok figyelembevételével biztosítható. El kell kerülni, hogy az erdőgazdálkodás módja a káros termőhelyi és klimatikus változás hatásait felerősítse, az inváziósok terjedését elősegítse.
- A természetvédelmi célú fahasználat (jellemzően idegenhonos és tájidegen fafajok visszaszorítása) mellett minden más fakivét kerülendő.
- A kocsányos, molyhos és cser tölgy egyedek teljes kímélete.
- Az inváziós fafajok (különösen a nyugati ostorfa, mirigyes bálványfa, zöld juhar és a közeljövőben valószínűsíthetően egyre inkább a kései meggy) szisztematikus irtása kiemelt jelentőségű, feltétlenül szükséges és nagyon sürgős.
- Fakitermelési beavatkozás végzése kizárólag idegenhonos fafajok tekintetében, továbbá (veszélyes, a személy- és gépkocsi-forgalomra közvetlen veszélyt jelentő száraz törzsek kivágásával) utak és turistautak mentén, balesetmegelőzési céllal javasolt.
- Az inváziós fafajok egyedeit előltni/kivágni olyan módon érdemes, mely a terjedésüket nem segíti elő.
- Fakitermelést csak augusztus 15. és március 15. között javasolt végezni, elsősorban száraz, vagy fagyott talajon. Fakitermelés esetlegesen megjelenő virágzó homoki kikerics (*Colchicum arenarium*) állomány területén kerülendő.
- A vágásterületen történő égetés mellőzése. A vágástéri hulladék aprítással történő feldolgozása és a területről való elszállítása javasolt.
- Inváziós fajok visszaszorítása: Az idegenhonos, inváziós – különösen fehér akác (*Robinia pseudoacacia*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*), mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*), zöld juhar (*Acer negundo*) – fásszárú állományok esetében szükséges azok minél teljesebb

visszaszorítása mechanikus és szelektív kémiai módszerek együttes alkalmazásával. A visszaszorításra alkalmazható módszerek a magoncok kézi kihúzása, sarjadzásra képes fajok vegyszeres kezelése. Az inváziós lágyszárú növényfajok közül a selyemkóró (*Asclepias syriaca*) állományok gyomirtó növényvédőszeres kezelése javasolt virágzást megelőzően, szelektív kijuttatással, legalább 3 éven keresztül.

- Az intenzíven terjedő fajok elleni vegyszer használat esetében javasolt alkalmazási idő június-szeptember. Alkalmazása fásszárú fajok visszaszorítása érdekében kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, pontpermetezéssel történhet. Az alkalmazható szerek lehetőleg gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, és a növény sarjadásmentes irtását biztosítsák. Selyemkóró esetében pontpermetezés javasolható a levélrozettára.
- Javasolt a területek rendszeres ellenőrzése, hogy a további betelepülő idegenhonos elemek (fás- és lágyszárú növények) minél hamarabb felfedezhetők és a területről eltávolíthatók legyenek.
- A geofiton fajok védelmében (pl. kikeleti hóvirág (*Galanthus nivalis*), homoki kikerics (*Colchicum arenarium*) a teljes talajelőkészítés, különösen a hagymás-gumós növényekkel rendelkező aljnövényzetű területeken kerülendő.
- A közösségi jelentőségű xilofág rovarfajok és az erdőlakó denevérfajok állományának megőrzése, növelése érdekében szükséges megfelelő területi kiterjedésben és térbeli elosztásban idős erdők és facsoportok fenntartása.
- Szükséges az állományokban képződő minden őshonos fafajú, utakra nem balesetveszélyes őshonos holtfa, pusztuló vagy tövön száradt törzs, facsonk, valamint odvas-üreges törzsek visszahagyása a jelölő fajok (pl. erdőlakó denevérek, szaproxilofág rovarok) és egyéb védett állatfajok (pl. odúlakó madarak és emlősök) életfeltételeinek biztosítása érdekében. Az állományokban régebb óta földön fekvő és tövön száradt őshonos törzsek összetermelése és kiszállítása mellőzendő, valamint a gyökértányérral kifordult törzsek is visszahagyandóak.
- A fokozottan védett nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*) védelme érdekében ismert élőhelyein a fakitermelés augusztus 15. és szeptember 30. között végezhető.

Vadgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- A nagyvadállományt olyan szinten szükséges tartani, hogy a természetvédelmi szempontból értékes területek élővilágára a vadlétszám ne gyakoroljon káros hatást, az őshonos fafajok felújulását ne akadályozza.
- Nem őshonos vadfajok telepítése nem történhet a területen, a meglévő idegenhonos vadfajok állományának fenntartása nem kívánatos.
- A jelölő erdőállományok területén vadgazdálkodási és vadászati berendezések (szóró, etetőhely, szózó) elhelyezése nem javasolt.
- A vadászati létesítmények (magasles) elhelyezése csak a természetvédelmi kezelővel egyeztetett helyen és módon történhet. Mesterségesen kialakított dagonyák létrehozását kerülni kell.
- Vadföldek kialakítása, vad kibocsátás és zárt téri vadtartás nem megengedett.

Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

Kötelezően betartandó előírások:

A kezelési egység egésze a Szigeti homokok (HUDI20047) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területhez (KjTT) tartozik, ahol az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű

területekről szóló 275/2004 (X. 8.) Kormányrendelet az irányadó. A terület egy része a Duna-Ipoly Nemzeti Park részeként országos jelentőségű védett természeti terület. Ezekre a területekre a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény védett természeti területekre vonatkozó előírásait, továbbá a Duna-Ipoly Nemzeti Park létesítéséről szóló 34/1997. (XI. 20.) KTM rendeletben foglalt előírásokat be kell tartani.

Erdőterületek tekintetében be kell tartani az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény rendelkezéseit, az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról szóló 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet előírásait, továbbá a körzeti erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az érintett körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodásról szóló 96/2011. (X. 17.) VM rendelet előírásait, valamint a Szentendrei és a Pilis-Visegrádi Erdőtervezési Körzetek Körzeti Erdőterveit.

Az idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatban szükséges betartani az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló 1143/2014/EU rendelet, valamint az Európai Unió számára veszélyt jelentő inváziós fajok körét meghatározó végrehajtási rendeletek előírásait. (A Bizottság (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelete (2016. július 13.) az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti jegyzékének elfogadásáról, A Bizottság (EU) 2017/1263 végrehajtási rendelete (2017. július 12.) az 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében létrehozott, az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajoknak az (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelet szerinti jegyzéke naprakésszé tételéről, A Bizottság (EU) 2019/1262 végrehajtási rendelete (2019. július 25.) az (EU) 2016/1141 végrehajtási rendeletnek az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok jegyzékének aktualizálása céljából történő módosításáról). Az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló 408/2016. (XII. 13.) Korm. rendelet pedig meghatározza a feladatok végrehajtásáért felelős szerveket és az egyes hatósági eljárási szabályokat.

A tervezési terület teljes egésze átfed a Szentendrei-szigeten lévő vízbázis védelmi területekkel, így a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási létesítmények védelméről szóló 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet előírásai is betartandók.

Javasolt előírások:

Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
E04	Közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok populációinak, továbbá a természetes és természetsszerű erdők 100 m-es körzetében idegenhonos fafajok telepítésének korlátozása.
E05	Erdészeti szempontból tájidegen fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.
E06	Idegenhonos fafajok telepítésének mellőzése.
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmét figyelembevételével. (Megjegyzés: inváziós fafajok kitermelése esetén)
E10	Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása az inváziós növényfajok eltávolítására vonatkozó tevékenység kivételével. (Megjegyzés: az egész területre vonatkozóan).
E15	A kijelölt területen az erdőneveléssel kapcsolatos erdőgazdálkodási tevékenység elhagyása (beleértve a közelítést és készletezést is). (Megjegyzés: a fakitermelés az inváziós fafajok eltávolítására, kiközelítésére irányulhat.)
E17	Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása.

E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős, vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során. (Megjegyzés: minden őshonos faegyed megőrzése.)
E21	Az erdőrésztletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m ³ /ha, az egyes törzsek legvékonyabb részén többségében legalább 20 cm átmérőt elérő álló és/vagy fekvő holtfa folyamatos fenntartása. (Megjegyzés: minden őshonos faegyedből származó holtfa megőrzése.)
E22	Az erdőrésztletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m ³ /ha, kifejezetten vastag (többségében 30 cm mellmagassági átmérő feletti) odvas, böhönc, fészkelő- és bűvőhelynek alkalmas élő fák kijelölése és folyamatos fenntartásának biztosítása. (Megjegyzés: minden őshonos faegyed megőrzése.)
E26	Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.
E27	A természetes erdőtársulás/közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében a nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása, a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása.
E28	Természetes-, természetszerű- és származék természetességi állapotú erdőkben a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása.
E29	A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fafajok eltávolítása.
E30	Az idegenhonos vagy tájidegen fafajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az őshonos fafajok egyedeinek megőrzése az alsó lombkorona- és a cserjeszintben is.
E31	A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolítása.
E33	Természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése.
E39	A mikroélőhelyek fenntartása. (Megjegyzés: Különösen talajszinten odvas fák, törzsen odvas fák, tükröfolttal rendelkező faegyedek, elhalt koronarészeket tartalmazó fák, magasan törött facsonkok, elváló kérgű fák.)
E45	Fakitermelés augusztus 15. és szeptember 30. között. (Megjegyzés: fokozottan védett nyugati piszedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>) védelme érdekében.)
E47	Az erdő talajának megóvása érdekében a teljes talaj-előkészítés elhagyása.
E51	Felújítás tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal. (Megjegyzés: őshonos fafajú állományokban; ültetendő fafajok: kocsányos tölgy (<i>Quercus robur</i>), hazai nyárák (<i>Populus nigra</i> , <i>Populus x canescens</i>), vadkörte (<i>Pyrus pyraeaster</i>), mezei szil (<i>Ulmus minor</i>), elegyként csertölgy (<i>Quercus cerris</i>), tatárjuhar (<i>Acer tataricum</i>) molyhos tölgy (<i>Q. pubescens</i>), magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>), kislevelű és nagylevelű hárs (<i>Tilia cordata</i> , <i>T. platyphyllos</i> .)
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása. (Megjegyzés: őshonos fafajú állományokban; ültetendő fafajok: kocsányos tölgy (<i>Quercus robur</i>), hazai nyárák (<i>Populus nigra</i> , <i>Populus x canescens</i>), vadkörte (<i>Pyrus pyraeaster</i>), mezei szil (<i>Ulmus minor</i>), elegyként csertölgy (<i>Quercus cerris</i>), tatárjuhar (<i>Acer tataricum</i>) molyhos tölgy (<i>Q. pubescens</i>), magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>), kislevelű és nagylevelű hárs (<i>Tilia cordata</i> , <i>T. platyphyllos</i> .)
E58	Az erdőfelújítások során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása. (Megjegyzés: őshonos fafajú állományokban; ültetendő fafajok: kocsányos tölgy (<i>Quercus robur</i>), hazai nyárák (<i>Populus nigra</i> , <i>Populus x canescens</i>), vadkörte (<i>Pyrus pyraeaster</i>),

	<i>mezei szil (Ulmus minor), elegyként csertölgy (Quercus cerris), tatárjuhar (Acer tataricum) molyhos tölgy (Q. pubescens), magas kőris (Fraxinus excelsior), kislevelű és nagylevelű hárs (Tilia cordata, T. platyphyllos.)</i>
E61	Talajvédelmi rendeltetésű és felnyíló (erdőssztyepp jellegű) erdők esetében a felújítás során a tájhoz fajok tuskó- és gyökérsarj eredetű újulatának megőrzése.
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú és fás szárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
E69	A környező gyepterületek védelme érdekében az idegenhonos fajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett: • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, fásszárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a fásszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással. (Megjegyzés: A permetezés csak pontpermetezéssel történhet.) • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában). • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
E71	A tűzpásztákon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása.
E72	Lehetőség szerint mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, szárzúzás, kaszálás) alkalmazandók agresszíven terjedő fajok visszaszorítására.
E73	Inváziós fásszárú növényfajok visszaszorítása során azok mechanikai eltávolítása a növények sikeres vegyszeres irtását követően.
E74	Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése.
E78	A természetvédelmi szempontból értékes gyepterületekkel érintkező állományok esetében a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett szélességben erdőszegély kialakítása.
E80	Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében időbeli korlátozás alkalmazása.
E81	Faanyag mozgatása csak kemény (száraz vagy fagyott) talajviszonyok mellett.
E83	Az erdőszegélyekben található intenzíven terjedő lágú és fásszárú fajok továbbterjedésének mechanikus módszerekkel (pl. kézi cserjeirtás, szárzúzás) történő megakadályozása.

E84	Fakitermelés tervezése során az érintett erdőrészeket korosztály-eloszlásának javítása. Térben változó erélyű nevelővágások végzése, az alsó szint és az átlagkornál fiatalabb egyedek kímélete.
E85	A hagyásfák, hagyásfacsoportok fenntartása a fák természetes pusztulásáig.
E86	A letermelt faanyag április 30-ig történő elszállítása a xilofág rovarfajok védelme érdekében.
E89	Az idegenhonos fa- és cserjefajok eltávolítása révén felnyíló erdő, vagy tisztás kialakítása.
E94	Egészségügyi fakitermelés elhagyása az erdő fennmaradását, egészségi állapotát jelentősen veszélyeztető erdővédelmi ok kivételével.
Kód	Vadgazdálkodási előírás-javaslatok
VA02	Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. A kerítéseket legkésőbb az utolsó tisztítási munka elvégzését követő egy éven belül le kell bontani.
VA03	A területen szóró, vadetető, szóó nem létesíthető.

6. táblázat: A KE3 kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Inváziós fajok visszaszorítása: A kezelési egységben található idegenhonos, inváziós – különösen fehér akác (*Robinia pseudoacacia*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*), mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*), zöldjuhar (*Acer negundo*) – fásszárú állományok és egyedi fák esetében szükséges azok minél teljesebb visszaszorítása mechanikus és szelektív kémiai módszerek együttes alkalmazásával. A visszaszorításra alkalmazható módszerek a magoncok kézi kihúzása, nem sarjadó fajok kivágása, sarjadzásra képes fajok vegyszeres kezelése.

Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok megfogalmazása nem szükséges.

Kezelési javaslatok indoklása:

Az idegenhonos fafajok visszaszorítása hosszú távon biztosítja a termőhelynek megfelelő őshonos vegetáció fennmaradását, a jelenlévő jelölő élőhelyek (91I0* Euro-szibériai erdőssztyepp tölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus spp.*)) és fajok életfeltételeinek javítását. Ezen kívül segíti a kapcsolódó területek értékes fajainak és jelölő élőhelyeinek védelmét, hogy azok természetessége ne romoljon az inváziós fajok terjedése miatt.

3.2.1.4. Kezelési egység kódja, neve: KE4 – Szerkezetátalakítással kezelendő idegenhonos faállományok

Kezelési egység meghatározása: A kezelési egységbe idegenhonos vagy döntően idegenhonos faállományok tartoznak, melyek jellemzően a természetvédelmi kezeléssel fenntartandó tölgyesek közelében, ill. egyéb őshonos faállományok között zárványként helyezkednek el. Ezen kívül ide soroltunk néhány, a nemzeti park saját vagyonkezelésében lévő, nagyobb kiterjedésű, gyepek által körbevett, üzemtervezett állományt. A kezelési egység kisebb részben Pócsmegyer területén, többsége a Szigetmonostor területén helyezkedik el. Az jellemzően középkorú állományokban az idegenhonos inváziós fajok közül akác (*Robinia pseudoacacia*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*), mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*) dominálnak, mellettük idegenhonos erdei és fekete fenyő (*Pinus sylvestris* és *P. nigra*) is megjelenik. Az állományalkotó őshonos fafajok közül számos faj

megtalálható: csertölgy (*Quercus cerris*), kocsányos tölgy (*Quercus robur*), magas kőris (*Fraxinus excelsior*), fehér nyár (*Populus alba*) és feketenyár (*Populus nigra*). Többnyire vágásos üzemmódban kezeltek, de vannak örökzöldek és faanyagtermelést nem szolgáló erdők is. Jellemzően magas a rendezetlen gazdálkodási viszonyú erdőrészek száma. A kezelési egység kiterjedése 123,7 ha hektár, a tervezési terület 14,6%-a. A természeti értékek között az egykori homoki gyepekben élő fajok maradvány-állományai, valamint a honos fafajok idős egyedeihez kötődő xilofág rovarok és denevérek említhetők.

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálat:

Érintett védett természeti terület:

A kezelési egység érinti a Duna-Ipoly Nemzeti Park védett természeti területet.

Érintett ÁNER élőhelyek:

- G1 – Nyílt homokpusztagyepek
- H5b – Lössgyepek, kötött talajú sztyeprétek
- P1 – Őshonos fafajú fiatalosok
- P2b – Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések
- P2c – Idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű fajok uralta állományok
- P8 – Vágásterületek
- RA – Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok
- RC – Őshonos fafajú keményfás jellegű erdők
- RDb – Őshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők
- S1 – Ültetett akácok
- S4 – Ültetett erdei- és feketefenyvesek
- S6 – Nem őshonos fafajok spontán állományai
- S7 – Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

- 6260* – Pannon homoki gyepek

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

nagy hősincér (*Cerambyx cerdo*), homoki kikerics (*Colchicum arenarium*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), hóvirág (*Galanthus nivalis*), alpesi denevér (*Hypsugo savii*), homoki nőszirom (*Iris humilis* subsp. *arenaria*), fűggyík (*Lacerta agilis*), zöld gyík (*Lacerta viridis*), nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), szőröskarú koraidenevér (*Nyctalus leisleri*), rőt koraidenevér (*Nyctalus noctula*), szoprán törpedenevér (*Pipistrellus pygmaeus*), kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*)

Érintett egyéb kiemelt fajok:

- közönséges csikófark (*Ephedra distachya*), vetővirág (*Sternbergia colchiciflora*)

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységbe tartozó állományok esetén szerkezetátalakítás tervezett, melynek célja, egyrészt hogy puffer területként szolgáljon az erdőssztyepp tölgyes állomány fragmentumainak védelmében. Másrészt a kezelési egységbe tartozó állomány alatti, és tisztásokon levő homoki gyepek, valamint az őshonos tölgy fajok védelme. Ehhez kapcsolódóan kiemelt feladat őshonos fafajú erdők

kialakítása az idegenhonos állományok eltávolítása után, valamint a közbe ékelődő gyepfoltok védelme, állapotuk javítása. A Szigetmonostor területén a nemzeti park igazgatóság saját vagyonkezelésű területein a szerkezetátalakítás folyamatban van, ennek részlete a 3.3.2. fejezetben kerültek bemutatásra. A Pócsmegyer területén egykori gyepek helyén található, korábban akáccal és nyárfajokkal üzemtervezett, mostanra felritkult ligetes állományok esetén az idegenhonos inváziós fajok visszaszorítását követően a terület legeltetése javasolható juhokkal.

Erdőgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- Az országos jelentőségű védett természeti területen az idegenhonos állományok felújítása csak szerkezetátalakítással történhet őshonos állományok kialakításával. A nem természetvédelmi oltalom alá eső területeken gazdálkodói szándék esetén javasolt az akácos állományok őshonos fajokkal történő szerkezetátalakítása.
- A szerkezetátalakítást elsősorban olyan mértékben javasolt elvégezni, hogy a kialakuló állományok a felnyíló erdő kritériumnak megfeleljenek. Mellőzni kell lehetőség szerint a teljes talajelőkészítést, gödrös ültetéssel javasolt csemetéket ültetni. Ültetendő fafajok: hazai nyárok (*Populus nigra*, *Populus x canescens*), kocsányos tölgy (*Quercus robur*), vadkörte (*Pyrus pyraeaster*), mezei szil (*Ulmus minor*), csertölgy (*Quercus cerris*). Teljesen degradált aljnövényzetű helyeken az eredményesség érdekében teljes talajelőkészítéssel tölgy csemetét is lehet ültetni a hazai nyár mellett.
- A nevelővágásokat az idegenhonos fajok visszaszorítása érdekében kell elvégezni, és a felújítások során az állományrészek őshonos fafajokkal történő felújítását szükséges biztosítani. Az idegenhonos fás állományok átalakítása során az őshonos egyedek, állományok és állományrészek megóvására törekedni kell.
- Az erdőrészek területén elegyfajokkal vegyes kocsányos-cseres tölgyes, fehér és fekete nyáras állományok kialakítását javasolt hosszú távon célul kitűzni.
- A tisztásokon, cserjésekben megjelent idegenhonos állományok nem erdőtervezhetőek, visszaszorításuk és a területek tisztásként (erdőgazdálkodást szolgáló egyéb részlet) való megőrzése szükséges.
- A fakitermelést megelőzően a törzsek kezelésére vegyszeres injektálás alkalmazása ajánlott.
- Az idegenhonos fajok vágásterületein a fakitermelést követően a kivágott fák sarjainak utókezelése javasolt, szükség esetén vegyszeres technológiával.
- Fontos a kezelési egységben található fás állományokkal mozaikoló homoki gyepfoltok megóvása, fátlan állapotban tartásuk. Ennek érdekében a gyepfoltokon fás állományok nem telepíthetőek, a spontán megjelenő fás állományok visszaszorításáról gondoskodni kell, javasolt a meglévő tisztások fenntartása.
- A soron következő erdőtervezés során a gyepekkel mozaikoló területeket felnyíló erdővé javasolt sorolni Szigetmonostor és Pócsmegyer területén is.
- Fakitermelést csak augusztus 15. és március 15. között javasolt végezni. Fakitermelés virágzó homoki kikerics (*Colchicum arenarium*) állomány területén kerülendő.
- A vágásterületen történő égetés mellőzése, illetve az égetések minimalizálása. A vágástéri hulladék aprítással történő feldolgozása és a területről való elszállítása javasolt.
- Az álló és fekvő holt, illetve pusztuló fákat elszórtan meg kell hagyni a területen. A skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*) védelme érdekében indokolt holtfa megőrzése a területen.

- Fontos az erdőgazdálkodáshoz köthető tevékenységek során a jelölő élőhelyek és fajok védelmének figyelembevétele, kímélő eljárások alkalmazása. Azokon a területeken, ahol a homoki kikerics (*Colchicum arenarium*), a homoki nőszirm (*Iris humilis* subsp. *arenaria*) és a közönséges csikófark (*Ephedra distachya*) előfordulnak javasolt a talajbolygatás mellőzése, teljes talajelőkészítés pedig kerülendő.
- A skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), szarvasbogár (*Lucanus cervus*) és a nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*) továbbá a legtöbb denevérfaj (pl.: nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*), kis partkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*) állományának megtartása és növelése érdekében az idegenhonos állományok átalakításakor a területen jelenlévő őshonos fafajokat, különösen a tölgyfajokat kímélni szükséges.
- A vetővirág (*Sternbergia colchiciflora*) a tervezési időszakban került elő a területről. Az állomány egy szerkezetátalakítással érintett erdőtömbben (Szigetmonostor 120F) található. Az erdészeti munkák során külön ügyelni kell, hogy a faj élőhelyén a tuskókat ne vonszolják, lehetőleg az állományon keresztül ne járjanak át, és az inváziós fajok visszaszorítására irányuló vegyszerezések során vegyék figyelembe a faj életciklusát. A teljes talajelőkészítés nem megengedett.

Vadgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- A nagyvadállományt olyan szinten szükséges tartani, hogy a környező, természetvédelmi szempontból értékes területek élővilágára a vadlétszám ne okozzon káros hatást, az őshonos fajok felújulását ne akadályozza.
- Nem őshonos vadfajok telepítése nem történhet a területen, a meglévő idegenhonos vadfajok állományának fenntartása nem kívánatos.
- A vadászati létesítmények (magasles) elhelyezése csak a természetvédelmi kezelővel egyeztetett helyen és módon történhet. Mesterségesen kialakított dagonyák létrehozását kerülni kell.
- Vadföldek kialakítása, vad kibocsátás és zárt téri vadtartás kerülendő.
- A vadetetés során meg kell akadályozni az inváziós növények bekerülését a területre.

Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

Kötelezően betartandó előírások:

A kezelési egység egésze a Szigeti homokok (HUDI20047) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területhez (KjTT) tartozik, ahol az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004 (X. 8.) Kormányrendelet az irányadó. A terület egy része a Duna-Ipoly Nemzeti Park részeként országos jelentőségű védett természeti terület. Ezekre a területekre a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény védett természeti területekre vonatkozó előírásait, továbbá a Duna-Ipoly Nemzeti Park létesítéséről szóló 34/1997. (XI. 20.) KTM rendeletben foglalt előírásokat be kell tartani.

Erdőterületek tekintetében be kell tartani az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény rendelkezéseit, az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról szóló 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet előírásait, továbbá a körzeti erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az érintett körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodásról szóló 96/2011. (X. 17.) VM rendelet előírásait, valamint a Szentendrei és a Pilis-Visegrádi Erdőtervezési Körzetek Körzeti Erdőterveit.

Az idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatban szükséges betartani az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló 1143/2014/EU rendelet, valamint az Európai Unió számára veszélyt jelentő inváziós fajok körét meghatározó végrehajtási rendeletek előírásait. (A Bizottság (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelete (2016. július 13.) az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti jegyzékének elfogadásáról, A Bizottság (EU) 2017/1263 végrehajtási rendelete (2017. július 12.) az 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében létrehozott, az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajoknak az (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelet szerinti jegyzéke naprakésszé tételéről, A Bizottság (EU) 2019/1262 végrehajtási rendelete (2019. július 25.) az (EU) 2016/1141 végrehajtási rendeletnek az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok jegyzékének aktualizálása céljából történő módosításáról). Az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló 408/2016. (XII. 13.) Korm. rendelet pedig meghatározza a feladatok végrehajtásáért felelős szerveket és az egyes hatósági eljárási szabályokat.

A tervezési terület teljes egésze átfed a Szentendrei-szigeten lévő vízbázis védelmi területekkel, így a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízártéktényezők védelméről szóló 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet előírásai is betartandók.

Javasolt előírások:

Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
E05	Erdészeti szempontból tájidegen fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.
E06	Idegenhonos fafajok telepítésének mellőzése.
E07	Intenzíven terjedő idegenhonos fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembevételével.
E11	A fával nem, vagy részben fedett területek egyéb részleteként (tisztás, cserjés, nyiladék, erdei vízfolyás és tó, kopár) történő lehatárolása, szükség esetén az erdőrészlet megosztásával. (Megjegyzés: Amennyiben homoki gyepek kialakulása kezdődik meg a területen.)
E12	A tisztások fátlan állapotban tartása, tisztásként való további nyilvántartása.
E16	A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása. (Megjegyzés: Mindenhol javasolt a biológiai életkora végéig meghagyni a tölgy, csertölgy egyedeket, és néhány nagyobb méretű őshonos nyárfát a skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i> , nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>), nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>) védelme érdekében.)
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.
E19	Az elő- és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok teljeskörű kímélete. (Megjegyzés: Tölgy és csertölgy egyedek.)
E28	Természetes-, természetszerű- és származék természetességi állapotú erdőkben a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása.
E29	A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fafajok eltávolítása.
E30	Az idegenhonos vagy tájidegen fafajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az őshonos fafajok egyedeinek megőrzése az alsó- és a cserjeszintben is.
E31	A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolítása.

E37	Tájhonos fafajú állományok véghasználata során az idős állományban legalább 5% területi lefedettséget biztosító hagyásfa csoport (mikroélőhely) visszahagyása, lehetőleg az idős állomány szerkezetét és összetételét is reprezentáló formájában. (Megjegyzés: Különösen talajszinten odvas fák, törzsen odvas fák, tükörfolttal rendelkező faegyedek, elhalt koronarészeket tartalmazó fák, magasan törött facsonkok, elváló kérgű fák.)
E49	Az eredeti talajállapot fenntartása érdekében a talaj-előkészítés és a tuskózás elhagyása. (Megjegyzés: A közösségi jelentőségű jelölő faj homoki kikerics (<i>Colchicum arenarium</i>), homoki nőszirm (<i>Iris humilis</i> subsp. <i>arenaria</i>) előfordulási helyein a talajbolygatást minimalizálni szükséges, kizárólag gödörfürással, ékásós ültetéssel javasolt csemete telepítése.)
E51	Felújítás tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal.
E52	Óshonos fafajú faállomány tájhonos fajokkal történő felújítása.
E54	Idegenhonos fafajú faállomány szerkezetátalakítása.
E55	Természetes, természetszerű és származék erdőkkel határos erdőterületek felújítása tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal.
E56	Természetközeli állapotú fátlan élőhelyekkel határos erdőterületek felújítása tájhonos fafajokkal, illetve célállománnyal.
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása. (Megjegyzés: óshonos fafajú állományokban; ültetendő fafajok: hazai nyárak (<i>Populus nigra</i> , <i>Populus x canescens</i>), kocsányos tölgy (<i>Quercus robur</i>), vadrőgye (<i>Pyrus pyraeaster</i>), mezei szil (<i>Ulmus minor</i>), elegyként csertölgy (<i>Quercus cerris</i>), tatárjuhar (<i>Acer tataricum</i>).)
E58	Az erdőfelújítások során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása.
E61	Talajvédelmi rendeltetésű és felnyíló (erdőssztyepp jellegű) erdők esetében a felújítás során a tájhonos fafajok tuskó- és gyökérsarj eredetű újulatának megőrzése.
E62	Az idegenhonos és tájidegen fafajú faállományok véghasználata és felújítása során a természetes cserje- és lágyszárú szint kímélete, valamint a talajtakaró megővése.
E64	Az idegenhonos és tájidegen fafajú erdők véghasználata során a tájhonos fafajok egyedeinek meghagyása (az alsó- és lehetőség szerint a cserjeszintben is).
E65	Intenzíven terjedő idegenhonos fafaj felújításokban történő alkalmazásának teljes körű mellőzése.
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú és fásszárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
E69	A környező gyepterületek védelme érdekében az idegenhonos fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett: • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, fásszárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a fásszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással. (Megjegyzés: A permetezés csak pontpermetezéssel történhet.) • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában).

	• Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
E71	A tűzpásztákon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása.
E73	Inváziós fásszárú növényfajok visszaszorítása során azok mechanikai eltávolítása a növények sikeres vegyszeres irtását követően.
E76	Erdőssztyepp-erdők füves részeinek fenntartó kezelése. (Megjegyzés: hosszú távon legeltetés javasolt a terület Pócsmegyeri részén.)
E77	Az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedeinek eltávolítása során tekintettel kell lenni a túlzott mértékű kitermelés okozta lékesedés elkerülésére a kitermelésre kerülő egyedek kijelölésével vagy a kitermelt idegenhonos fajok egyedeinek helyén, kézi munkával, talaj-előkészítés nélkül, mesterséges felújítás elvégzésével.
E81	Faanyag mozgatása csak kemény (száraz vagy fagyott) talajviszonyok mellett.
E85	A hagyásfák, hagyásfacsoportok fenntartása a fák természetes pusztulásáig.
E89	Az idegenhonos fa- és cserjefajok eltávolítása révén felnyíló erdő, vagy tisztás kialakítása.
Vadgazdálkodási előírás-javaslatok	
VA01	Szóró, sózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.
VA02	Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. A kerítéseket legkésőbb az utolsó tisztítási munka elvégzését követő egy éven belül le kell bontani.

7. táblázat: KE4 kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egységbe tartozó állományok esetén szerkezetátalakítás tervezett, melynek célja, egyrészt hogy puffer területként szolgáljon az erdőssztyepp tölgyes állomány fragmentumainak védelmében. Másrészt a kezelési egységbe tartozó állomány alatti, és tisztásokon levő homoki gyepek, valamint az őshonos tölgy fajok védelme. Ehhez kapcsolódóan kiemelt feladat őshonos fafajú erdők kialakítása az idegenhonos állományok eltávolítása után, valamint a közbeékelődő gypfoltok védelme, állapotuk javítása. A szerkezetátalakítást elsősorban olyan mértékben javasolt elvégezni, hogy a kialakuló állományok a felnyíló erdő kritériumnak megfeleljenek. Mellőzni kell lehetőség szerint a teljes talajelőkészítést, gödrös ültetéssel javasolt csemetéket ültetni. Ültetendő fafajok: hazai nyárok (*Populus nigra*, *Populus x canescens*), kocsányos tölgy (*Quercus robur*), vadvörte (*Pyrus pyraeaster*), mezei szil (*Ulmus minor*), csertölgy (*Quercus cerris*). Teljesen degradált aljnövényzetű helyeken az eredményesség érdekében teljes talajelőkészítéssel tölgy csemetét is lehet ültetni a hazai nyár mellett.

Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok megfogalmazása nem szükséges.

Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatok biztosítják az erdőssztyepp komplex, különösen az őshonos jelölő állományok – 6260* Pannon homoki gyepek és 91I0* Euro-szibériai erdőssztyepp tölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus spp.*) – állományainak védelmét, őshonos fafajú erdőállományokból álló puffer zóna

kialakításával. A kezelési egység területén előforduló közösségi jelentőségű jelölő fajok populációinak védelme szükséges. Ennek érdekében a növényfajok, homoki kikerics (*Colchicum arenarium*), homoki nőszirm (*Iris humilis* subsp. *arenaria*) előfordulási helyeinek talajbolygatását szükséges megelőzni. Szükséges továbbá a honos fafajokból a skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*) életfeltételeinek biztosítása érdekében hagyásfa csoportokat meghagyni.

3.2.1.5. Kezelési egység kódja, neve: KE5 – Ligeterdők

Kezelési egység meghatározása: A kezelési egységbe a tervezési terület déli csücskében, valamint az északi tömb egy kiterjedtebb nyugati sávjában, a magas ártéren elhelyezkedő puhafás ligeterdő állományok tartoznak, ill. a szegélyüket kísérő üde cserjések kisebb foltjai, és egy folyóparti fűzcserjés állomány. Jellemző fajai fehér nyár (*Populus alba*), fekete nyár (*Populus nigra*), fehér fűz (*Salix alba*) és törékenyfűz (*Salix fragilis*) mellett minden állományban jelen van az idegenhonos inváziós zöld juhar (*Acer negundo*), gyakori a gyalogakác (*Amorpha fruticosa*) és az ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*). A természeti értékeik közé a honos idős fafajokhoz kötődő xilofág rovarok és denevérek tartoznak. A kezelési egység kiterjedése 17,77 hektár, a tervezési terület alig több, mint 2%-a.

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálat:

Érintett védett természeti terület:

A kezelési egység érinti a Duna-Ipoly Nemzeti Park védett természeti területet.

Érintett ÁNER élőhelyek:

- J3 – Folyómenti bokorfüzesek
- J4 – Fűz-nyár ártéri erdők
- P2a – Üde és nedves cserjések
- RA – Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok
- RB – Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

- 91E0* – Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

- nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*), magyar futrinka (*Carabus hungaricus*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), szőröskarú koraidenevér (*Nyctalus leisleri*), rőt koraidenevér (*Nyctalus noctula*), szoprán törpedenevér (*Pipistrellus pygmaeus*)

Érintett egyéb kiemelt fajok:

–

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Erdőtervi adatok alapján a kezelési egységbe tartozó puhafás állományok vágásos üzemmódban vannak, vágásérettséghez közeli korúak, mindegyikben jelen van több-kevesebb mennyiségben fiatalabb zöld juhar korosztály. Az erdőtervi adatok alapján több erdőrészletben rendezetlen gazdálkodási viszonyok vannak. (Az erdőrészlet lapokon a 91E0* élőhely nincs feltüntetve, az

esedékes erdőtervezés során módosítani szükséges.) A kezelési egységben hosszú távú cél a puhafás ligeterdők megőrzése, melyhez elengedhetetlen a terület inváziós fertőzöttségének drasztikus csökkentése. Kiemelt jelentőségű a ligeterdők megfelelő koreloszlásának, az idős- és holtfa megfelelő mennyiségének biztosítása. Az üzemmód szerinti besorolástól függetlenül ezekben az erdőkben természetközeli erdőgazdálkodás megvalósítása szükséges.

Erdőgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- Szükséges a gazdálkodási célú erdészeti beavatkozások és a természetvédelmi célok összehangolása.
- Az adott élőhelyre jellemző fafajszerkezet és megfelelő korszerkezet kialakítása, mely erdőgazdálkodói szándék esetén biztosítható.
- Az inváziós fafajok mechanikai és kémiai módszerekkel (injektálás, vagy kivágás, tuskókenés) történő eltávolítását követően a szükség esetén termőhelyre jellemző fajok nagyméretű csemetével, kis talajbolygatással járó (gödrös, ékásos ültetés) állománypótlás elvégzése javasolt.
- Szükséges az állományok fenntartásának, megújulásának és a természetességi állapot fokozatos javulásának (szerkezeti változatosság bővülése, álló és fekvő holtfa mennyiségének gyarapodása, mikrohabitatok számának növekedése) természetes erdődinamikai folyamatokra való alapozása.
- Vágásos üzemmódban kezelt állományokban csoportos felújítóvágás vagy mikrotarvágás alkalmazása javasolt.
 - A csoportos felújítóvágásnál az előkészítő vágás során 40–50%-os záródásbontás szükséges, hogy a fényigényes fajok újulata gyorsan megjelenjen. Ezt segítheti a cserjeszint kis foltokban történő kivágása, és esetenként a mozaikos gyepszagatás. Célszerű a csoportosan megtelepülő fényigényes újulatfoltok köré tervezni a következő bontásokat. Az állományt lehetőleg minél hosszabb idő, 20–30 év alatt javasolt kitermelni.
 - Tarvágás esetén egy famagasság átmérőjű, mozaikos elrendezésben kialakított lékes tarvágások javasolhatók. A letermelt állományrészek között legalább ugyanakkora méretű erdőfoltok maradjanak, s ezek levágására csak akkor kerüljön sor, ha a korábban levágott foltok már teljesen felújultak, vagy rudas korúak. Legalább 25–30 méterenként célszerű vegyes fafaj összetételű hagyásfa-csoportok visszahagyása. A felújítás idejének legalább a vágáskor feléig történő elnyújtása javasolható.
 - A felújítás tuskósarjakról történhet, de törekedni kell az őshonos fafajok mageredetű csemetéinek megtartására, valamint az idegenhonos inváziós fafajok visszaszorítására. Ha a felújulás akadályozott mesterséges erdősítést kell végrehajtani, legalább kétéves, iskolázott, minimum 1 m magas csemetével. Az élőhelyre jellemző magaskórósodás, gyomosodás és cserjésedés miatt az erdősítést a véghasználat után a lehető leghamarabb el kell végezni. A felújítás során a teljes talajelőkészítést mindenképpen kerülni kell.
- A vágásterületen történő égetés mellőzése, illetve az égetések minimalizálása. A vágástéri hulladék aprítással történő feldolgozása és a területről való elszállítása javasolt.
- Amennyiben őshonos fajokból lehetséges, a hagyásfa-csoportokon belül fekvő holtfa minél nagyobb mértékű (hektáronként min. 5 m³) visszahagyása javasolt.
- A közösségi jelentőségű xilofág rovarfajok és az erdőlakó denevérfajok állományának megőrzése, növelése érdekében szükséges megfelelő területi kiterjedésben és térbeli elosztásban idős fák és facsoportok fenntartása.
- Szükséges az állományokban képződő minden őshonos fafajú, utakra nem balesetveszélyes őshonos holtfa, pusztuló vagy tövön száradt törzs, facsonk, valamint odvas-üreges törzsek

visszahagyása a jelölő fajok (pl. erdőlakó denevérek, szaproxilofág rovarok) és egyéb védett állatfajok (pl. odúlakó madarak és emlősök) életfeltételeinek biztosítása érdekében. Az állományokban régebb óta földön fekvő és tövön száradt őshonos törzsek összetermelése és kiszállítása mellőzendő, valamint a gyökértányérral kifordult törzsek is visszahagyandóak.

- A fakitermelési munkák kíméletes technológiával, az erdőtalaj, az újulat, a fiatalabb generációk és a talajhoz kötött mikrohabitatok minél teljesebb körű megóvásával történő elvégzése.
- Fakitermelést csak augusztus 15. és március 15. között javasolt végezni, elsősorban száraz, vagy fagyott talajon.
- A fokozottan védett nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*) védelme érdekében ismert élőhelyein a fakitermelés augusztus 15. és szeptember 30. között végezhető.
- Az erdőneveléseket úgy kell megtervezni, hogy azok a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfajok, különös tekintettel az intenzíven terjedő fajok visszaszorítását, az őshonos fajok elegyarányának az emelését, valamint az elegyesség fenntartását, növelését szolgálják.
- A fekete gólya (*Ciconia nigra*) fészkelő helye körül zavartalanságot kell biztosítani a teljes kotlási és fiókanevelési időben, februártól július végéig erdőgazdasági tevékenység nem végezhető. A fekete gólya nem minden évben költ a területen, természetesen a korlátozást csak indokolt esetben, költés idején szükséges alkalmazni.

Vadgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- A nagyvadállományt olyan szinten szükséges tartani, hogy a környező, természetvédelmi szempontból értékes területek élővilágára a vadlétszám ne okozzon káros hatást, az őshonos fajok felújulását ne akadályozza.
- Az állományok területén vadgazdálkodási és vadászati berendezések (szóró, etetőhely, sózó) elhelyezése nem javasolt.
- Nem őshonos vadfajok telepítése nem történhet a területen, a meglévő idegenhonos vadfajok állományának fenntartása nem kívánatos.
- A vadászati létesítmények (magasles) elhelyezése csak a természetvédelmi kezelővel egyeztetett helyen és módon történhet. Mesterségesen kialakított dagonyák létrehozását kerülni kell.
- Vadföldek kialakítása, vad kibocsátás és zárt téri vadtartás kerülendő.

Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

Kötelezően betartandó előírások:

A kezelési egység egésze a Szigeti homokok (HUDI20047) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területhez (KjTT) tartozik, ahol az *európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről* szóló 275/2004 (X. 8.) Kormányrendelet az irányadó. A terület egy része a Duna-Ipoly Nemzeti Park részeként országos jelentőségű védett természeti terület. Ezeken a területen a *természet védelméről* szóló 1996. évi LIII. törvény védett természeti területekre vonatkozó előírásait, továbbá a *Duna-Ipoly Nemzeti Park létesítéséről* szóló 34/1997. (XI. 20.) KTM rendeletben foglalt előírásokat be kell tartani.

Erdőterületek tekintetében be kell tartani az *erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról* szóló 2009. évi XXXVII. törvény rendelkezéseit, az *erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról* szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról szóló 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet előírásait, továbbá a körzeti erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az

érintett körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodásról szóló 96/2011. (X. 17.) VM rendelet előírásait, valamint a Szentendrei és a Pilis-Visegrádi Erdőtervezési Körzetek Körzeti Erdőterveit.

Az idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatban szükséges betartani az *idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről* szóló 1143/2014/EU rendelet, valamint az Európai Unió számára veszélyt jelentő inváziós fajok körét meghatározó végrehajtási rendeletek előírásait. (A Bizottság (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelete (2016. július 13.) az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti jegyzékének elfogadásáról, A Bizottság (EU) 2017/1263 végrehajtási rendelete (2017. július 12.) az 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében létrehozott, az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajoknak az (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelet szerinti jegyzéke naprakésszé tételéről, A Bizottság (EU) 2019/1262 végrehajtási rendelete (2019. július 25.) az (EU) 2016/1141 végrehajtási rendeletnek az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok jegyzékének aktualizálása céljából történő módosításáról). Az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló 408/2016. (XII. 13.) Korm. rendelet pedig meghatározza a feladatok végrehajtásáért felelős szerveket és az egyes hatósági eljárási szabályokat.

A tervezési terület teljes egésze átfed a Szentendrei-szigeten lévő vízbázis védelmi területekkel, így a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási létesítmények védelméről szóló 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet előírásai is betartandók.

Javasolt előírások:

Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
E03	A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökzöld vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés.
E05	Erdészeti szempontból tájidegen fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.
E06	Idegenhonos fafajok telepítésének mellőzése.
E07	Intenzíven terjedő idegenhonos fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.
E08	Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt).
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembevételével.
E16	A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása
E17	Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása.
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.
E19	Az elő- és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok kímélete.
E20	Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkeinek (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása.
E22	Az erdőrészletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m ³ /ha, kifejezetten vastag (többségében 30 cm mellmagassági átmérő feletti) odvas, böhönc, fészkelő- és búvóhelynek alkalmas élő fák kijelölése és folyamatos fenntartásának biztosítása.

E26	Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.
E27	A természetes erdőtársulás/közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében a nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása, a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása.
E28	Természetes-, természetyszerű- és származék természetességi állapotú erdőkben a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása.
E29	A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fafajok eltávolítása.
E32	Örökerdő üzemmódra való áttérés.
E37	Tájhonos fafajú állományok véghasználatára során az idős állományban legalább 5% területi lefedettséget biztosító hagyásfa csoport (mikroélőhely) visszahagyása, lehetőleg az idős állomány szerkezetét és összetételét is reprezentáló formájában.
E38	Őshonos fafajú állományok véghasználatára során átlagosan 5-20% területi lefedettséget biztosító mikroélőhelyek visszahagyása, lehetőleg az idős állomány összetételét jellemző formában.
E40	A fakitermelés és anyagmozgatás során az erdőrészlet területén a talaj védelme érdekében kerülendő a 20 cm-nél mélyebb közelítési, illetve vonszolási nyom kialakulása. A tö- és törzssérülés ne haladja meg az 5%-ot.
E41	A fakitermelés elvégzésére idő- és térbeli korlátozás megállapítása.
E45	Fakitermelés augusztus 15. és szeptember 30. között. <i>(Megjegyzés: fokozottan védett nyugati piszdedenevér (Barbastella barbastellus) védelme érdekében.)</i>
E47	Az erdő talajának megóvása érdekében a teljes talaj-előkészítés elhagyása.
E50	A vágásterületen történő égetés mellőzése.
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása. <i>(Megjegyzés: őshonos fafajú állományokban; ültetendő fafajok: fehér nyár (Populus alba), fekete nyár (Populus nigra), fehér fűz (Salix alba), törékenyfűz (Salix fragilis).)</i>
E58	Az erdőfelújítások során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása. <i>(Megjegyzés: őshonos fafajú állományokban; elegyfajként ültetendő fafajok: tatárjuhar (Acer tataricum).)</i>
E65	Intenzíven terjedő idegenhonos fafaj felújításokban történő alkalmazásának teljes körű mellőzése.
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú és fás szárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
E69	A környező gyepterületek védelme érdekében az idegenhonos fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett: • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, fásszárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a fásszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással. <i>(Megjegyzés: A permetezés csak pontpermetezéssel történhet.)</i>

	• Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában). • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
E73	Inváziós fás szárú növényfajok visszaszorítása során azok mechanikai eltávolítása a növények sikeres vegyszeres irtását követően.
E75	Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: élelciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása.
E77	Az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedeinek eltávolítása során tekintettel kell lenni a túlzott mértékű kitermelés okozta lékesedés elkerülésére a kitermelésre kerülő egyedek kijelölésével vagy a kitermelt idegenhonos fajok egyedeinek helyén, kézi munkával, talaj-előkészítés nélkül, mesterséges felújítás elvégzésével.
E80	Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében időbeli korlátozás alkalmazása.
E81	Faanyag mozgatása csak kemény (száraz vagy fagyott) talajviszonyok mellett.
E83	Az erdőszegélyekben található intenzíven terjedő lágy és fásszáru fajok továbbterjedésének mechanikus módszerekkel (pl. kézi cserjeirtás, száruzás) történő megakadályozása.
E84	Fakitermelés tervezése során az érintett erdőrészeket korosztály-eloszlásának javítása. Térben változó erélyű nevelővágások végzése, az alsó szint és az átlagkornál fiatalabb egyedek kímélete.
E85	A hagyásfák, hagyásfacsoportok fenntartása a fák természetes pusztulásáig.
E96	Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkének (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység időbeli korlátozása.
Kód	Vadgazdálkodási előírás-javaslatok
VA02	Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. A kerítéseket legkésőbb az utolsó tisztítási munka elvégzését követő egy éven belül le kell bontani.
VA03	A területen szóró, vadetető, szózó nem létesíthető.

8. táblázat: KE5 kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Inváziós fajok visszaszorítása: A kezelési egységben található idegenhonos, inváziós – fehér akác (*Robinia pseudoacacia*), nyugati osterfa (*Celtis occidentalis*), mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*), zöldjuhar (*Acer negundo*) – fásszáru állományok és egyedi fák esetében szükséges azok minél teljesebb visszaszorítása mechanikus és szelektív kémiai módszerek együttes alkalmazásával. A visszaszorításra alkalmazható módszerek a magoncok kézi kihúzása, nem sarjadó fajok kivágása, sarjadásra képes fajok vegyszeres kezelése.

Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok megfogalmazása nem szükséges.

Kezelési javaslatok indoklása:

Az idegenhonos fafajok visszaszorítása hosszú távon biztosítja a termőhelynek megfelelő őshonos vegetáció kialakulását, a jelenlévő jelölő élőhelyek és fajok életfeltételeinek javítását. Ezen kívül segíti a kapcsolódó területek értékes fajainak és jelölő élőhelyeinek védelmét, hogy azok természetessége ne romoljon az inváziós fajok terjedése miatt.

3.2.1.6. Kezelési egység kódja, neve: KE6 – Egyéb, őshonos faállományok

Kezelési egység meghatározása: A kezelési egységbe jellemzően őshonos fafajok (csertölgy (*Quercus cerris*), kocsányos tölgy (*Quercus robur*), magas kőris (*Fraxinus excelsior*), fehér nyár (*Populus alba*)) alkotta jellegtelen faállományok tartoznak, ahol idegenhonos fajok akác (*Robinia pseudoacacia*), nyugati osterfa (*Celtis occidentalis*), mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*)) legfeljebb kis mennyiségben vannak jelen. Döntően üzemtervezett erdők, ezen kívül cserjésedő egykori gyepek apró foltjai, ill. egy-két facsoport tartozik ide. A cél az őshonos állományok fenntartása, az idegenhonos fajok visszaszorítása. A kezelési egységbe tartozó állományok többsége Szigetmonostor területén található, a Pócsmegyer és Tahitótfalusi területrészekén csupán néhány kisebb folt helyezkedik el. A kezelési egység kiterjedése 96,54 hektár, a tervezési terület 11,37%-a. A természeti értékek közül az egykori homoki gyepekben élő fajok maradvány-állományai, valamint a honos idős fafajokhoz kötődő xilofág rovarok és denevérek kiemelendők.

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálat:

Érintett védett természeti terület:

A kezelési egység érinti a Duna-Ipoly Nemzeti Park védett természeti területet.

Érintett ÁNER élőhelyek:

- G1 – Nyílt homokpusztagyepek
- H5b – Lössgyepek, kötött talajú sztyeprétek
- P1 – Őshonos fafajú fiatalosok
- P2b – Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések
- RA – Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok
- RB – Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők
- RC – Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők
- RDb – Őshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők
- S7 – Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

- 6260* – Pannon homoki gyepek

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

nyugati piszcedenevér (*Barbastella barbastellus*), nagy hősincér (*Cerambyx cerdo*), homoki kikerics (*Colchicum arenarium*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), hóvirág (*Galanthus nivalis*), alpesi denevér (*Hypsugo savii*), homoki nőszirm (*Iris humilis* subsp. *arenaria*), zöld gyík (*Lacerta viridis*), nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), horgasszörű denevér (*Myotis nattereri*), rőt koraidenevér (*Nyctalus noctula*), fehérszélű törpedenevér (*Pipistrellus kuhlii*), szoprán törpedenevér (*Pipistrellus pygmaeus*), farkasalmalepke (*Zerynthia polyxena*)

Érintett egyéb kiemelt fajok:

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységbe sorolt jellegtelen őshonos állományok fenntartása, az idegenhonos fajok visszaszorítása a fő természetvédelmi cél, a jelölő élőhelyek és fajok megóvása érdekében. Az Evt. által termesztésbe vonható fafaj ültetése a fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) kivételével támogatható, a mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*) visszaszorítása a 1143/2014/EU rendelet alapján kötelező, ill. egyéb inváziós fafajok visszaszorítása is szükséges. Védett természeti területeken a Tvt. 33.§ (3) bekezdése alapján az erdőfelújítást a termőhelynek megfelelő őshonos fajokkal kell végezni.

Erdőgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- Elsődleges fontosságú a gazdálkodási célú erdészeti beavatkozások és a természetvédelmi célok összehangolása. Közelíteni szükséges a lombkorona-, cserje-, lágyszárú szint faji, életkori összetételét a természetes állapotokhoz.
- Az erdőrészek területén elegyes állományok kialakítását javasolt hosszú távon célul kitűzni az alábbi fafajokkal szürke nyár (*Populus canescens*), kocsányos tölgy (*Quercus robur*), mezei szil (*Ulmus minor*), mezei juhar (*Acer campestre*), tatár juhar (*Acer tataricum*), vadkörte (*Pyrus pyraeaster*), csertölgy (*Quercus cerris*).
- A soron következő erdőtervezés során a gyepekkel mozaikoló területeket felnyíló erdővé javasolt sorolni.
- Erdőfelújítás és pótlás során tájidegen fafaj nem használható fel. Egyúttal javasolt a potenciális erdőállományokra jellemző fajok elegyarányát mesterséges eszközökkel növelni.
- Az erdőneveléseket úgy szükséges megtervezni, hogy azok a termőhelynek nem megfelelő, vagy erdészeti tájidegen elegyfajok, különös tekintettel az intenzíven terjedő fajok visszaszorítását, az őshonos fafajok elegyarányának az emelését, valamint az elegyesség fenntartását, növelését szolgálják.
- Természetes-, természetszerű- és származék természetességi állapotú erdők felújítása esetén elsődlegesen a természetes magról, sarjrol történő felújítást szükséges alkalmazni, tuskózás, talajelőkészítés nem javasolt.
- A tisztásokon, cserjésekben megjelent inváziós fajok alkotta állományok nem erdőtervezhetőek, visszaszorításuk és a területek tisztásként (erdőgazdálkodást szolgáló egyéb részlet) való megőrzése szükséges.
- Az erdő felújításokon a gyomirtó növényvédőszer használatát korlátozni szükséges, özönnövény fajok terjedése esetén speciális csepegetésmentes vegyszerhasználat, egyéb esetekben a gyomosodás talajbolygatással nem járó mechanikai visszaszorítása alkalmazandó.
- Erdészeti kártevők elleni védekezés során a védett és Natura 2000 jelölő fajok egyedei nem károsodhatnak.
- A véghasználati jellegű munkák és a vegyeskorúsítás lehetőség szerint egyidejű megvalósítása az állományok hosszabb időszakra elnyújtott átalakításával.
- A véghasználati/átalakítási munkák során a lombos facsoportok és állományrészek hagyásfacsoportként való kijelölése, érintetlenül (cserjeszintjükkel együtt) történő megtartása.
- Amennyiben őshonos fajokból lehetséges, a hagyásfa-csoportokon belül fekvő holtfa minél nagyobb mértékű (hektáronként min. 5 m³) visszahagyása.

- A közösségi jelentőségű xilofág rovarfajok és az erdőlakó denevérfajok állományának megőrzése, növelése érdekében szükséges megfelelő területi kiterjedésben és térbeli elosztásban idős erdők és facsoportok fenntartása.
- Szükséges az állományokban képződő minden őshonos fafajú, utakra nem balesetveszélyes őshonos holtfa, pusztuló vagy tövön száradt törzs, facsonk, valamint odvas-üreges törzsek visszahagyása a jelölő fajok (pl. erdőlakó denevérek, szaproxilofág rovarok) és egyéb védett állatfajok (pl. odúlakó madarak és emlősök) életfeltételeinek biztosítása érdekében. Az állományokban régebb óta földön fekvő és tövön száradt őshonos törzsek összetermelése és kiszállítása mellőzendő, valamint a gyökértányérral kifordult törzsek is visszahagyandóak.
- A fokozottan védett nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*) védelme érdekében ismert élőhelyein a fakitermelés augusztus 15. és szeptember 30. között végezhető.
- A vágásterületen történő égetés mellőzése, illetve az égetések minimalizálása. A vágástéri hulladék aprítással történő feldolgozása és a területről való elszállítása.
- A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembevételével való kijelölése.
- A fakitermelési munkák kíméletes technológiával, az erdőtalaj, az újulat, a fiatalabb generációk és a talajhoz kötött mikrohabitatok minél teljesebb körű megóvásával történő elvégzése.
- Az erdőgazdálkodás során törekedni kell arra, hogy mindig legyenek a vágásérettségi korhoz közeli erdők.
- A geofiton fajok védelmében (pl. homoki kikerics (*Colchicum arenarium*), kikeleti hóvirág (*Galanthus nivalis*) a teljes talajelőkészítés, különösen a hagymás-gumós növényekkel rendelkező aljnövényzetű területeken kerülendő.

Vadgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- Elérendő cél a nagyvadállomány nagyságának visszaszorítása olyan mértékig, hogy a természetvédelmi szempontból értékes területek élővilágára, az őshonos állományok felújulására a vadlétszám ne okozzon káros hatást.
- A vadgazdálkodási létesítmények elhelyezését az érintett nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyen és módon történhet.
- Nem őshonos vadfajok telepítése nem történhet a területen, a meglévő idegenhonos vadfajok állományának fenntartása nem kívánatos.
- A vadetetés során meg kell akadályozni az inváziós növények bekerülését a területre.

Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

Kötelezően betartandó előírások:

A kezelési egység egésze a Szigeti homokok (HUDI20047) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területhez (KjTT) tartozik, ahol az *európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről* szóló 275/2004 (X. 8.) Kormányrendelet az irányadó. A terület egy része a Duna-Ipoly Nemzeti Park részeként országos jelentőségű védett természeti terület. Ezeken a területen a *természet védelméről* szóló 1996. évi LIII. törvény védett természeti területekre vonatkozó előírásait, továbbá a *Duna-Ipoly Nemzeti Park létesítéséről* szóló 34/1997. (XI. 20.) KTM rendeletben foglalt előírásokat be kell tartani.

Erdőterületek tekintetében be kell tartani az *erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról* szóló 2009. évi XXXVII. törvény rendelkezéseit, az *erdőről, az erdő védelméről és az*

erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról szóló 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet előírásait, továbbá a körzeti erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az érintett körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodásról szóló 96/2011. (X. 17.) VM rendelet előírásait, valamint a Szentendrei és a Pilis-Visegrádi Erdőtervezési Körzetek Körzeti Erdőterveit.

Az idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatban szükséges betartani az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló 1143/2014/EU rendelet, valamint az Európai Unió számára veszélyt jelentő inváziós fajok körét meghatározó végrehajtási rendeletek előírásait. (A Bizottság (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelete (2016. július 13.) az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti jegyzékének elfogadásáról, A Bizottság (EU) 2017/1263 végrehajtási rendelete (2017. július 12.) az 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében létrehozott, az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajoknak az (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelet szerinti jegyzéke naprakésszé tételéről, A Bizottság (EU) 2019/1262 végrehajtási rendelete (2019. július 25.) az (EU) 2016/1141 végrehajtási rendeletnek az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok jegyzékének aktualizálása céljából történő módosításáról). Az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló 408/2016. (XII. 13.) Korm. rendelet pedig meghatározza a feladatok végrehajtásáért felelős szerveket és az egyes hatósági eljárási szabályokat.

A tervezési terület teljes egésze átfed a Szentendrei-szigeten lévő vízbázis védelmi területekkel, így a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási létesítmények védelméről szóló 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet előírásai is betartandók.

Javasolt előírások:

Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
E06	Idegenhonos fajok telepítésének megelőzése.
E08	Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt).
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmét figyelembe véve jelölhetők ki.
E11	A fával nem, vagy részben fedett területek egyéb részleteként (tisztás, cserjés, nyiladék, erdei vízfolyás és tó, kopár) történő lehatárolása, szükség esetén az erdőrésztlet megosztásával.
E12	A tisztások fátlan állapotban tartása, tisztásként való további nyilvántartása.
E13	Állománynevelés során a nyiladékok és az állomány szélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel).
E16	A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.
E17	Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása.
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.
E24	Az erdőrésztleteken belül el nem különített tisztás, cserjés folt, víztestek kijelölése és háborítatlanságának biztosítása. (Megjegyzés: faállománnyal nem, vagy részlegesen fedett állományrészek.)
E25	Erdészeti termékek szállításának, faanyag közelítésének korlátozása gyepterületen, tisztáson (a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok védelme érdekében).

E27	A természetes erdőtársulás/közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében a nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása, a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása.
E28	Természetes-, természetszerű- és származék természetességi állapotú erdőkben a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása.
E29	A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fafajok eltávolítása.
E31	A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolítása.
E32	Örökerdő üzemmódra való áttérés. <i>(Megjegyzés: Hosszabb távon, az erdőgazdálkodóval egyeztetett helyszíneken és módon)</i>
E37	Tájhonos fafajú állományok véghasználatá során az idős állományban legalább 5% területi lefedettséget biztosító hagyásfa csoport (mikroélőhely) visszahagyása, lehetőleg az idős állomány szerkezetét és összetételét is reprezentáló formájában. <i>(Megjegyzés: Különösen talajszinten odvas fák, törzsen odvas fák, tükröfolttal rendelkező faegyedek, elhalt koronarészeket tartalmazó fák, magasan törött facsonkok, elváló kérgű fák.)</i>
E40	A fakitermelés és anyagmozgatás során az erdőrésztlet területén a talaj védelme érdekében kerülendő a 20 cm-nél mélyebb közelítési, illetve vonszolási nyom kialakulása. A tő- és törzssérülés ne haladja meg az 5%-ot.
E45	Fakitermelés augusztus 15. és szeptember 30. között. <i>(Megjegyzés: fokozottan védett nyugati piszedenevér (Barbastella barbastellus) védelme érdekében.)</i>
E50	A vágásterületen történő égetés mellőzése.
E52	Őshonos fafajú faállomány tájhonos fajokkal történő felújítása.
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása. <i>(Megjegyzés: termőhelynek megfelelően fő fafajként kocsányos tölgy (Quercus robur), elegy fafajként: magas kőris (Fraxinus excelsior), fehér nyár (Populus alba) mezei juhar (Acer campestre), mezei szil (Ulmus minor), tatárjuhar (Acer tataricum), csertölgy (Quercus cerris), molyhos tölgy (Quercus pubescens))</i>
E61	Talajvédelmi rendeltetésű és felnyíló (erdőössztyepp jellegű) erdők esetében a felújítás során a tájhonos fafajok tuskó- és gyökérsarj eredetű újulatának megőrzése.
E65	Intenzíven terjedő idegenhonos fafaj felújításokban történő alkalmazásának teljes körű mellőzése.
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú és fásszárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
E69	A környező gyepterületek védelme érdekében az idegenhonos fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett: • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, fásszárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a fásszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással. <i>(Megjegyzés: A permetezés csak pontpermetezéssel történhet.)</i> • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják.

	• Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában). • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöpögtetésmentes kijuttatással.
E71	A tűzpásztákon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása.
E75	Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: élekciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása.
E76	Erdőszyepp-erdők füves részeinek fenntartó kezelése.
E84	Fakitermelés tervezése során az érintett erdőrészeket korosztály-eloszlásának javítása. Térben változó erélyű nevelővágások végzése, az alsó szint és az átlagkornál fiatalabb egyedek kímélete.
E85	A hagyásfák, hagyásfacsoportok fenntartása a fák természetes pusztulásáig.
E86	A letermelt faanyag április 30-ig történő elszállítása a xilofág rovarfajok védelme érdekében.
E89	Az idegenhonos fa- és cserjefajok eltávolítása révén felnyíló erdő, vagy tisztás kialakítása.
Kód	Vadgazdálkodási előírás-javaslatok
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.
VA02	Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. A kerítéseket legkésőbb az utolsó tisztítási munka elvégzését követő egy éven belül le kell bontani.

9. táblázat: KE6 kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Inváziós fajok visszaszorítása: A kezelési egységben található idegenhonos, inváziós – különösen fehér akác (*Robinia pseudoacacia*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*), mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*), zöldjuhar (*Acer negundo*) – fásszárú állományok és egyedi fák esetében szükséges azok minél teljesebb visszaszorítása mechanikus és szelektív kémiai módszerek együttes alkalmazásával. A visszaszorításra alkalmazható módszerek a magoncok kézi kihúzása, nem sarjadó fajok kivágása, sarjadásra képes fajok vegyszeres kezelése. A kezelési egységben rövidtávon nem cél az élőhelyek helyreállítása, természetesen tulajdonosi, gazdálkodói szándék esetén lehetőség van az erdők véghasználata során a természetesség növelésére, a megfelelő elegyarányok és korszerkezet kialakítására.

Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok megfogalmazása nem szükséges.

Kezelési javaslatok indoklása:

Az idegenhonos fafajok visszaszorítása a honos fajokból álló elegyes állományok kialakítása, és a gyepekkel mozaikoló területek felnyíló erdővé alakítása hosszú távon biztosítja, hogy a pannon homoki gyepek és az őshonos fafajokhoz kötődő jelölő állatfajok élőhelyének fennmaradását.

3.2.1.7. Kezelési egység kódja, neve: KE7 – Idegenhonos faállományok

Kezelési egység meghatározása: Ebbe a kezelési egységbe tartoznak az idegenhonos fafajú, döntő többségükben üzemtervezett erdőállományok, melyeket jellemzően a Pócsmegyer és Szigetmonostor területrészekén találunk, a Tahitótfalusi területrészen csupán néhány kisebb folt helyezkedik el. Az idegenhonos faállományok többsége akácos, gyakran ostorfával, zöldjuharral, bálványfával elegyesek, kevés magas kőrissel, csertölgygel, hazai nyárral; kisebb részben fenyőállomány, főleg erdeifenyves, ill. egy-két feketefenyves. A természeti értékek közé az egykori homoki gyepekben élő fajok maradvány-állományai, őshonos valamint a honos idős fafajokhoz kötődő xilofág rovarok és denevérek kiemelendők. A kezelési egység kiterjedése 232,85 hektár, a tervezési terület több mint 27%-a.

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálat:

Érintett védett természeti terület:

A kezelési egység érinti a Duna-Ipoly Nemzeti Park védett természeti területet.

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

- P1 – Őshonos fafajú fiatalosok
- P2b – Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések
- P2c – Idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű fajok uralta állományok
- RB – Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők
- RC – Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők
- RDb – Őshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők
- S1 – Ültetett akácosok
- S2 – Nemesnyárasok
- S4 – Ültetett erdei- és feketefenyvesek
- S6 – Nem őshonos fafajok spontán állományai
- S7 – Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

–

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

nyugati piszdedenevér (*Barbastella barbastellus*), zöld varangy (*Bufo viridis*), magyar futrinka (*Carabus hungaricus*), nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*), homoki kikerics (*Colchicum arenarium*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), hóvirág (*Galanthus nivalis*), homoki nőszirm (*Iris humilis* subsp. *arenaria*), nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), rőt koraidenevér (*Nyctalus noctula*), fehérszélű törpedenevér (*Pipistrellus kuhlii*), szürke hosszúfülű-denevér (*Plecotus austriacus*), farkasalmalepke (*Zerynthia polyxena*)

Érintett egyéb kiemelt fajok:

közönséges csikófark (*Ephedra distachya*)

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egység idegenhonos faállományai fenntarthatóak, átalakításuk nem feltétlenül szükséges. Az Evt. által természetbe vonható fafaj ültetése támogatható, a mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*) visszaszorítása a 1143/2014/EU rendelet alapján kötelező, ill. egyéb inváziós fafajok visszaszorítása is szükséges. A védett természeti területnek nem minősülő területeken gazdálkodói

szándék esetén a fafajcserés szerkezetátalakítás őshonos fafajokkal elvégezhető. Védett természeti területeken a Tvt. 33.§ (3) bekezdése alapján az erdőfelújítást a termőhelynek megfelelő őshonos fajokkal kell végezni. Az állományokban történő gazdálkodás a környező jelölő élőhelyeket, valamint a jelen lévő védett és jelölő fajokat nem károsíthatja. A területen az inváziós fajok visszaszorítása a környező jelölő élőhelyek megóvása érdekében fontos feladat.

Erdőgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- Az országos jelentőségű védett természeti területen az idegenhonos állományok felújítása csak szerkezetátalakítással történhet őshonos állományok kialakításával. A nem természetvédelmi oltalom alá eső területeken gazdálkodói szándék esetén támogatható az idegenhonos állományok őshonos fajokkal történő szerkezetátalakítása.
- Az erdőrészek területén elegyes állományok kialakítását javasolt hosszú távon célul kitűzni az alábbi fafajokkal szürke nyár (*Populus canescens*), kocsányos tölgy (*Quercus robur*), mezei szil (*Ulmus minor*), mezei juhar (*Acer campestre*), tatár juhar (*Acer tataricum*), vadkörte (*Pyrus pyraster*), csertölgy (*Quercus cerris*).
- A véghasználati/átalakítási munkák során az őshonos fák, facsoportok és állományrészek hagyásfa-csoportként való kijelölése, érintetlenül (cserjeszintjükkel együtt) történő megtartása.
- Amennyiben őshonos fajokból lehetséges, a hagyásfa-csoportokon belül fekvő holtfa minél nagyobb mértékű (hektáronként min. 5 m³) visszahagyása.
- Szükséges az állományokban képződő minden őshonos fafajú, utakra nem balesetveszélyes őshonos holtfa, pusztuló vagy tövön száradt törzs, facsonk, valamint odvas-üreges törzsek visszahagyása a jelölő fajok (pl. erdőlakó denevérek, szaproxilofág rovarok) és egyéb védett állatfajok (pl. odúlakó madarak és emlősök) életfeltételeinek biztosítása érdekében. Az állományokban régebb óta földön fekvő és tövön száradt őshonos törzsek összetermelése és kiszállítása mellőzendő, valamint a gyökértányérral kifordult törzsek is visszahagyandóak.
- A fokozottan védett nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*) védelme érdekében ismert élőhelyein a fakitermelés augusztus 15. és szeptember 30. között végezhető.
- A vágásterületen történő égetés mellőzése, illetve az égetések minimalizálása. A vágástéri hulladék aprítással történő feldolgozása és a területről való elszállítása.
- A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével való kijelölése.
- A fakitermelési munkák kíméletes technológiával, az erdőtalaj, az újulat, a fiatalabb generációk és a talajhoz kötött mikrohabitatok minél teljesebb körű megóvásával történő elvégzése.
- A geofiton fajok védelmében (pl. homoki kikerics (*Colchicum arenarium*), kikeleti hóvirág (*Galanthus nivalis*) azok előfordulási helyén a teljes talajelőkészítés kerülendő.

Vadgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- Elérendő cél a nagyvadállomány nagyságának visszaszorítása olyan mértékig, hogy a környező, természetvédelmi szempontból értékes területek élővilágára a vadlétszám ne okozzon káros hatást.
- A vadgazdálkodási létesítmények elhelyezését az érintett nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyen és módon történhet.
- Nem őshonos vadfajok telepítése nem történhet a területen, a meglévő idegenhonos vadfajok állományának fenntartása nem kívánatos.
- A vadetetés során meg kell akadályozni az inváziós növények bekerülését a területre.

Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:**Kötelezően betartandó előírások:**

A kezelési egység egésze a Szigeti homokok (HUDI20047) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területhez (KjTT) tartozik, ahol az *európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről* szóló 275/2004 (X. 8.) Kormányrendelet az irányadó. A terület egy része a Duna-Ipoly Nemzeti Park részeként országos jelentőségű védett természeti terület. Ezeken a területeken a *természet védelméről* szóló 1996. évi LIII. törvény védett természeti területekre vonatkozó előírásait, továbbá a *Duna-Ipoly Nemzeti Park létesítéséről* szóló 34/1997. (XI. 20.) KTM rendeletben foglalt előírásokat be kell tartani.

Erdőterületek tekintetében be kell tartani az *erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról* szóló 2009. évi XXXVII. törvény rendelkezéseit, az *erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról* szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról szóló 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet előírásait, továbbá a körzeti erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az érintett körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodásról szóló 96/2011. (X. 17.) VM rendelet előírásait, valamint a Szentendrei és a Pilis-Visegrádi Erdőtervezési Körzetek Körzeti Erdőterveit.

Az idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatban szükséges betartani az *idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről* szóló 1143/2014/EU rendelet, valamint az Európai Unió számára veszélyt jelentő inváziós fajok körét meghatározó végrehajtási rendeletek előírásait. (A Bizottság (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelete (2016. július 13.) az *Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti jegyzékének elfogadásáról*, A Bizottság (EU) 2017/1263 végrehajtási rendelete (2017. július 12.) az *1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében létrehozott, az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajoknak az (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelet szerinti jegyzéke naprakésszé tételéről*, A Bizottság (EU) 2019/1262 végrehajtási rendelete (2019. július 25.) az *(EU) 2016/1141 végrehajtási rendeletnek az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok jegyzékének aktualizálása céljából történő módosításáról*). Az *idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről* szóló 408/2016. (XII. 13.) Korm. rendelet pedig meghatározza a feladatok végrehajtásáért felelős szerveket és az egyes hatósági eljárási szabályokat.

A tervezési terület teljes egésze átfed a Szentendrei-szigeten lévő vízbázis védelmi területekkel, így a *vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízártésmények védelméről* szóló 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet előírásai is betartandók.

Javasolt előírások:

Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
E16	A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása. (Megjegyzés: Amennyiben őshonos fafajból természetes úton biztosítható.)
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.
E30	Az idegenhonos vagy tájidegen fafajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az őshonos fafajok egyedeinek megőrzése az alsó- és a cserjeszintben is.
E45	Fakitermelés augusztus 15. és szeptember 30. között. (Megjegyzés: fokozottan védett nyugati piszedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>) védelme érdekében.)
E49	Az eredeti talajállapot fenntartása érdekében a talaj-előkészítés és a tuskózás elhagyása. (Megjegyzés: homoki kikerics (<i>Colchicum arenarium</i>) élőhelyén.)

E50	A vágásterületen történő égetés mellőzése.
E51	Felújítás tájhonos fajokkal, illetve célállománnyal. <i>(Megjegyzés: természetvédelmi oltalom alatt álló területen.)</i>
E56	Természetközeli állapotú fátlan élőhelyekkel határos erdőterületek felújítása tájhonos fajokkal, illetve célállománnyal. <i>(Megjegyzés: gazdálkodói szándék esetén.)</i>
E62	Az idegenhonos és tájidegen fajú faállományok véghasználata és felújítása során a természetes cserje- és lágyszárú szint kímélete, valamint a talajtakaró megóvása.
E64	Az idegenhonos és tájidegen fajú erdők véghasználata során a tájhonos fajok egyedeinek meghagyása (az alsó- és lehetőség szerint a cserjeszintben is).
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágú és fás szárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
E69	A környező gyepterületek védelme érdekében az idegenhonos fajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett: • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágú szárú: május-június, fásszárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a fásszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában). • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
E81	Faanyag mozgatása csak kemény (száraz vagy fagyott) talajviszonyok mellett.
E83	Az erdőszegélyekben található intenzíven terjedő lágú és fásszárú fajok továbbterjedésének mechanikus módszerekkel (pl. kézi cserjeirtás, száruzás) történő megakadályozása.
E84	Fakitermelés tervezése során az érintett erdőrészeket korosztály-eloszlásának javítása. Térben változó erélyű nevelővágások végzése, az alsó szint és az átlagkornál fiatalabb egyedek kímélete.
E85	A hagyásfák, hagyásfacsoportok fenntartása a fák természetes pusztulásáig.
Vadgazdálkodási előírás-javaslatok	
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.
VA02	Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. A kerítéseket legkésőbb az utolsó tisztítási munka elvégzését követő egy éven belül le kell bontani.

10. táblázat: KE7 kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Az idegenhonos állományok őshonos faállománnyal való szerkezetátalakításos felújítása gazdálkodói szándék esetén támogatható, az országos jelentőségű védett természeti területén jogszabályi kötelezettség.

Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok megfogalmazása nem szükséges.

Kezelési javaslatok indoklása:

Az idegenhonos állományok szerkezetátalakítása hosszú távon biztosítja a termőhelynek megfelelő őshonos vegetáció kialakulását, a jelenlévő jelölő fajok életfeltételeinek javítását. Ezen kívül segíti a kapcsolódó területek értékes fajainak és jelölő élőhelyeinek védelmét, hogy azok természetessége ne romoljon az inváziós fajok terjedése miatt.

3.2.1.8. Kezelési egység kódja, neve: KE8 – Szántók

Kezelési egység meghatározása: A kezelési egységbe tartoznak a tervezési terület ténylegesen szántóként művelt területei. Kis, közepes foltjaik mindhárom részterületen elszórtan találhatók. Néhány helyen előfordul túlszántás a szomszédos gyepek rovására. A kezelési egység 24,61 hektár kiterjedésű, a terület közel 3 százaléka.

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálat:

Érintett védett természeti terület:

A kezelési egység érinti a Duna-Ipoly Nemzeti Park védett természeti területet.

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

T1 – Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák

T2 – Évelő, intenzív szántóföldi kultúrák

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

–

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

–

Érintett egyéb kiemelt fajok:

–

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A szántóterületek esetében cél, hogy az ott folytatott mezőgazdasági termelés a környező, természetvédelmi szempontból értékes területeket, illetve a szántókon táplálkozó fajokat ne veszélyeztesse, ennek érdekében szükséges az élővilágra potenciálisan veszélyt jelentő növényvédőszer használatok minimalizálása, valamint a vízháztartási viszonyok megőrzése. Fontos a kezelési egységben az inváziós növényfajok megjelenésének megakadályozása. Energetikai ültetvény kialakítása a természetvédelmi célokkal nem összeegyeztethető. A jelenlegi tevékenységek esetleges felhagyása után törekedni kell a természetközeli állapotok helyreállítására. Az inváziós fajok mechanikai és szeletív vegyszeres módszerekkel történő visszaszorítása szükséges.

Mezőgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- A szántó művelési ágban nyilvántartott területeken vissza szükséges szorítani a kemikáliák használatát.
- Amennyiben a tartós gyepeként hasznosított szántóterület feltöresre kerül, úgy azt augusztus-szeptember hónapokban javasolt megtenni.

Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

Kötelezően betartandó előírások:

A kezelési egység egésze a Szigeti homokok (HUDI20047) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területhez (KjTT) tartozik, ahol az *európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről* szóló 275/2004 (X. 8.) Kormányrendelet az irányadó. A terület egy része a Duna-Ipoly Nemzeti Park részeként országos jelentőségű védett természeti terület. Ezekre a területeken a *természet védelméről* szóló 1996. évi LIII. törvény védett természeti területekre vonatkozó előírásait, továbbá a *Duna-Ipoly Nemzeti Park létesítéséről* szóló 34/1997. (XI. 20.) KTM rendeletben foglalt előírásokat be kell tartani.

A szántóterületeken egységesen alkalmazandók a *termőföld védelméről* szóló 2007. évi CXXIX. törvény rendelkezései. Be kell tartani továbbá a *vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméhez szükséges cselekvési program részletes szabályairól, valamint az adatszolgáltatás és nyilvántartás rendjéről* szóló 59/2008. (IV.29.) FVM rendelet előírásait.

Az idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatban szükséges betartani az *idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről* szóló 1143/2014/EU rendelet, valamint az Európai Unió számára veszélyt jelentő inváziós fajok körét meghatározó végrehajtási rendeletek előírásait. (A Bizottság (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelete (2016. július 13.) az *Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti jegyzékének elfogadásáról*, A Bizottság (EU) 2017/1263 végrehajtási rendelete (2017. július 12.) az *1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében létrehozott, az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajoknak az (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelet szerinti jegyzéke naprakésszé tételéről*, A Bizottság (EU) 2019/1262 végrehajtási rendelete (2019. július 25.) az *(EU) 2016/1141 végrehajtási rendeletnek az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok jegyzékének aktualizálása céljából történő módosításáról*). Az *idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről* szóló 408/2016. (XII. 13.) Korm. rendelet pedig meghatározza a feladatok végrehajtásáért felelős szerveket és az egyes hatósági eljárási szabályokat.

A tervezési terület teljes egésze átfed a Szentendrei-szigeten lévő vízbázis védelmi területekkel, így a *vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási-művek védelméről* szóló 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet előírásai is betartandók.

Javasolt előírások:

Kód	Szántóterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
SZ01	Napnyugtától napkeltéig gépi munkavégzés nem megengedett.
SZ04	Pillangósok esetén természetkímélő kaszálás és vadriasztó lánc használata.
SZ10	Trágya, műtrágya: természetes vizektől mért 200 m-en belül trágya, műtrágya nem deponálható.
SZ13	Szántóföldön trágyaszarvas nem alakítható ki.
SZ15	A parcella szélein legalább 6 m széles növényvédő szer mentes táblaszegély elhagyása, a táblaszegélyben szükség esetén mechanikai gyomirtás végzése.
SZ18	A táblán egy gazdálkodási évben csak egyszeri alkalommal szabad gyomirtó szert használni.

SZ19	Kizárólag környezetkímélő besorolású növényvédő szerek alkalmazása engedélyezett.
SZ21	Légi kivitelezésű növényvédelem és tápanyag-utánpótlás nem megengedett.
SZ22	Rágcsálóirtó szerek és talajfertőtlenítő szerek nem alkalmazhatók.
SZ23	Rovarölő szerek nem alkalmazhatók, kivéve a repce, a mustár, illetve az olajretek rovarirtását.
SZ24	Totális gyomirtó szerek használata nem engedélyezhető a területen.
SZ35	Tápanyag-utánpótlás során a műtrágyával kijuttatott nitrogén hatóanyagmennyisége nem haladhatja meg a 90 kg/ha/év mértéket.
SZ43	Fásszárú és lágyszárú energetikai ültetvény nem telepíthető.
SZ44	Fóliasátras és üvegházhasználat nem végezhető.
SZ45	Öntözés nem megengedett.
SZ46	Melioráció nem megengedett.
SZ47	Meszezés nem megengedett.
SZ48	Drénezés nem megengedett.
SZ52	Szántó füves élőhelyé alakítása gyeptelepítéssel, a megjelenő inváziós növényfajok irtása.
SZ53	Szántó füves élőhelyé alakítása spontán felhagyással, kivéve az inváziós növényfajok irtását.
SZ55	Szántó füves élőhelyé alakítása, lucerna kultúrát követő spontán gyepesedéssel, a megjelenő inváziós növényfajok irtása.
SZ67	Természetbarát gyepesítés, termőhelytől függően üde rét vagy száraz gyepek kialakulásának elősegítése. Tájjidegen magkeverék nem alkalmazható, csak a termőhelyre jellemző őshonos fajok vethetők.
Kód	Vadgazdálkodási előírás-javaslatok
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

11. táblázat: KE8 kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Gazdálkodói szándék esetén természetvédelmi szempontból támogatandó a szántók visszagyepesítése spontán gyepesedéssel, lucernavetést követő gyepesedéssel, illetve erdősítése tájhonos fajokkal, de a beékelődő szántóterületek nem jelentenek természetvédelmi problémát.

Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok megfogalmazása nem szükséges.

Kezelési javaslatok indoklása:

Az agrotechnikai előírás javaslatok a vizes élőhelyek és az élővilág általános védelme érdekében javasoltak. A bemosódó műtrágyák, illetve vegyszerek terhelik a vizeket, ezen keresztül a vízhatásnak kitett Natura 2000 jelölő élőhelyeket. A javasolt előírások betartása esetén a szántó melletti, természetvédelmi szempontból értékes területek jelölő élőhelyei, fajai nem károsodnak.

3.2.1.9. Kezelési egység kódja, neve: KE9 – Mesterséges létesítmények

Kezelési egység meghatározása: Ebbe a kezelési egységbe tartoznak a többi kezelési egységbe nem sorolható egyéb jellegtelen területek, tanyák, földutak, bányák, egy gátórház, melyek a tervezési területen elszórtan találhatóak. A kezelési egység kiterjedése 11,69 hektár, a terület nem egészen 1,5 százaléka.

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálat:

Érintett védett természeti terület:

A kezelési egység érinti a Duna-Ipoly Nemzeti Park védett természeti területet.

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

U4 – Telephelyek, roncssterületek és hulladéklerakók

U6 – Nyitott bányafelületek

U7 – Homok-, agyag-, tőzeg- és kavicsbányák, digó- és kubikgödrök, mesterséges löszfalak

U10 – Tanyák, családi gazdaságok

U11 – Út- és vasúthálózat

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

–

Érintett közösségi jelentőségű fajok:

homoki kikerics (*Colchicum arenarium*), homoki nőszirm (*Iris humilis* subsp. *arenaria*)

Érintett egyéb kiemelt fajok:

gyurgyalag (*Merops apiaster*)

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységbe természetvédelmi, valamint gazdasági szempontból is kevésbé jelentős területek tartoznak. A kezelési előírások célja, hogy a környező értékes élőhelyeket a jogszerű használat ne veszélyeztesse. A területen csak olyan módon végezhetőek a jelenlegi tevékenységek, hogy területen található értékes fajokra, valamint a szomszédos jelölő élőhelyekre és az azokon található értékes fajokra káros hatást nem gyakorolnak, fennmaradásukat nem veszélyeztetik. A meglévő beépítések, egyéb területhasználatok területfoglalásának növelése nem javasolt. Az utak és egyéb vonalas létesítmények (pl. elektromos légvezetékek) karbantartása során a természeti és táji értékek megóvásáról gondoskodni kell. A biztonsági sávok fenntartó kezelése nem károsíthatja a Natura 2000 jelölő fajokat (pl. inváziós fajok vegyszeres kezelés nélküli, sarjadzást elősegítő, mechanikus visszaszorítása nem javasolt). A korábban illegálisan létesített bányákból történő nyersanyaglopást, és a szemétkerakást meg kell szüntetni, az illegális bányákat nyers homokfelszín kialakításával, az inváziós fajok irtása mellett rekultiválni kell. Az idegenhonos inváziós fajok esetleges megjelenése esetén mindenhol gyors és hatékony kezeléssel szükséges fellépni ellenük.

Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

Kötelezően betartandó előírások:

A kezelési egység egésze a Szigeti homokok (HUDI20047) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területhez (KjTT) tartozik, ahol az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004 (X. 8.) Kormányrendelet az irányadó. A terület egy része a Duna-Ipoly Nemzeti Park részeként országos jelentőségű védett természeti terület. Ezekre a területekre a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény védett természeti területekre vonatkozó előírásait, továbbá a Duna-Ipoly Nemzeti Park létesítéséről szóló 34/1997. (XI. 20.) KTM rendeletben foglalt előírásokat be kell tartani.

Az idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatban szükséges betartani az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló

1143/2014/EU rendelet, valamint az Európai Unió számára veszélyt jelentő inváziós fajok körét meghatározó végrehajtási rendeletek előírásait. (A Bizottság (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelete (2016. július 13.) az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti jegyzékének elfogadásáról, A Bizottság (EU) 2017/1263 végrehajtási rendelete (2017. július 12.) az 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében létrehozott, az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajoknak az (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelet szerinti jegyzéke naprakésszé tételéről, A Bizottság (EU) 2019/1262 végrehajtási rendelete (2019. július 25.) az (EU) 2016/1141 végrehajtási rendeletnek az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok jegyzékének aktualizálása céljából történő módosításáról). Az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló 408/2016. (XII. 13.) Korm. rendelet pedig meghatározza a feladatok végrehajtásáért felelős szerveket és az egyes hatósági eljárási szabályokat.

A tervezési terület teljes egésze átfed a Szentendrei-szigeten lévő vízbázis védelmi területekkel, így a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízártéktárolók védelméről szóló 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet előírásai is betartandók.

Javasolt előírások:

Kód	Gyepterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
GY26	Inváziós fás szárúak mechanikus irtása.
Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett: • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágy szárú: május-június, fásszárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a fásszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában). • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással. (Megjegyzés: amennyiben a fenyő fajokon kívül megjelenik egyéb idegenhonos, inváziós faj.)
Kód	Vadgazdálkodási előírás-javaslatok
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

12. táblázat: KE9 kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Az idegenhonos inváziós fajok megjelenése esetén azok eltávolítását szükséges elvégezni a kezelési egységben található jelölő fajok, valamint a környező természetközeli élőhelyek megóvása

érdekében. Az inváziós fajok visszaszorítása hosszú távon biztosítja, hogy a szomszédos jelölő élőhelyek természetessége ne romoljon.

Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok megfogalmazása nem szükséges.

Kezelési javaslatok indoklása:

A vonalas létesítmények körületekintéssel végzett karbantartása biztosítja a Natura 2000 jelölő fajok megővését. Az idegenhonos inváziós fajok megjelenése esetén azok eltávolítását szükséges elvégezni a kezelési egységben található jelölő fajok, valamint a környező természetközeli élőhelyek megővése érdekében. Az inváziós fajok visszaszorítása hosszú távon biztosítja, hogy a szomszédos jelölő élőhelyek természetessége ne romoljon.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Az élőhely rekonstrukciós javaslatokat az egyes kezelési egységek leírásánál részleteztük, itt csak rövid összefoglalást adunk.

Az idegenhonos és inváziós lágy- és fásszárú fajok visszaszorítása a teljes területen fontos feladat szinte mindegyik kezelési egységben (részletezve ld.: KE1, KE2, KE3, KE4, KE5, KE6, KE7).

A jelölő gyepterületek megővése érdekében a szukcesszió következtében terjedő őshonos cserjefajok állományának visszaszorítása szükséges (részletezve: KE1, KE2).

Szintén javasolt a nem őshonos fafajú erdők, valamint a vegyes állományú erdőrészek őshonos fafajává alakítása szerkezetátalakítással (részletezve ld.: KE4).

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

A területen előforduló védett fajokkal kapcsolatosan a fajvédelmi intézkedések elsősorban élőhely kezelési jellegűek, így beépültek a kezelési egységekre megfogalmazott javaslatok közé. A kezelési egységekre vonatkozó előírás-javaslatok alkalmazása révén az itt előforduló védett fajok fennmaradása biztosítható. Az inváziós fajok visszaszorítása minden élőhelytípusban javítja a védett vagy közösségi jelentőségű fajok életfeltételeit.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

Monitorozás

A természetvédelmi szempontú felmérések célja a területen előforduló, közösségi jelentőségű élőhelytípusok, ill. fajok rendszeres felmérése, továbbá a védett és veszélyeztetett fajok egyes populációinak nyomon követése, valamint a veszélyeztetett és/vagy természetközeli társulások megfigyelése. A vizsgálatok a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) sztenderd protokolljai alapján készülnek, amennyiben az adott faj felmérésére elkészült a felmérési protokoll.

A tervezési területen rendszeresen felmérésre kerülnek az NBmR keretein belül a táblázatban felsorolt védett növény- és állatfajok. A fajnév után megadjuk a mintavételi módszert és a Natura 2000 területen belül elhelyezkedő mintavételi helyeket.

Faj	Felmért terület neve	Felmérés módszere ¹
-----	----------------------	--------------------------------

¹ NBmR mintavételi módszerek edényes növényfajok esetében.
B: a fajnak öt helyszínen történő felmérése

homoki kikerics (<i>Colchicum arenarium</i>)	Szigeti homokok kjTT	E(C2)
homoki nőszirm (<i>Iris humilis</i> subsp. <i>arenaria</i>)	Szigeti homokok kjTT	E(C2)
csikófark (<i>Ephedra distachya</i>)	Pócsmegyeri homokbuckás	B
kikeleti hóvirág (<i>Galanthus nivalis</i>)	Szigeti homokok kjTT	E

14. táblázat. az NBmR keretein belül rendszeresen felmért fajok és módszerei

Kutatás

Javaslatok a közösségi jelentőségű és védett fajok kutatására:

A Szigeti-homokok kjTT északi területein (Tahitófalu és Pócsmegyer) a használat intenzitásának növekedése tapasztalható, mindenképp szükséges lenne ennek a folyamatnak a komplex vizsgálata. A helytelen gazdálkodási gyakorlat Pócsmegyeren közvetlenül veszélyezteti a gyepi életközösségeket, félő, hogy azok véglegesen sérültek. Helyenként feltűnő a csikófark (*Ephedra distachya*) eltűnése a helytelen legeltetési gyakorlat miatt.

Mielőtt a Natura 2000 jelölő értékek kutatásával foglalkoznánk, meg kell említeni, hogy a Pócsmegyeren és Szigetmonostoron él a szártalan csüdfű (*Astragalus exscapus*) és a hozzá kötődő fokozottan védett lepkefaj a főt boglárka (*Plebejus sephirus*). Pócsmegyeren az utóbb 15 év helytelen gazdálkodása miatt ennek a fajnak az állománya kritikus szintre csökkent. Ugyan ezen a területen az 1990-es években még gyakori volt a főt boglárka. Mindezek miatt a faj kutatása elengedhetetlen, a helytelen legeltetés, helytelen gyeprekonstrukciós munkák (cserjeirtás, akácos mechanikai visszaszorítása) folyamatok megállítása a monitorozással párhuzamosan végezhető, a felmérések felhasználhatók a beavatkozás eredményességének mintegy mérésére.

Kutatási szempontból külön izgalmas a vörös csüngőlepke (*Zygaena (Mesembrynus) laeta*) előfordulása a területen. A fajt folyamatosan figyelemmel kell kísérni, tápnövénye a vajszerű ördög szem (*Scabiosa ochroleuca*) még nem ritka a területen, feltehetőleg előfordulását nem ez a faj korlátozza.

A magyar futrinka (*Carabus hungaricus*) nagy egyedszámú állományát Pócsmegyeren 2005-2015 között vizsgálták, ugyanakkor kisebb populációi találhatók Tahitófalu és Kisoroszi közötti homokbuckás részeken is. A szigetmonostori részeken csupán egyetlen példánya került elő, mindezek okán itt további feltáró munka szükséges. A magyar futrinka (*Carabus hungaricus*) állományának részletes felmérését a jövőben 6 évente javasolt megismételni.

A szarvas álganéjtúró (*Bolbelasmus unicornis*) csupán véletlenszerűen került elő a korábbi felmérések során. A módszertani fejlesztéseknek köszönhetően kimutatása esti lámpás kereséssel hatékonyabb, így ezzel a módszerrel legalább 6 évente legalább egyszer felmérését meg kell ismételni.

A holtfához kötődő fajok közül a nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*) és a nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*) felmérésére szintén 6 évente legalább egyszer szükséges lenne A hőscincér rágásnyoma, illetve elpusztult maradványainak keresése elégséges a monitoring szempontjából. A nagy szarvasbogár esetén az imágók keresése május vége június hónapban, ill. az állatok elpusztult maradványainak keresése vezet célra a monitoring szempontból.

C: az összes ismert lelőhely közül kiválasztott számú, 1x1 km-es négyzet(ek) felmérését kell elvégezni, egy vegetációs perióduson belül, az állományméret (számassági érték) meghatározásával.

E: „C” + a nemzeti park-igazgatóság területén előforduló összes ismert populációt is fel kell mérni, az állományméret becslésével 3 vagy 6 év alatt.

A fák elváló kérge alatt élő skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*) felmérését is célszerű 6 évente megismételni. A felmérés során érdemes az idősebb nyarak elváló kérge alatt figyelmesebben keresni mind imágó, mind pedig lárvá alakban.

Az Élőhelyvédelmi Irányelv IV. számú mellékletében felsorolt lepkefajok közül a farkasalmalepke (*Zerynthia polyxena*) fordul elő. A jelenlét megállapítására elegendő az imágók regisztrálása, állományainak monitorozása, amennyiben a területen mégis előfordulnak, transzekt mentén történő számlálással lehetséges, részletes populációnagyság becslésre irányuló felmérés során az egyedek egyedi jelölés visszafogása szükséges. Az állomány felmérését 6 évente javasolt megismételni.

Az emlősfajok közül két denevérfajt mutattak ki a területen, állandó jelenlétük kérdéses, ez a két faj a nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*) valamint a kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*).

2020-ban a területre ürge (*Spermophilus citellus*) telepítés történt, monitorozása különösen az első öt évben évente javasolt. Az állomány felmérése a későbbiekben három évente javasolt.

Az Élőhelyvédelmi Irányelv IV. mellékletében felsorolt, területen előforduló denevérfajok: vízi denevér (*Myotis daubentonii*), horgasszörű denevér (*Myotis nattereri*), szőröskarú koraidenevér (*Nyctalus leisleri*), rőt koraidenevér (*Nyctalus noctula*), fehérszélű törpedenevér (*Pipistrellus kuhlii*), szoprán törpedenevér (*Pipistrellus pygmaeus*), szürke hosszúfülű-denevér (*Plecotus austriacus*), alpesi denevér (*Hypsugo savii*). Kérdéses, hogy állományaik mennyire rezidensek a Szigeti-homokok kJTT területén ezért a területen érdemes egy átfogó erdei denevérfelmérést végezni elsősorban detektor segítségével, kiegészítve hálózással.

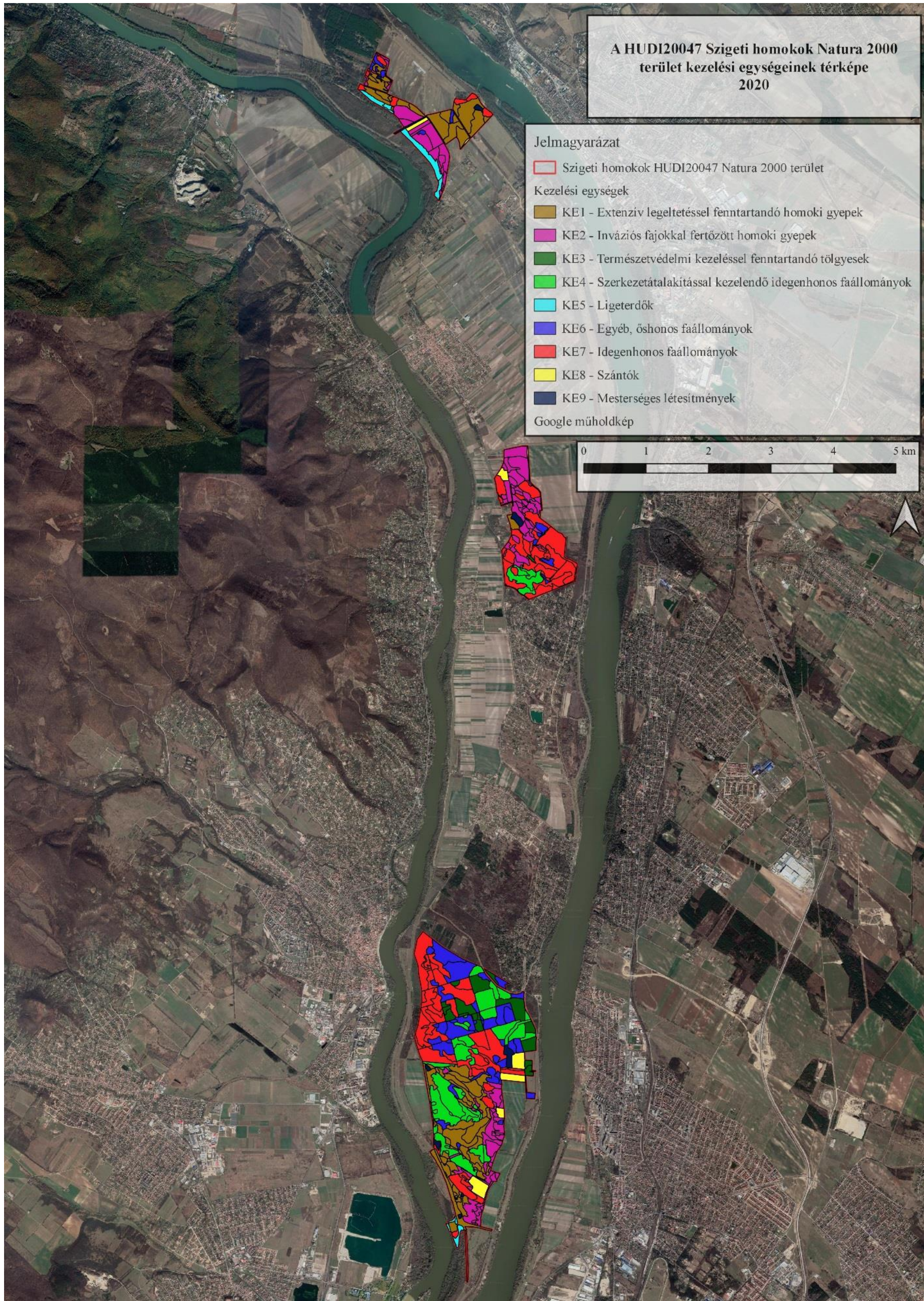
A pócsmegyeri területegységben fészkel a fokozottan védett gyurgyalag (*Merops apiaster*), hosszú távú fennmaradása csak akkor lehetséges, ha a partfal megfelelő állapotban marad. Az állomány felmérése évente javasolt.

Az Élőhelyvédelmi Irányelv II. és IV. függelékében felsorolt vöröshasú unka (*Bombina bombina*) állományának részletes felmérését a jövőben 6 évente javasolt megismételni, a területen azonban csupán alkalmasszerűen fordul elő. Az Élőhelyvédelmi Irányelv IV. mellékletében felsorolt, a területen előforduló kétéltű és hüllőfajok a zöld varangy (*Bufo viridis*), zöld levelibéka (*Hyla arborea*), kecskebéka (*Pelophylax esculentus*), rézszikló (*Coronella austriaca*), fürgye gyík (*Lacerta agilis*), zöld gyík (*Lacerta viridis*), fali gyík (*Podarcis muralis*). A fentiekben felsorolt kétéltű és hüllőfajok populációinak célzott felmérését a megfelelő helyeken történő egyedi megfigyelések segítségével lehet elvégezni, valamint a kétéltű fajokat hang alapján történő azonosítással lehet regisztrálni.

Az elkészült élőhelytérkép frissítése 10-12 éves ciklusonként szükséges. A térképezés során külön figyelmet kell fordítani az élőhelyeket veszélyeztető növényfajok esetleges terjedésére. Az élőhelytérkép készítésekor vizsgálni kell, hogy a kezelési tervben javasolt kezelések milyen hatással vannak az egyes élőhelytípusokra. Az élőhelytérkép készítésének szempontjai, módszertana NBmR élőhelytérképezés protokollban kidolgozott elvek szerint kell, hogy készüljön (Takács, Molnár 2009). A térképezés során a Nemzeti Élőhelyosztályozási Rendszer aktuális kategóriarendszerét (ÁNÉR 2011) kell használni, továbbá az ÁNÉR 2011 szerint kategorizált vegetációs egységeket be kell sorolni az élőhelyvédelmi irányelv 1. mellékletében felsorolt közösségi jelentőségű élőhelytípusokba is.

3.2.5. *Mellékletek*

1. melléklet. A kezelési egységek térképe

2. melléklet. A kezelési egységek által érintett helyrajzi számok és erdőrészek

Kezelési egység kódja: KE1
Kezelési egység megnevezése: Extenzív legeltetéssel fenntartandó homoki gyepek
Terület nagysága: 158,12 ha
Érintett helyrajziszámok: Pócsmegyer 040/5 Szigetmonostor 84, 86, 87, 88, 90, 91, 103, 0106/11, 0106/37, 062/10, 085/1, 085/2, 089/1, 089/13, 089/14, 089/15, 089/16, 089/17, 089/18, 089/2, 089/3, 089/4, 089/5, 089/6, 089/7, 089/9, 092/1, 092/4 Tahitótfalu 65, 69, 104, 105, 106, 107, 0103/1, 0103/19, 0103/20, 0103/21, 0103/22, 0103/3, 0108/5, 0110/15, 0110/17, 0110/18, 0110/27, 0133/26, 0133/27, 064/1, 064/2
Érintett erdőrészek: Szigetmonostor 142A 7, 174A, 182A, 200A, 200B, 200C, 200CE, 200D, 200E, 200F, 200TI 1, 200TI 2, 200TN, 201A, 202A, 202CE, 203CE, 27A, 27TI, 41B Tahitótfalu 29H, 29I, 29K, 30B, 31A, 31B, 31C, 31D

Kezelési egység kódja: KE2
Kezelési egység megnevezése: Inváziós fajokkal fertőzött homoki gyepek
Terület nagysága: 141,62 ha
Érintett helyrajziszámok: Pócsmegyer 36, 38, 41, 2901, 2921, 033/1, 037/3, 037/4, 037/5, 037/58, 040/5, 040/6, 2922/1, 2922/4, 2922/5, 2922/6, 2922/9 Szigetmonostor 86, 87, 88, 107, 0106/37, 0106/38, 0106/39, 0106/40, 0106/41, 0106/42, 0106/43, 0106/44, 0108/26, 0108/27, 0108/28, 0108/29, 0108/3, 0108/31, 0108/32, 0108/35, 0108/36, 0108/38, 0108/4, 0108/48, 0108/49, 0108/5, 085/2, 089/1, 089/11, 089/13, 089/14, 089/15, 089/19, 089/2, 089/20, 089/3, 089/4, 089/5, 089/6, 089/7, 089/9 Tahitótfalu 65, 67, 69, 4952, 0110/15, 0110/17, 0110/18, 0110/27, 0110/4, 0110/69, 064/2, 066/1, 066/2, 068/1, 068/10, 068/12, 068/13, 068/14, 068/2, 068/3, 068/4, 068/6, 068/7, 068/8
Érintett erdőrészek: Pócsmegyer 1A, 1B, 1C, 2A, 2B, 2C, 3A, 3B, 3C, 3D, 3E, 3F, 3TI, 4A, 4B, 4D Szigetmonostor 200A, 200CE, 200F, 200TI 1, 200TI 2, 200TN, 202CE, 203CE, 27A, 27TI, 41B Tahitótfalu 29H, 30E, 30F, 31A

Kezelési egység kódja: KE3
Kezelési egység megnevezése: Természetvédelmi kezeléssel fenntartandó tölgyesek
Terület nagysága: 42,04 ha
Érintett helyrajzszámok: Pócsmegyer 040/5 Szigetmonostor 55, 109, 0108/8, 026/2, 027/1, 062/10, 062/11, 062/9
Érintett erdőrészek: Pócsmegyer 3C, 3TI, 4B Szigetmonostor 10E, 10NY, 11A, 11B, 11C, 11D, 11NY, 11ÚT, 12A, 12B, 12C, 12D, 12E, 12ÚT, 13E, 13NY, 146A, 146B, 148A, 148B, 148C, 149D, 149G, 149H, 149NY, 17G, 17H, 17NY 3, 18D, 18E, 18NY, 19A, 19B, 20A, 20B, 20C, 20D, 20E, 20F, 20NY 1, 20NY 2, 21B, 21C, 21NY, 22B, 22C, 22NY, 24B, 24NY 1, 24NY 2, 28A, 6NY, 7NY

Kezelési egység kódja: KE4
Kezelési egység megnevezése: Szerkezetátalakítással kezelendő idegenhonos faállományok
Terület nagysága: 123,7 ha
Érintett helyrajzszámok: Pócsmegyer 41, 42, 45, 46, 040/3, 040/5 Szigetmonostor 55, 86, 87, 109, 062/10, 062/11, 085/1, 085/2
Érintett erdőrészek: Pócsmegyer 3E, 3F, 3H 1, 3H 2, 3TI, 4A, 4B, 5A, 6D, 6E, 6F 1, 6F 2 Szigetmonostor 10A, 10B, 10C, 10D, 10E, 10NY, 11A, 11B, 11D, 11E, 148A, 148B, 148C, 149D, 149G, 149H, 149NY, 18A, 18B, 18C, 18D, 18E, 18NY, 200A, 200B, 200CE, 200D, 200E, 200F, 200TI 1, 200TI 2, 200TN, 201A, 202A, 202CE, 20A, 20B, 20C, 20D, 20E, 20F, 20NY 1, 20NY 2, 21A, 21B, 22B, 22NY, 23C, 23NY 2, 24A, 24B, 24NY 1, 24NY 2, 25E, 25NY 1, 25NY 2, 27TI, 29A, 29B, 29NY 1, 29NY 2, 8E, 8NY, 9A, 9B, 9C, 9NY

Kezelési egység kódja: KE5
Kezelési egység megnevezése: Ligeterdők
Terület nagysága:

17,77 ha
Érintett helyrajzszámok: Szigetmonostor 96, 103, 092/1, 092/5 Tahitótfalu 57, 65, 67, 064/1, 064/2, 066/1, 066/2, 068/1, 068/10, 068/12, 068/13, 068/14, 068/2, 068/6, 068/7, 068/8
Érintett erdőrészek: Szigetmonostor 142A 7 Tahitótfalu 30B, 30E, 30F, 42A, 53D, 53H

Kezelési egység kódja: KE6
Kezelési egység megnevezése: Egyéb, őshonos faállományok
Terület nagysága: 96,54 ha
Érintett helyrajzszámok: Pócsmegyer 45, 46, 040/5 Szigetmonostor 55, 59, 86, 88, 109, 0108/21, 0108/22, 0108/26, 0108/27, 0108/28, 0108/29, 0108/30, 026/2, 027/1, 027/2, 062/10, 062/11, 062/5, 062/9, 085/2 Tahitótfalu 105, 106, 111, 0108/5, 0110/15, 0110/17, 0110/18, 068/10, 068/4
Érintett erdőrészek: Pócsmegyer 2B, 2C, 3B, 4B, 4C, 4D, 5A, 5B, 5C, 5F, 6A, 6D, 6E Szigetmonostor 10A, 10E, 10NY, 11A, 11B, 11C, 11D, 11E, 11NY, 11ÚT, 12A, 12B, 12C, 12E, 12NY, 12ÚT, 13A, 13B, 13C, 13D, 13E, 13NY, 13ÚT, 145A, 14A, 14C, 14NY, 169PK, 18A, 18B, 18C, 18D, 18E, 18NY, 19B, 19C, 19NY, 200A, 200C, 200CE, 200TI 1, 200TI 2, 202A, 202CE, 20A, 20B, 20C, 21B, 21C, 21NY, 21TI, 22A, 22B, 22C, 22NY, 22ÚT, 23A, 23B, 23C, 23NY 1, 23NY 2, 23ÚT, 24A, 24B, 24NY 1, 25A, 25C, 25D, 25E, 25NY 1, 25ÚT, 28VF, 29A, 29B, 29NY 1, 2A, 2B, 4A, 4B, 4NY, 7A, 7B, 7C, 7NY, 7TI, 8A, 8B, 8C, 8D, 8E, 8NY, 9NY Tahitótfalu 29H, 29I, 29K, 29M, 31A, 31B

Kezelési egység kódja: KE7
Kezelési egység megnevezése: Idegenhonos faállományok
Terület nagysága: 232,85 ha
Érintett helyrajzszámok:

Pócsmegyer 36, 38, 41, 42, 45, 46, 47, 665, 666, 671, 672, 673, 674, 675, 816, 817, 829, 2901, 037/3, 037/4, 037/5, 040/1, 040/2, 040/3, 040/5, 040/6, 048/1, 048/10, 048/2, 048/6, 048/7, 049/20, 830/5, 830/6, 830/8

Szigetmonostor 59, 86, 87, 88, 96, 103, 109, 0108/10, 0108/11, 0108/12, 0108/13, 0108/14, 0108/15, 0108/16, 0108/22, 0108/23, 0108/24, 0108/25, 0108/26, 0108/8, 0108/9, 062/10, 062/11, 062/2, 062/5, 062/6, 062/8, 062/9, 085/1, 085/2, 089/15, 089/19

Tahitótfalu 107, 124, 0103/19, 0103/20, 0110/17, 0110/18, 0110/4, 0133/26, 0133/27, 064/1, 064/2

Érintett erdőrészek:

Pócsmegyer 1A, 1B, 1C, 2A, 2B, 2C, 3A, 3B, 3C, 3D, 3E, 3F, 3H 1, 3H 2, 3TI, 4A, 4B, 4C, 4D, 5A, 5B, 5C, 5D, 5E, 5F, 6A, 6B, 6C 1, 6C 2, 6D, 6E, 6F 1, 6F 2, 6G, 6H, 6I

Szigetmonostor 10A, 10D, 10E, 11NY, 12A, 12B, 12C, 12D, 12E, 12NY, 12ÚT, 138A, 13A, 13B, 13C, 13D, 13E, 13F, 13NY, 13ÚT, 140A, 140D, 140F, 142A 7, 145A, 14A, 14C, 14ÚT, 174A, 18D, 200B, 200TI 1, 200TN, 201A, 202A, 202CE, 20A, 20B, 20NY 1, 23A, 23B, 23C, 23ÚT, 25A, 25D, 25E, 25NY 1, 25ÚT, 27A, 28A, 2A, 2B, 2C, 3A, 3B, 3NY, 41A, 41B, 4A, 4B, 4NY, 5B, 5C, 5D, 5NY, 6A, 6B, 6C, 6D, 6E, 6NY, 7A, 7B, 7C, 7NY, 7TI, 8A, 8B, 8C, 8D, 8E, 8NY, 9A, 9B, 9C, 9NY

Tahitótfalu 29H, 29M, 30B, 31A, 31C, 31D, 52C, 52D

Kezelési egység kódja:

KE8

Kezelési egység megnevezése:

Szántók

Terület nagysága:

24,61 ha

Érintett helyrajzszámok:

Pócsmegyer 36, 38, 037/3, 037/4, 037/5, 037/58, 037/76, 037/77

Szigetmonostor 86, 88, 109, 0108/10, 0108/11, 0108/12, 0108/13, 0108/14, 0108/15, 0108/16, 0108/42, 0108/43, 0108/44, 0108/46, 0108/47, 0108/48, 0108/9, 062/11, 062/9, 089/19, 089/20

Tahitótfalu 65, 0103/10, 0103/22, 0103/3, 0103/4, 0103/5, 0103/9, 0110/15, 0110/17, 0110/18, 0110/27, 0110/69, 068/1

Érintett erdőrészek:

Pócsmegyer 1A, 1B

Szigetmonostor 146A, 202CE, 203CE, 28A, 28VF, 41A

Tahitótfalu 29M, 31A

Kezelési egység kódja:

KE9

Kezelési egység megnevezése:

Mesterséges létesítmények

Terület nagysága: 11,69 ha
Érintett helyrajzszámok: Pócsmegyer 38, 42, 46, 665, 037/3, 040/1, 040/2, 040/5, 044/7, 044/8 Szigetmonostor 86, 88, 90, 91, 062/10, 062/11, 062/2, 062/3, 062/4, 062/5, 062/6, 062/8, 062/9, 085/1, 085/2, 089/15, 089/17, 089/18, 089/5, 089/6 Tahitótfalu 57, 58, 65, 0110/17, 0110/18, 0133/27, 064/2, 066/1, 068/1
Érintett erdőrészek: Pócsmegyer 3H 2, 6D, 6F 1, 6F 2 Szigetmonostor 200B, 200TI 1, 201A, 25C, 25D, 25E, 25NY 2, 28A, 28VF, 41B Tahitótfalu 31D, 53A, 53C

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési terület egésze a Szigeti homokok (HUDI20047) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területhez (KjTT) tartozik, tehát a tervezési területre alapvetően az *európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről* szóló 275/2004 (X. 8.) Kormányrendelet az irányadó.

A tervezési terület jelentős része a Duna-Ipoly Nemzeti Park részeként országos jelentőségű védett természeti terület. Ezekre a területekre a *természet védelméről* szóló 1996. évi LIII. törvény védett természeti területekre vonatkozó előírásait, továbbá a *Duna-Ipoly Nemzeti Park létesítéséről* szóló 34/1997. (XI. 20.) KTM rendeletben foglalt előírásokat be kell tartani.

A terület 45,28 %-a az országos ökológiai hálózat magterület övezetébe, 0,7 %-a puffterület övezetébe, 52,79%-a pedig ökológiai folyosó övezetébe tartozik, melyről a *Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről* szóló 2018. évi CXXXIX. tv. rendelkezik.

Erdőterületek tekintetében be kell tartani az *erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról* szóló 2009. évi XXXVII. törvény rendelkezéseit, az *erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról* szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról szóló 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet előírásait, továbbá a körzeti erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az érintett körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodásról szóló 96/2011. (X. 17.) VM rendelet előírásait, valamint a Szentendrei és a Pilis-Visegrádi Erdőtervezési Körzetek Körzeti Erdőterveit.

A Natura 2000-es gyepterületek esetében a gazdálkodóknak a *Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól* szóló 269/2007. (X. 18) Kormányrendelet előírásait kell betartania. A rendelettel kapcsolatban fontos jelezni, hogy a 3. § (1) bekezdése szerint a gyepterületeket legeltetéssel, illetve kaszálással kell hasznosítani.

Az idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatban szükséges betartani az *idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről* szóló 1143/2014/EU rendelet, valamint az Európai Unió számára veszélyt jelentő inváziós fajok körét meghatározó végrehajtási rendeletek előírásait. (A Bizottság (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelete (2016. július 13.) az *Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti jegyzékének elfogadásáról*, A Bizottság (EU) 2017/1263 végrehajtási rendelete (2017. július 12.) az *1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében létrehozott, az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajoknak az (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelet szerinti jegyzéke naprakésszé tételéről*, A Bizottság (EU) 2019/1262

végrehajtási rendelete (2019. július 25.) az (EU) 2016/1141 végrehajtási rendeletnek az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok jegyzékének aktualizálása céljából történő módosításáról). Az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló 408/2016. (XII. 13.) Korm. rendelet pedig meghatározza a feladatok végrehajtásáért felelős szerveket és az egyes hatósági eljárási szabályokat. A növényvédelmi tevékenységről szóló 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet alapján a földhasználónak védekezési kötelezettsége van a területen található selyemkóró (*Asclepias syriaca*) állománnyal kapcsolatban.

A tervezési terület teljes egésze átfed a Szentendrei-szigeten lévő vízbázis védelmi területekkel, így a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízártésmények védelméről szóló 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet előírásai is betartandók.

A szántóterületeken egységesen alkalmazandók a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény rendelkezései. Be kell tartani továbbá a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméhez szükséges cselekvési program részletes szabályairól, valamint az adatszolgáltatás és nyilvántartás rendjéről szóló 59/2008. (IV.29.) FVM rendelet előírásait.

A tervezési területen az erdők kiterjedése a legnagyobb, több mint 500 hektár, a terület kb. 62%-át teszi ki. Legelőként és rétként nyilvántartott területek aránya 28% körüli, együttes kiterjedésük több mint 240 hektár, míg a szántóterületek részesedése körülbelül 5%, (40 ha). A művelésből kivont területek aránya majdnem 3%. Az egyéb művelési ágban lévő területek részesedése nem éri el az egy százalékot. A tervezési terület körülbelül 40%-a van állami tulajdonban. Ebből a kb. 340,5 ha területből a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság vagyonkezelésében 131,78 ha van. A magántulajdonban lévő területek részesedése közel 55%, míg önkormányzatok részesedése minimális, az 1%-ot sem éri el.

3.3.1. Agrártámogatások

Jelenleg működő agrártámogatási rendszer

Bevezetés

Az Európai Unió mezőgazdasági támogatási rendszere, a közös agrárpolitika (KAP) két pilléren nyugszik: az első pillér (KAP I.) a közvetlen támogatásokat és a piaci intézkedéseket finanszírozza, teljes egészében az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) terhére. A második pillér (KAP II.) az unió vidékfejlesztési politikáját szolgálja, melyet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) regionális vagy nemzeti források társfinanszírozásával működtet.

A Natura 2000 területen gazdálkodók a KAP I. pillér támogatásain túlmenően részesedhetnek a KAP II. pillér forrásaiból is, melyeket a 2014-2020 közötti időszakra Magyarországon a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 tartalmaz. A betartandó előírásokat a pályázati felhívások foglalják magukba. A 2007-2013 közötti időszakban igénybe vehető támogatások egy részének felhasználása még nem zárult le, az ezekről szóló jogcímrendeletek továbbra is hatályban maradnak mindaddig, amíg történik belőlük kifizetés – ez elsősorban az erdős támogatások esetében fordulhat elő.

A 2014-2020 közötti időszak végeztével – hasonlóan a 2007-2013 közötti időszak végéhez – átmeneti szabályokat terjesztett elő az Európai Bizottság. Ennek értelmében a 2021. és 2022. évre átmeneti időszakot hirdettek meg, amelyben a KAP II. pillért érintően többek között a terület- és állatlétszám alapú vidékfejlesztési támogatásokat – amelyek jellemzően több éves kötelezettségvállalásuk – meghosszabbíthatja a tagállam. Az átmeneti évben a KAP I. pillér alá tartozó közvetlen támogatások is elérhetőek lesznek a jelenlegi feltételek mellett. Az átmeneti szabályok miatt az új tervezési ciklus előre láthatóan 2023-tól indul, és 2027-ig tart.

A 2014-2020 között elérhető agrártámogatásokról aktualizált összefoglalás található az állami természetvédelem honlapján:

http://termeszetvedelem.hu/user/browser/File/N2k_fennterv/3_%20mell%C3%A9klet_aktualizalt_041219.pdf

Továbbá a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 jelenleg elérhető pályázati felhívásai megtekinthetők az alábbi linken: <https://www.palyazat.gov.hu/doc/4523>

A jelenlegi támogatási időszakban a Vidékfejlesztési Program keretében számos olyan jogcím elérhető, ahol a Natura 2000 területeken gazdálkodók támogatási forrásokhoz juthatnak vagy előnyt élvezhetnek a pontozási rendszerekben.

Legfontosabbak ezek közül a kompenzációs jellegű kifizetések, melyek a gyepterületek és magánerdők esetében érhetők el. A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó földhasználati szabályok betartása azonban független attól, hogy a gazdálkodó igényelte-e a támogatást vagy sem. Az adminisztratív eszközök tekintetében a Natura 2000 területekre járó kompenzáció ráépül az egyéb elérhető támogatásokra, a gazdálkodók a Natura 2000 jogcím mellett jogosultak többek között az egységes területalapú támogatásra (SAPS) is.

Az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőrészlet területén felmerülő költségek és jövedelemkiesés ellentételezése céljából a magánkézben lévő, Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető, melynek összege az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően változik.

Az önkéntesen vállalt előírások elsősorban az agrár-környezetgazdálkodás, ökológiai gazdálkodás és az erdészet, erdő-környezetvédelem, természetmegőrzés témakörébe integrálódnak.

Az agrár-környezetgazdálkodási (AKG) kifizetési rendszer olyan önkéntes alapon működő program, amelyben résztvevők az agrár-környezetgazdálkodási célok elérésének érdekében többlet tevékenységek elvégzését vállalják gazdálkodásuk során. Amennyiben a gazdálkodó az adott Natura 2000 gyepterület vonatkozásában kompenzációs támogatás igénybevételére jogosult, úgy a gyepterületeket érintő AKG tematikus előírascsoportok esetén a támogatási összeg a kompenzációs támogatás összegével csökkentésre kerül.

Egyes esetekben az erdőkre lehívható támogatások szektortól függetlenül is igénybe vehetők (pl. természeti katasztrófa (vízkár, szélkár, tűzkár, biotikus károsítása) által sújtott területeken az erdészeti potenciál helyreállítására, másodlagos erdőkárok megelőzésére, illetve erdőszerkezet átalakításához), más esetben az állami és önkormányzati szektor kizárásra került.

Támogatás vehető még igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, és ezáltal növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez (az erdő esetében az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházásokhoz nyújtott támogatás, a mezőgazdasági területek esetében az élőhelyfejlesztési és vízvédelmi célú nem termelő beruházások).

A tervezési területen elérhető támogatások rövid ismertetése

A területen előforduló művelési ágak szerint az alábbi támogatások vehetők igénybe:

Erdőkre (szektortól függetlenül):

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az erdőszerkezet átalakításához (erdőállomány alatti erdősítéssel történő teljes erdőszerkezet átalakítás, tarvágást követő teljes erdőszerkezet-

átalakítás, alátelépítés során állománykiegészítéssel történő erdőszerkezet átalakítás) normatív, területalapú, vissza nem térítendő támogatás igényelhető a VP5- 8.5.1.-16 *Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházások* felhívás alapján. Tulajdonosi döntés alapján az állami erdőgazdálkodók nem veszik igénybe a támogatást.

A VP5- 8.1.1-16 *Erdősítés támogatása* felhívás keretében a klímaváltozás hatásainak csökkentése, a szél és vízerózió elleni védekezés, valamint a faanyag, mint környezetbarát nyersanyag és megújuló energiaforrás iránti növekvő igény kielégítése érdekében az erdőterület növelése támogatható, erdőtelepítéssel, ill. ipari célú fásszáru ültetvény létrehozásával. A támogatási kérelmeket 2016. július 20.-tól folyamatosan lehet benyújtani egészen 2021. december 30-ig.

A VP4-15.2.1.1-16 *Erdészeti genetikai erőforrások megőrzése*, ill. a VP4-15.2.1.2-17 *Erdészeti genetikai erőforrások fejlesztése* felhívások keretében a klíma rezisztens fafajok biztosítását, ill. a magyarországi erdészeti fafajok genetikai erőforrásainak megőrzését szolgáló számos tevékenységre lehet támogatást igényelni.

A VP5-8.3.1-17 *Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok megelőzése* felhívás keretében az erdőtüzek kialakulásának megelőzését célzó tevékenységekhez (tűzpászta kialakítása vagy fenntartása, víznyerőhely kialakítása, vízzáró talaj szigetelés alkalmazása, fenyő tisztítási anyag eltávolítása, tuskósortok lehordásának támogatása) igényelhető támogatás. A VP5-8.4.1.-16 *Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok helyreállítása* felhívás keretében az erdőtüzek vagy egyéb természeti katasztrófák és a katasztrófaesemények által károsított erdőgazdálkodási potenciál helyreállítását célzó támogatás igényelhető. A támogatási kérelmeket – amelyek egyben kifizetési igénylésnek is minősülnek – minden évben az egységes kérelem keretében lehet benyújtani. A VP4-8.5.2.-17 *Az erdei ökoszisztémák térítésmentesen nyújtott közjóléti funkcióinak fejlesztése* felhívás keretében erdei pihenőhely kialakítása vagy továbbfejlesztése, valamint erdei kirándulóhely és településkörnyéki kirándulóhely kialakítása vagy továbbfejlesztése tevékenységek támogathatóak. Mindkét célterületen kizárólag korlátozásmentesen és ingyenesen igénybe vehető eszközök és létesítmények támogathatók, amelyeket a kedvezményezettek kötelesek 5 éven keresztül úgy fenntartani, hogy térítésmentesen igénybe vehetők legyenek. Egy támogatási kérelmet egy vagy akár mindkét célterületre is be lehet nyújtani.

Magántulajdonú erdőterületekre:

A Natura 2000 területen található erdőterületekre az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető a VP4-12.2.1-16 *Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések* felhívás alapján.

Támogatás igényelhető magán- és önkormányzati tulajdonú erdőterületekre vonatkozóan örökrdő erdőgazdálkodás folytatására, erdőállományok kézimunka igényes ápolása, valamint természetkímélő anyagmozgatásra a VP4-15.1.1-17 *Erdő-környezetvédelmi kifizetések* felhívás alapján.

Gyepterületekre:

Gyepterületekre az egységes területalapú támogatás (SAPS) mellett a Vidékfejlesztési Program agrár-környezetgazdálkodási intézkedések keretében a VP4-10.1.1-15 *Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés* felhívás alapján is igényelhető támogatás a horizontális gyepgazdálkodási tematikus programcsomagban. A programra pályázni 2015-ben lehetett 5 éves időtartmra. A pályázat elbírálása során a Natura 2000 területen gazdálkodók többletpontot kaptak.

A gyepterületekre a VP-4-11.1.-11.2.-15 *Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása* (ÖKO 15) és VP-4-11.1.-11.2.-18 *Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása* (ÖKO 18) felhívásokkal támogatás igényelhető mind az ökológiai művelés alá vonás ösztönzésére, mind az ökológiai gazdálkodási mód fenntartására 5 éves időtartamra.

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető a VP4-12.1.1-16. *Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések* felhívás alapján.

A VP4-4.4.2.2-16 *Vízvédelmi célú nem termelő beruházások: vízvédelmi és vizes élőhely létrehozása, fejlesztése* felhívás keretében támogatás igényelhető a területi vízvisszatartás elősegítése, illetve a felszíni és a felszín alatti víztesteket érő terhelések, szennyezések csökkentése, megakadályozása céljára. Gyepterületeken vizes élőhelyek kialakítása támogatható.

A VP5-8.2.1-16 *Agrár-erdészeti rendszerek létrehozása* felhívás keretében a fásítások, mezővédő erdősávok rendszerének kialakítása, fás legelők területének növelése támogatható. A felhívás keretében szántóföldi kultúrával kombinált agrár-erdészeti rendszer újonnan történő létrehozása, gyepegzálkodással kombinált fás legelő vagy fás kaszáló újonnan történő létrehozása, mezővédő fásítás létrehozása támogatható.

A VP4-10.2.1.1.-15 *A védett őshonos és veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták genetikai állományának in situ megőrzése* felhívás célja az alacsony létszámmal rendelkező védett őshonos és a veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták nőivarú – baromfifélék esetén vegyes ivarú – állományának a fajták eredeti tartási-, takarmányozási körülményekhez hasonló, in situ feltételek közötti, tenyésztésben történő életképes populációjának fenntartása a genetikai állomány megőrzéséről és az adott állatfajták fennmaradását biztosító tenyésztési programokról szóló jogszabályok keretein belül. A felhívás közvetetten kapcsolódik a Natura 2000 területek megőrzéséhez azáltal, hogy a védett őshonos állatfajtákat az eredeti tartási körülményeiknek megfelelően szükséges a támogatás keretében is tartani – így a támogatásban résztvevő állatok legeltetési területkezelésre is alkalmazhatók.

Szántóterületekre:

Szántóterületekre az egységes területalapú támogatás (SAPS) mellett a Vidékfejlesztési Program agrár-környezetgazdálkodási intézkedések keretében a VP4-10.1.1-15 és VP4-10.1.1-16 *Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés* felhívás alapján is igényelhető támogatás a horizontális szántó tematikus programcsomagban. A programra pályázni 2015. és 2016. évben lehetett 5 éves időtartalomra. A pályázat elbírálása során a Natura 2000 területen gazdálkodók többletpontot kaptak. A szántókra a VP-4-11.1.-11.2.-15 *Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása* (ÖKO 15) és VP-4-11.1.-11.2.-18 *Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása* (ÖKO 18) felhívásokkal támogatás igényelhető mind az ökológiai művelés alá vonás ösztönzésére, mind az ökológiai gazdálkodási mód fenntartására 5 éves időtartamra.

Szántó hasznosítású területekre a VP4-4.4.1-16 *Élőhelyfejlesztési célú nem termelő beruházások* felhívás keretében egyszeri támogatás igényelhető, melynek célja az agrár-élőhelyek környezeti hozzáadott értékének növelése, az élőhelyek közötti mozaikosság, illetve ökológiai folyosók biztosítása különböző telepítéseken (zöldugar, gyep, sövény, méhlegelő) keresztül.

A VP4-4.4.2.2-16 *Vízvédelmi célú nem termelő beruházások: vízvédelmi és vizes élőhely létrehozása, fejlesztése* felhívás keretében támogatás igényelhető a területi vízvisszatartás elősegítése, illetve a felszíni és a felszín alatti víztesteket érő terhelések, szennyezések csökkentése, megakadályozása

céljára. Szántókon partmenti vízvédelmi pufferzóna kialakítása, fejlesztése és vizes élőhelyek kialakítása egyaránt támogatható.

A VP4-4.4.2.1-16 *Vízvédelmi célú nem termelő beruházások: létesítmények kialakítása, fejlesztése* felhívás célja a területi vízviasszatartás elősegítése, illetve a felszíni és a felszín alatti víztesteket érő terhelések, szennyezések csökkentése, megakadályozása, mind az éghajlatváltozással összefüggő problémák minimalizálása, mind a biodiverzitás megőrzésének, mind a vizeink mennyiségi és minőségi védelmének biztosítása. Ennek keretében területi vízviasszatartást szolgáló vízi létesítmények kialakítása, fejlesztése, valamint erózió elleni védelmet biztosító létesítmények kialakítása, fejlesztése támogatható.

A VP5-8.2.1-16 *Agrár-erdészeti rendszerek létrehozása* felhívás keretében a fásítások, mezővédő erdősávok rendszerének kialakítása, fás legelők területének növelése támogatható. A felhívás keretében szántóföldi kultúrával kombinált agrár-erdészeti rendszer újonnan történő létrehozása, gyepegzálkodással kombinált fás legelő vagy fás kaszáló újonnan történő létrehozása, mezővédő fásítás létrehozása támogatható.

A gye- és szántóterületen gazdálkodók számára egyaránt elérhető az éghajlat és környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás (*zöldítés*) is. A támogatás célja, hogy a mezőgazdasági tevékenységet végzők nagyobb mértékben járuljanak hozzá a környezeti és természeti erőforrások megőrzéséhez. A támogatás igénybevételeinek részletes feltételeit *az éghajlat és környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás igénybevételeinek szabályairól, valamint a szántóterület, az állandó gyepterület és az állandó kultúrával fedett földterület növénytermesztésre vagy legeltetésre alkalmas állapotban tartásának feltételeiről* szóló 10/2015. (III. 13.) FM rendelet tartalmazza. A teljesítendő előírások három gyakorlatot fednek le: állandó gyepterületek fenntartása, növénytermesztés diverzifikálása, ökológiai jelentőségű terület (EFA) kijelölése a mezőgazdasági területeken. A támogatási kérelmek benyújtására évente az egységes kérelem (22/2016. (IV. 5.) keretében van lehetőség elektronikus úton.

Az AKG 2015 felhívás esetében a gazdálkodók 16 különböző tematikus előíráscsoportból (TECS) választhattak a támogatási kérelmeik összeállításakor. A 16 TECS-ből 4 horizontális, 12 pedig zonális előíráscsoport volt. A horizontális TECS-ek az adott földhasználati kategóriának megfelelően az országban bárhol igényelhetők, addig a zonális TECS-ek igénylései a földhasználati kategórián belül adott területi lehatároláshoz kötöttek (pl. MTÉ területek). Az AKG 2016 felhívás esetében két horizontális TECS: a horizontális szántó és a horizontális ültetvény került meghirdetésre.

A tervezési terület teljes egészében része a Szentendrei-sziget Magas Természeti Értékű Területnek. Ezeken a területeken a természeti és táji adottságok annyira értékesek, hogy a különleges földhasználati módok támogatása indokolt, mivel a mezőgazdasági hasznosítás folytatása különösen fontos feltétele az élővilág, a tájkép, valamint az épített és történeti értékek hosszú távú megőrzésének. A Vidékfejlesztési Program zonális természetvédelmi tematikus előíráscsoportjai támogatják a gazdákat a természetkímélő gazdálkodási módok kialakításában és fenntartásában gye- és szántóterületen. A gazdálkodó a kötelező és választható előírások alapján alakítja ki az előíráscsomagokat. A kötelező előírások az általános agrár-környezetvédelmi célok elérését szolgálják, a választható előírások több szintű, változatos környezeti hozzáadott értékű vállalkozásokat tesznek lehetővé. A kötelezően választandó előírásai részben átfednek a horizontális előírás sorok előírásaival, ugyanakkor – tekintettel a speciális természetvédelmi célokra – azokon túlmenően további kötelező előírásokat tartalmaznak. A Magas Természeti Értékű Területeken kívánatos természetkímélő földhasználati módok speciális előírás-kombinációkat igényelnek, melyekben

egyszerre jelennek meg a vetésszerkezetre, a növényvédőszer-használatra, vagy éppen a legeltetésre és a betakarításra vonatkozó előírások. Ezen összetett célok elérése miatt az Magas Természeti Értékű Területek előírássoraiban az ún. zonálisan kötelező előírások száma magasabb, a szabadon választható előírások száma alacsonyabb. Az összetettebb előírás sorok választása természetesen magasabb kifizetési összegeket is eredményez, így az MTÉT előírás sorok kifizetései kiemelkednek a többi agrár-környezetgazdálkodási előírássor közül. A Szentendrei-sziget MTÉT területen szántóföldek esetén MTÉT Alföldi madárvédelmi szántó előírás csomag, gyepterületek esetén pedig az MTÉT Alföldi madárvédelmi szántó előírás csomag mellett az MTÉT Hegy- és dombvidéki madárvédelmi gyepterület, valamint az MTÉT Nappali lepke-védelmi gyepterület előírásai is elérhetők.

Javasolt agrártámogatási rendszer

Olyan agrártámogatási rendszer kidolgozása lenne szükséges, ahol az állami szektor szereplői is jogosultak a természeti értékek fenntartását és fejlesztését célzó agrártámogatások igénybevitelére, és pénzügyi ösztönzőkkel a magángazdálkodókhoz hasonlóan érdekeltté teszik a természeti értékek fejlesztését biztosító művelésben. A különböző fajok telepítése és művelése támogatásának ténylegesen ösztönöznie kell a termőhelyi viszonyoknak megfelelő őshonos fajok megfelelő elegyarányú állományainak telepítését.

Az állami tulajdonban álló erdőterületek nem támogathatóak a VP4-12.2.1-16 Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések felhívás alapján, ezért szükség lenne olyan ösztönzők bevezetésére, mely az állami erdőgazdaságok számára a természetvédelmi célú tevékenységeket helyezi előtérbe. Az erdőgazdálkodók használatában álló gyepterületek sok esetben nem támogathatóak és művelésük nem is kívánatos, így bevételt sem jelentenek. A területek rendben tartását (pl. inváziós növények visszaszorítása) pénzügyi ösztönzők bevezetésével lehetne elősegíteni.

A cserjésedés visszaszorítására jelenleg nincs kidolgozott támogatási rendszer, ezért javasoljuk ilyen típusú rendszer kiépítését. Az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről szóló 408/2016. (XII. 13.) Korm. rendeletben nem szereplő inváziós fajok visszaszorításának ösztönzése is szükséges. Olyan támogatási rendszert javasolunk, amely a fertőzöttség mértékét alapul véve, javasolt technológiák (élőhelytől és fertőzöttségtől függően mechanikai vagy kémiai módszer) alkalmazása mellett nyújtana a visszaszorításhoz támogatást. A hektár alapú támogatási rendszer helyett a területfüggő támogatás javasolt egyes kiemelt élőhelyek, fajok élőhelye tekintetében. A gazdálkodók értékmegőrző tevékenységet végeznek, és a jelenlegi támogatási összeg mellett ezen esetekben nem éri meg a gazdálkodás. Kis, értékes területekre a nagyobb támogatási összeg motiválta teheti a gazdálkodókat, mert nehezebb kezelni és betartani az előírásokat kis területen, mint sok száz hektáron. A támogatások élőhely típusonkénti súlyozása előnyösen hatna a terület művelésére. A gazdálkodók agrártámogatási rendszerekben való nagyobb arányú részvételét a további hatékony és szakszerű tájékoztatással, a magasabb dotációval és hatékonyabb szankcionálással lehet elérni.

3.3.2. Pályázatok

Projekt hivatalos címe: VEKOP Pannon homoki élőhelyek fejlesztése

Azonosító száma: VEKOP-4.2.1-15-2016-00005

Időtartama: 2016. május 02. - 2023. szeptember 30.

A projekt célja a területen előforduló Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus* spp.) (91I0*) és Pannon homoki gyepek (6260*) jelölő élőhelyek természetességi állapotában

hosszútávú javítása, valamint területük növelése. A pályázat keretein belül a következő kezelések kivitelezése történik meg.

1. Fafajcserés erdőszerkezet-átalakítás idegenhonos faállományú erdőkben:

A beavatkozásra a Szigetmonostor 120/A és 120/F erdőrésztelken belül, nagy kiterjedésű, idős nyugati ostorfa-elegyes akácosokban kerül sor, összesen 9,75 ha kiterjedésben, egyéb lomb-elegyes hazai nyaras célállománnyal. Elegyfajként kocsányos tölgy (*Quercus robur*), csertölgy (*Quercus cerris*), vadkörte (*Pyrus pyraeaster*), mezei szil (*Ulmus minor*), virágos kőris (*Fraxinus ornus*) és tatárjuhar (*Acer tataricum*) ültetése valósul meg. A gyepek határán őshonos cserjefajok (elsősorban fagyal (*Ligustrum vulgare*), sóska borbolya (*Berberis vulgaris*) és egybibés galagonya (*Crataegus monogyna*)) ültetésével valósul meg a természetközeli erdőszegély kialakítása. E területeken több foltban pusztuló akácos állományok találhatók, amelyekben a nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*) helyenként már domináns, illetve a mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*) és helyenként a zöld juhar (*Acer negundo*) terjeszkedése is jellemző. A kezelendő területek helyenként közvetlenül érintkeznek az értékes pannon homoki gyepekkel és euro-szibériai erdősztyepp tölgyesekkel, melyek állapotát az özönnövények terjeszkedése (magszórás, sarjképzés) révén közvetlenül veszélyeztetik. A kezelésre kijelölt erdőfoltokban őshonos fa- és cserjefajok egyedei csak szálanként fordulnak elő. A gyepszintben a fokozottan védett homoki kikerics (*Colchicum arenarium*) helyenként tömeges, ezekben a foltokban mérsékelt invazív beavatkozások történnek.

Azokban a foltokban, ahol a homoki kikerics nem vagy csak elenyésző egyedszámban fordul elő, tarvágásos mesterséges erdőfelújítás történik tuskózással és mélyforgatásos teljes talajelőkészítési technológiával. A homoki kikerics fennmaradása érdekében az észlelt egyedek tavasszal a levél sárgulásakor (május vége – június) vagy ősszel a virágzás végén (augusztus vége – október) kiásására és ideiglenes átültetésére kerül sor. A kezelések lezárását követően a kiásott egyedek visszahelyezése is megvalósul. A homoki kikerics tömeges előfordulásában a mélyforgatásos teljes talajelőkészítés elmarad, itt a telepítés gödörfürös technológiával kerül kivitelezésre, összesen 0,54 ha kiterjedésben. A kedvezőbb természetességű végállapot elérése érdekében az erdőbelsőben – ahol az alkalmazott technológia megengedi – az őshonos fa- és cserjefajok idős egyedei visszahagyásra kerülnek. Ahol rendelkezésre áll és lehetséges, az őshonos fajokból álló szegélyek is megmaradnak. Ezek környezetében az idegenhonos fajok terjeszkedése egyedi növényvédőszeres kezeléssel akadályozható. Az erdősítésekben az első évben kapálással végzett sorápolás, valamint 3 évig gépi, tárcsázással történő sorápolás szükséges. A várhatóan nagy tömegben megjelenő nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*) és mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*) sarjak ellen növényvédőszeres kezelések szükségesek. A gyepszint helyreállítása az utolsó sorközápolás alkalmával, közeli, jó állapotú gyepekről gyűjtött magkeverék beforgatásával történhet. A kezelt területekkel érintkező, jó állapotú erdőfoltok megóvása, az inváziós fafajok tömeges megjelenésének megelőzése érdekében pufferzóna kialakítása szükséges. Ezekben a famagasságnyi szélességű sávokban a tarvágást megelőzően a fásszárú özönnövények vegyszeres irtása is megtörténik.

2. Finomléptékű élőhelykezelések a jó megtartású Euro-szibériai erdősztyepp tölgyes foltokban

A jó állapotú Euro-szibériai erdősztyepp tölgyes foltokban, összesen mintegy 4,13 ha kiterjedésben, 3 foltban finomléptékű természetvédelmi beavatkozások történnek, melyek elsősorban az idegenhonos növényfajok eltávolítását célozzák. E területeken elsősorban a nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*) és a mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*) terjeszkedése, valamint egyes foltokban a zöld juhar (*Acer negundo*) magoncok megjelenése okoz problémát. Ezek visszaszorítása részben

mechanikus eszközökkel (a magoncok kihúzásával), részben pedig pontszerűen alkalmazott növényvédőszeres kezeléssel (törzsinjektálás, kéregkenés, szükség esetén pontpermetezés) valósul meg. Ezen élőhelyek kedvező állapotát az özönnövények visszaszorítása további mesterséges beavatkozások nélkül is hosszabb távon is hatékonyan biztosítja.

3. Erdőbelsőben található, természetközeli homoki gyepterületek állapotának javítása

Az erdőbelsőben több olyan pannon homoki gyepterület is található, amelyek a tájtörténeti vizsgálatok alapján idős és komoly fajkészlettel is rendelkeznek. Ezek fenntartása az élőhely mozaikosságának biztosítása, valamint a rajtuk található védett és fokozottan védett növényfajok (közönséges csikófark (*Ephedra distachya*), homoki kikerics (*Colchicum arenarium*), homoki nőszirm (*Iris humilis* subsp. *arenaria*), agárkosbor (*Orchis morio*), homoki árvalányhaj (*Stipa borysthena*), homoki cickafark (*Achillea ochroleuca*)) állományainak megővése érdekében indokolt. E gyepek feltételezhetően a korábbi tájhasználat (legeltetés) révén stabilizálódtak, hosszú ideje nem voltak feltörve, illetve a katonai használat sem érintette őket, ezért feltételezhetően a terület legidősebb gyepterületei közé tartoznak. E kisméretű gyepeket az őshonos fajok (elsősorban a fagyfű (*Ligustrum vulgare*) és az egybibés galagonya (*Crataegus monogyna*)) spontán szukcessziója révén fellépő cserjésedés, illetve az idegenhonos fajok (fehér akác, mirigyes bálványfa, nyugati ostorfa) terjeszkedése veszélyezteti. A gyepek megővése érdekében a meglévő gyepekben mechanikus cserjéztetés és egyedi növényvédőszeres özönnövény-visszaszorítás (törzsinjektálás és kéregkenés) történik. A gyepek hosszútávú fenntartása érdekében azok méretének növelése szükséges, amely a tájtörténeti adatok és a terepi tapasztalatok alapján csak az utóbbi időben záródott, zömmel idegenhonos fajkészletű cserjéseken keresztül nyitott folyosók kialakításával történik. E folyosókban a mechanikus cserjéztetés mellett az özönnövények növényvédőszeres kezelése, valamint az utolsó vegyszeres beavatkozást követően közeli, jó állapotú gyepterületekről gyűjtött magkeverék bekapálása is történik.

4. Nagyobb léptékű gyepterületek beavatkozásai (özönnövény- és cserjésvisszaszorítás)

A kezelt terület valamivel több, mint felét alkotják nagy kiterjedésű, összefüggő pannon homoki gyepek. Ezek állapota mozaikosan változó, egyes foltok természetközelinek tekinthetők. A gyepterületeket jelenleg az őshonos fajok (elsősorban az egybibés galagonya (*Crataegus monogyna*)) spontán szukcessziója révén jelentkező cserjésedés, az özönnövények terjeszkedése ((nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*), zöld juhar (*Acer negundo*), keskenylevelű ezüstfű (*Elaeagnus angustifolia*), tövises lepényfa (*Gleditsia triacanthos*), fehér eper (*Morus alba*), selyemkóró (*Asclepias syriaca*), magas aranyvessző (*Solidago gigantea*)), valamint az illegális hulladéklerakás és a terepmotorozás veszélyezteti.

A fennálló problémák kezelése a projekt keretein belül komplex megoldásokat igényel. Az őshonos fajok terjeszkedése révén fellépő cserjésedés, valamint a lágyszárú inváziós növények elleni hosszútávú védekezés birkával végzett legeltetéssel valósul meg. Emellett azonban szükséges a már erősen cserjésedő foltokban az őshonos cserjefajok mechanikus visszaszorítása, valamint a magas aranyvessző (*Solidago gigantea*) kivételével valamennyi felsorolt özönnövény-faj növényvédőszeres kezelése is. A projekt az illegális területhasználat káros hatásainak minimalizálása érdekében tartalmaz hulladéktárolási akciókat, valamint a területre történő behajtást korlátozó beavatkozásokat is. Ez utóbbiak tekintetében tájékoztató és tiltó táblák kihelyezése, sorompók telepítése, valamint a felesleges utak (kijárt nyomok) elárkolással történő felszámolása is megvalósul.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1 Felhasznált kommunikációs eszközök

Kommunikációs eszköz típusa	Érintett célcsoport	Kommunikáció címzettje	Időpont	Levelek, e-mailek, résztvevők száma
önkormányzati kifüggesztés	lakosság, gazdálkodók, tulajdonosok, települési önkormányzatok	3 önkormányzat	2020. 10. 20.	3 db levél
véleményezési kérelem	területileg érintett államigazgatási szervek, települési önkormányzatok, civil szervezetek, gazdálkodók, tulajdonosok	3 önkormányzat, 15 államigazgatási szerv, 5 gazdálkodó, 4 civil szervezet	2020. 10. 20.	27 levél postai úton/HKP-n/KÉR-en keresztül
honlap	lakosság		2020. 10. 15.	

15. táblázat. Felhasznált kommunikációs eszközök

A tervezési terület fenntartási tervének elkészítése és az egyeztetési folyamat során az alábbi megkeresések történtek:

- 2020 októberében történt meg az elkészült terv egyeztetése. Október 15-én a DINPI honlapján közzétételre került a fenntartási terv egyeztetési anyaga, melynek véleményezését kértük a területileg érintett államigazgatási szervektől, önkormányzatoktól, civil szervezetektől, földtulajdonosoktól, gazdálkodóktól. Ezzel párhuzamosan a DINPI kérésére a 3 érintett települési önkormányzatnál kifüggesztésre került a véleményezési anyag.

3.4.2 A kommunikáció címzettjei

A Szigeti homokok (HUDI20047) Natura 2000 terület fenntartási terv egyeztetése során a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság által az alább felsorolt érdekelt megkeresése történt meg.

1. véleményezési kérelem

címzettek:

- Pócsmegyer Község Önkormányzata
- Szigetmonostor Község Önkormányzata
- Tahitótfalu Község Önkormányzata
- Pest Megyei Kormányhivatal, Állami Főépítész Iroda
- Pest Megyei Kormányhivatal, Földhivatali Főosztály
- Pest Megyei Kormányhivatal, Élelmiszerlánc-biztonsági, Állategészségügyi, Növény- és Talajvédelmi Főosztály
- Pest Megyei Kormányhivatal, Agrár- és Vidékfejlesztést Támogató Főosztály
- Pest Megyei Kormányhivatal, Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály
- Pest Megyei Kormányhivatal, Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály

- Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Bányafelügyeleti Főosztály, Bányafelügyeleti Osztály
 - Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Bányafelügyeleti Főosztály
 - Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság
 - Pest Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
 - Fővárosi Vízművek Zrt.
 - Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.
 - Nemzeti Földügyi Központ
 - Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt.
 - Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság
 - Pest Megyei Rendőr-főkapitányság
 - Pilisi Parkerdő Zrt.
 - Szentendre-Szigeti Vadásztársaság
 - Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület
 - Magyar Természetvédők Szövetsége
 - Országos Erdészeti Egyesület
 - Pócsmegyer Község Önkormányzata
 - Szigetmonostor Község Önkormányzata
 - Tahitótfalu Község Önkormányzata
 - 3 gazdálkodó **beérkezett vélemények száma:** 11 db levél
- alátámasztó dokumentum:** kiküldött postai levél és címlista

2. önkormányzati közzététel

címzettek:

- Pócsmegyer Község Önkormányzata
- Szigetmonostor Község Önkormányzata
- Tahitótfalu Község Önkormányzata

érintettek száma: 3 önkormányzat

alátámasztó dokumentum: kifüggesztés igazolása (2 db levél)

3.4.3 Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

Véleményezési eljárás

A véleményezési eljárás során 11 db vélemény érkezett, melyek közül 6 levele nem tartalmazott érdemi észrevételt, javaslatot. A többi vélemény, ill. az arra adott válasz az alábbi táblázatban került összefoglalásra.

Véleményalkotó	Időpont	Vélemény	Beépült-e a tervbe – indokolás
Pest Megyei Kormányhivatal, Földhivatali Főosztály	2020. 11. 09.	Véleményében felhívja a figyelmet a <i>termőföld védelméről</i> szóló 2007. évi CXXIX. törvény (továbbiakban Tftv.) alábbi rendelkezéseire: A Tftv. 5. § (1) bekezdése alapján a földhasználó köteles a termőföldet művelési ágának megfelelő termeléssel hasznosítani, vagy termelés folytatása nélkül a talajvédelmi előírások betartása mellett a gyomnövények megtelepedését és terjedését megakadályozni (hasznosítási kötelezettség). Az ingatlanügyi hatóság ellenőrzi, elmulasztása bírságot von maga után. A fenntartási terv tartalmaz olyan ajánlásokat, mely a hasznosítási kötelezettség megsértését eredményezheti, természetvédelmi indokokra hivatkozva (pl. legeltetés szokott rendjétől történő szabályozás). Ezek földvédelmi szempontból nem támogathatóak. Csak olyan ajánlásokat lenne szabad megfogalmazni, ami, nem ütközik más ágazati jogszabályokba.	A tervezési területen nem találhatók. olyan gyepek, a természetvédelmi szempontból a földhasználat megszüntetésére tettünk volna javaslatot, így a hasznosítási kötelezettség megszegése véleményünk szerint nem merül fel. Ugyanakkor egyes területeken a természeti értékek, jelölő fajok és élőhelyek védelme érdekében a jelenlegi gyakorlatnál extenzívebb legeltetés szükséges.
Fővárosi Vízművek Zrt.	2020. 11. 11.	Véleményükben kérik a vízbázis védőterületekkel érintett ingatlanok esetében az élőhelyek fenntartása és a rehabilitációk során a 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet előírásainak figyelembevételét. Az inváziós fajok visszaszorításával kapcsolatban megjegyzi, hogy a kezelési tervben rögzített gyomirtószeres kezelés során a vízbázis védőterületekre vonatkozó, vegyszerhasználatokat érintő jogszabályi korlátozásokat is figyelembe kell venni: az ivóvízbázisok belső védőövezetében a vegyszeres kezelés nem lehetséges. Külső védőövezet területén a felszín alatti vízbe 20 napon belül le nem bomló szennyező anyag nem kerülhet. A hidrogeológiai védőövezetek területén a felszín alatti vízbe 6 hónapon belül le nem bomló károsító anyag nem kerülhet. A123/1997 (VII.18.) Korm. rendelet alapján a vízbázisok belső védőterületein lehetőleg összefüggő füvesített felületet kell kialakítani, ahol trágyázás, és növényvédőszeres használata tilos.	A vízbázis védőterületekkel érintett ingatlanok felsorolását tartalmazó táblázattal a megalapozó dokumentáció 1.3.3. fejezetét kiegészítettük. A tervezetben a kötelező jogszabályi előírások között és az egyes kezelési egységek esetén is szerepel az alábbi előírás: A Szentendrei-szigeten lévő vízbázis védelmi területeken <i>a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási-művek védelméről</i> szóló 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet előírásai is betartandók. A fentiekben kívül a megfogalmazott javaslatokkal és az egyes védőterületeken alkalmazandó előírásokkal a 3.2.1. <i>Élőhelyek kezelése</i> fejezetet is kiegészítettük.

		A tervben javasolt legeltetés is korlátozottan lehetséges az egyes védőövezetekben (belső védőterületen tilos; külső és hidrológiai 'A' védőövezetben hatásvizsgálat alapján megengedhető).	
Pest Megyei Kormányhivatal, Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály	2020. 11. 13.	Véleményében megjegyzi, hogy a „homokbuckák területén az ültetvény erdőkkel körbezárt pannon homoki gyepfoltok összekötése, erdőállományok gyepké alakítása” (16. oldal) terv az erdő igénybevételevel jár. Ebben az esetben erdőterület mezőgazdasági művelésbe vonási kérelemmel kell megkeresni az erdészeti hatóságot, mely kérelemnek a közérdekkel összhangban kell állnia.	Az észrevétellel egyetértünk. A tervben változtatás nem szükséges.
Pest Megyei Kormányhivatal, Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály	2020. 11. 13.	„Az inváziós fajok teljes körű eltávolítása a felső lombkorona szintől... lehetőség szerint csepegtetéses vegyszeres kezeléssel együtt” (17. oldal) kapcsolatban megjegyzi, hogy ez a tevékenység sok esetben az invazív fajok további erőteljes terjedését segíti elő, mivel a Szentendrei-szigeten az ivóvízbázisok védelme érdekében a vegyszerezés teljes tilalma áll fenn.	A jogszabályi előírások alapján a vegyszeres kezelés csupán a vízbázis védőterületek belső védőövezetében nem lehetséges. Belső védőövezetbe azonban a tervezési terület elenyésző része (egyetlen helyrajzi szám) tartozik. Külső védőövezet területén a felszín alatti vízbe 20 napon belül le nem bomló szennyező anyag nem kerülhet. A hidrológiai A és B védőövezetek területén a felszín alatti vízbe 6 hónapon belül le nem bomló károsító anyag nem kerülhet.
Pest Megyei Kormányhivatal, Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály	2020. 11. 13.	„Célkitűzés a folyamatos erdőborítás biztosítása a jelenleg vágásos üzemmódban kezelt erdőrészekben” (45. oldal) kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy az üzemmód váltás csak kérelemre történhet meg, ebből következően rendezetlen erdőgazdálkodó esetén kivitelezhetetlen is.	Az észrevétellel egyetértünk. A tervben változtatás nem szükséges.
Pest Megyei Kormányhivatal, Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály	2020. 11. 13.	„Az erdőrészekben inváziós faj egyedeit kivágni oly módon lehet, mely a terjedésüket nem segíti elő” (45. oldal) a fentiek a lapján és a tapasztalatok szerint szinte lehetetlen vegyszerezés nélkül.	Az észrevétellel egyetértünk. A tervben változtatás nem szükséges.
Pest Megyei Kormányhivatal, Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály	2020. 11. 13.	„A tisztásokon megjelenő idegenhonos állományok nem erdőtervezhetők” megjegyzés (51. oldal) értelmezésre szorul. A korábbi tisztás erdőrészekként történő erdőtervezése a mai jogszabályi előírások szerint eleve kizárt, illetve csak kérelemre lehetséges, ami szintén nehezen képzelhető el.	Az észrevétel alapján a terv javításra került.

Pest Megyei Kormányhivatal, Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály	2020. 11. 13.	„A csoportos felújítónágásnál az előkészítő vágás során 40-50%-os záródásbontás szükséges” (57. oldal) meg kell jegyezni, hogy ilyenkor, nem felnyílóerdő esetében, 70-80% kiinduló borítást feltételezve, teljeskörű kötelezettség lép be az erdőrészlet területére vonatkozóan.	Az észrevétellel egyetértünk. A tervben változtatás nem szükséges.
Pilisi Parkerdő Zrt.	2020. 12.11.	KE3 – Természetvédelmi kezeléssel fenntartandó tölgyesek: Szentendrei erdészetet érinti Szigetmonostor 11, 12, 13 stb. tagok (82. o.) összesen 86,6 ha a részletek területe (a KE3 területe 40 ha). A fenntartási terv egy olyan kitélt tartalmaz, ami kérdéses, de kell hozzá az erdőgazdálkodó hozzájárulása: „Célkitűzés a folyamatos erdőborítás biztosítása, a jelenleg vágásos üzemmódban kezelt erdőrészletekben, mely erdőgazdálkodói szándék esetén biztosítható.” (45. o.). Ezzel a szövegváltozattal elfogadható, azonban megjegyezzük, hogy a folyamatos erdőborítás fenntartásához nemcsak az erdőgazdálkodói szándék, hanem a termőhelyi, a klimatikus változások figyelembevétele is szükséges, melyet javasunk kiegészítésként hozzáfűzni.	Az észrevétel alapján a terv javításra került.
Pilisi Parkerdő Zrt.	2020. 12.11.	KE4 – Szerkezetátalakítással kezelendő idegenhonos faállományok: Szentendrei erdészet, Szigetmonostor 11, 18, 20, 21, 24 tagok, területe 48,53 ha. A fenntartási terv szerint: „Az országos jelentőségű védett természeti területen az idegenhonos állományok felújítása csak szerkezetátalakítással történhet őshonos állományok kialakításával. A nem természetvédelmi oltalom alá eső területeken gazdálkodói szándék esetén javasolt az akácos állományok őshonos fajokkal történő szerkezetátalakítása”.(51. o.) A gazdálkodói szándék megfogalmazásával a vonatkozó javaslat elfogadható.	Az észrevétellel egyetértünk. A tervben változtatás nem szükséges.
Pilisi Parkerdő Zrt.	2020. 12.11.	KE6 – Egyéb, őshonos faállományok: Szentendrei erdészet, Szigetmonostor 11, 12, 13 stb. tagok, melyek nem védettek. Egy kérdéses „előírás” van: 66. o. „E32 Örökerdő üzemmódra való áttérés. (Megjegyzés: Hosszabb távon, az erdőgazdálkodóval egyeztetett helyszíneken és módon)” A gazdálkodói szándék megfogalmazásával a vonatkozó javaslat elfogadható.	Az észrevétellel egyetértünk. A tervben változtatás nem szükséges.
Pilisi Parkerdő Zrt.	2020. 12.11.	KE7 – Idegenhonos faállományok: A szokásos szigetmonostori 11, 12, 13, 14 stb. tagok, melyek NEM védettek. Valamint Tahitótfalu 52 C, D, ez védett 6,45 ha. Előírás: „Az országos jelentőségű védett természeti területen az idegenhonos állományok felújítása csak szerkezetátalakítással történhet őshonos állományok kialakításával. A nem természetvédelmi oltalom alá eső területeken gazdálkodói szándék esetén támogatható az idegenhonos állományok őshonos	Az észrevétellel egyetértünk. A tervben változtatás nem szükséges.

		fajokkal történő szerkezetátalakítása.” A gazdálkodói szándék megfogalmazásával a vonatkozó javaslat elfogadható.	
Pilisi Parkerdő Zrt.	2020. 12.11.	Megjegyezzük, hogy általánosságban némileg kérdéses a kocsányos tölgy (<i>Quercus robur</i>) túlzott preferálása, ami a múltbéli vízrendezések miatt (és nem csak a klimatikus változások miatt, ami a szövegben többször előfordul) nem hasznos. Ugyanez érvényes a betegségekkel küzdő magas kőrisre (<i>Fraxinus excelsior</i>) is. Természetesen a lehetőséget meg kell adni, de véleményünk szerint kerülendő az olyan előírás, mint pl. a 66. o. (K06 kezelési egység): Ebben a kezelési egységben egyébként közel 40 ha akácos, vagy fenyves van, ami érintett, egyelőre még főleg tisztítási, gyérítési korban, a távlati célállományuk az erdőtervben viszont inkább keménylombos állomány, vagy hazai nyáras, ami véleményünk szerint jobban megfelel a várható folyamatoknak.	A kiemelt jelentőségű erdőssztyepp tölgyesek megőrzése az egyik legfontosabb természetvédelmi célkitűzés a tervezési területen. Az élőhely fennmaradásának feltétele az említett fajok, kocsányos tölgy és magas kőris jelenléte. Ezen fajok fennmaradását az erdőgazdasági gyakorlatnak is maximálisan támogatnia szükséges.
Pilisi Parkerdő Zrt.	2020. 12.11.	Megjegyezzük, hogy általánosságban némileg kérdéses e sík területeken a felsorolt technikák, eszközök használata: kötélpálya, facsúszda, lófogat, állati erővel vont közelítő kerékpár, szán.	A tervben az előírás az alábbiak szerint módosításra került: <i>A fakitermelés és anyagmozgatás során az erdőrészt területén a talaj védelme érdekében kerülendő a 20 cm-nél mélyebb közelítési, illetve vonszolási nyom kialakulása. A tő- és törzssérülés ne haladja meg az 5%-ot.</i>

16. táblázat. Beérkezett vélemények és azok tervbe építése

II. A Natura 2000 fenntartási terv készítését megalapozó dokumentáció

1. A tervezési terület alapállapot jellemzése

1.1. Környezeti adottságok

A Natura 2000 terület Magyarország Kistájainak Katasztere (DÖVÉNYI 2010) alapján az Alföldön, azon belül a Duna menti síkságon található, a Vác-Pesti-Duna-völgy kistáj része. Közigazgatásilag Tahitótfalu, Pócsmegyer és Szigetmonostor községekhez tartozik, azok külterületén helyezkedik el. A kistáj túlnyomóan 98 m tszf-i magasságú ártéri síkság. Felszíni formáinak döntő többsége a folyóvizek eróziós és akkumulációs tevékenységéhez kapcsolódik. Orográfiai domborzattípusát tekintve enyhén hullámos síkság. Jellegzetes felszínformák a szél által formált nyugat-északnyugat-kelet-délkeleti irányú maradékgerincek és szélbarázdák. Jelenleg a felszínt néhány m vastag holocén öntésiszap borítja.

1.1.1. Éghajlati adottságok

A kistáj északi része mérsékelt meleg -száraz éghajlatú, míg a déli fele meleg-száraz éghajlatú. Az évi napsütés összege 1900-1930 óra körüli. Az évi középhőmérséklet északon 10,0 °C, míg a városi hőhatás következtében délen 10,6-11,2 °C közötti. A tenyészidőszak középhőmérséklete 16,8-17,2 °C közötti északon, délen pedig 17,5-18,0 °C. A kistájon a csapadék évi összege 550-600 mm. Az uralkodó szélirány általában északi, északnyugati, de a változatos domborzati viszonyoknak köszönhetően néhol nyugati. Az átlagos szélesség 2-2,5 m/s. A terület éghajlata egyaránt kedvez a szántóföldi és a kertészeti kultúráknak.

1.1.2. Vízrajzi adottságok

A tervezési terület mérsékelt száraz, ill. kifejezetten száraz vízgyűjtőnek számít, róla nem vezetnek le számottevő vízhozamokat a környező patakok. A vízhiány általános a területen, amit azonban a Duna víztömege kiegyenlít. A Dunán a nyár eleji árvíz a megszokott az őszi-téli kisvizekkel szemben. Ilyenkor a víz szintje átlagosan 2-3 méterrel emelkedik meg. A területet keleti irányból a Duna szentendrei ága, nyugatról a Nagy(Váci)-Duna-ág határolja. A tervezési terület állandó kisvízfolyással nem rendelkezik. A terület egyetlen állóvize a tartalék víztározónak készült Merzsántó. A talajvíz mennyiségét jelentős mértékben befolyásolja a Duna: árvízkor emelkedik, míg kisvízkor csökken. A felszín közeli rétegvizek mennyisége nem jelentős, a mélyebb rétegekből azonban nagy vízhozamok termelhetők ki.

1.1.3. Talajtani adottságok

A tervezési területen jellemző talajtípusok többsége a Duna üledékanyagain alakult ki. A futó- és a humuszos homokok talaja vízhatásmentes, igen gyenge termékenységű (X. és VIII. természetes termékenységi osztályba tartozó) talajtípusok. A magasabb területeken a humuszos homok mellett a rozsdabarna erdőtalaj is jellemző. A nem homokos alapkőzetten teraszos csernozjomok képződtek, amelyeket hidromorf talajképződménye közül a vályog mechanikai réti és öntéstalajok színesítenek. Utóbbiak a VI. talajminőségi kategóriába tartoznak és zömmel szántóként hasznosítják őket. A homokosvályog fizikai féleségű nyers öntések termékenységi besorolása a VI., a homok mechanikai összetételűé a VIII. talajminőségi kategória. Az ártereken öntés és réti talajok alakultak ki, az alacsony ártereken pedig lápi talajok és nyers öntéstalajok.

1.2. Természeti adottságok

Magyarország első katonai felmérésének térképe alapján (1782-1785) a XVIII. sz. végén a tervezési terület túlnyomó része erdőborítással nem rendelkezett. A tahitótfalusi és pócsmegyeri területeken első katonai felmérés egyáltalán nem jelöl erdőt. A tahitótfalusi terület rész helyén szántók, gyepek, az akkor még Duna szigetét képező részeken fás legelők, a pócsmegyeri területeken pedig szántók és gyepek uralkodtak. A szigetmonostori terület az egyetlen, ahol egy hozzávetőlegesen 40 ha kiterjedésű erdőfolt azonosítható (itt található jelenleg is a legjobb állapotú tölgyesek), mellette viszont csak szántókat jelez a térkép. A területen őshonos erdőállományok valószínűleg gyöngyvirágos tölgyesek és szürke nyáras pusztai tölgyesek lehettek. A második (1819-1869) és harmadik katonai felmérés (1869-1887) térképei alapján a tahitótfalusi és pócsmegyeri területeken a területhasználat megegyezik a XVIII. század végi állapotokkal. A szigetmonostori terület erdősültsége viszont a XIX. század végére növekedett, az egykori szántók egy része pedig gyepeként ábrázolt. A terület hozzávetőlegesen egy évszázad alatt érte el a jelenlegihez hasonló (valójában a jelenlegitől valamivel kisebb) erdősültség mértékét. A tervezési terület erdeinek jelentős része tehát másodlagosan alakult ki telepítéssel, ill. spontán erdősüléssel.

A tervezési terület potenciális növényzete az alacsonyabb térszíneken ártéri ligeterdők és mocsarak, a magasabban fekvő homokháton homoki tölgyes és homokpuszta mozaikja lehetett. A természetes-természetközeli növényzet a tervezési terület töredékén maradt fenn. A fűz-nyár ligeterdők töredékesen maradtak fenn, elsősorban az inváziós fajok miatt degradáltak, másutt nemesnyárasokat telepítettek a helyükre. A sziget belsejének késői holocén, erősen meszes futóhomokján az alföldi homoki növényzet jellemző: nyílt homokpusztagyepek, zárt homoki sztyeprétek. Helyenként homoki tölgyes zárványok találhatóak akácosok, erdeifenyő- és nyártelepítések között. A terület inváziós fertőzöttsége jelentős, elsősorban a mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*), akác (*Robinia pseudoacacia*), zöldjuhar (*Acer negundo*), selyemkóró (*Asclepias syriaca*) miatt.

A terület természetes vegetációját elsősorban az itt található talaj jellege határozza meg: jelentős része futóhomokon kialakult homoktalaj, bár a terület keskeny nyugati sávjában öntéstalajt is találunk. Fentieknek megfelelően a területen a homoki növényzettel borított élőhelyek uralkodók, a terület fátlan vegetációját legnagyobb kiterjedésben a különböző homoki gyeptípusok alkotják. Az egynyári homoki gyepek (*Bassio-laniflorae-Bromion tectorum*) az Általános Nemzeti Élőhely-osztályozási Rendszer szerint a nyílt homokpusztagyepek (G1) élőhelytípust, egyben a pannon homoki gyepek (6260*) Natura 2000 jelölő élőhelytípust, a homoki sztyeprétek (*Astragalo austriaci-Festucetum sulcatae*) a homoki sztyeprétek (H5b) élőhelytípust, és szintén a pannon homoki gyepek (6260*) Natura 2000 jelölő élőhelytípust képviselik. A fenti két élőhelytípus állományai a Szentendrei-szigeten általában nem különülnek el egymástól élesen, gyakran alkotnak átmenetet, illetve egymással mozaikolnak. A gyepek területén jelentős számban találhatóak a homokterületekhez köthető védett növények, úgy mint a báránypirosító (*Alkanna tinctoria*), fényes poloskamag (*Corispermum nitidum*), homoki fátyolvirág (*Gypsophila fastigiata*), kései szegfű (*Dianthus serotinus*), homoki árvalányhaj (*Stipa borysthénica*), homoki nőzirom (*Iris humilis* subsp. *arenaria*), homoki cickafark (*Achillea ochroleuca*), homoki vértő (*Onosma arenaria*), illetve fokozottan védett homoki növények közül a csikófark (*Ephedra distachya*) vagy a homoki kikerics (*Colchicum arenarium*). Egyes területek sztyeppréti jellegét jelzi fekete kökőrcsin (*Pulsatilla nigricans*), agár

(sisakos) kosbor (*Orchis/Anacamptis morio*) és szártalan csüdfű (*Astragalus exscapus*) védett növényfajok jelenléte. A területen a termőhelyre eredetileg jellemző őshonos erdőállományoknak (pl. Duna-Tisza közti szürke nyáras pusztai tölgyesek (*Populo canescenti-Quercetu, roboris*) és gyöngyvirágos tölgyesek – (*Convallario-Quercetum roboris*) már csak maradványaik találhatók. Helyükön (és sok esetben a fentebb említett gyepek területén is) idegenhonos fajokból álló faállományok találhatók elsősorban fehér akáccal (*Robinia pseudoacacia*), nyugati ostorfával (*Celtis occidentalis*), a szegélyeken közönséges bálványfával (*Ailanthus altissima*). Ezekből az állományokból származó idegenhonos fafajok és más özönnövény-fajok (zöld juhar (*Acer negundo*), tövises lepényfa (*Gleditsia triacanthos*), alásfa (*Ptelea trifoliata*), májusi orgona (*Syringa vulgaris*), keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), fehér eper (*Morus alba*), selyemkóró (*Asclepias syriaca*), és a magas aranyvessző (*Solidago gigantea*) terjeszkedése jelent komoly természetvédelmi kockázatot. Hasonlóan komoly problémát jelent az őshonos cserjefajok, pl. a kökény (*Prunus spinosa*), valamint galagonya fajok (*Crataegus* spp.) spontán szukcessziója révén fellépő túlzott mértékű cserjésedés is.

Annak ellenére, hogy a természetes élővilág a Szentendrei-szigeten csak fragmentumokban maradt fenn a terület biodiverzitása kiemelkedő. A Magyar Biodiverzitás-kutató Társaság által szervezett 24 órás villámfelmérés során Szigetmonostoron egy 1 négyzetkilométeres mintaterületen, 2545 fajt rögzítettek. A tervezési terület természetvédelmi szempontból legértékesebb élőhelyei a homokpusztagyepek, ahol a pokoli cselőpók (*Geolycosa vultuosa*) meglehetősen gyakori. Ősszel különösen nagy számban találkozhatunk a bikapók (Eresus kollari) impozáns piros színezetű hímjeivel is. A területre gazdag rovarvilág jellemző. A leggyakoribb egyenesszárnýú, a homoki gyepekben az olaszskáka (*Calliptamus italicus*). A nyílt homokpusztagyepek jellemző faja pedig a sisakos sáska (*Acrida ungarica*). A gyorsan felmelegedő homok több mediterrán faj elterjedésének is kedvez, ilyenek a hangyalesők (*Myrmeleon* spp.). Szubmediterrán faj a közönséges rablópille (*Libelloides longicornis*) is. A fajgazdag gyepeken sok lepkével találkozhatunk: sakktáblalepke (*Melanargia galathea*), kéneslepke (*Coilas* spp.), káposztalepke (*Pieris brassicae*), kis szénalepke (*Coenonympha pamphilus*), szemeslepkék (*Satyrinae*), boglárkák (*Lycaenidae*), busalepkék (*Hesperiidae*). A zártabb gyepekben élő védett a szártalan csüdfűre rakja petéit a fokozottan védett főt boglárka (*Plebejus sephirus*). Az utóbbi években került elő a fokozottan védett vörös csüngőlepke (*Zygaena laeta*) kis populációja. A bolygatott területeken helyenként tömeges a farkasalma, melyen a farkasalmalepke (*Zerynthia polyxena*) hernyója táplálkozik.

Pócsmegyeren az idős tölgyes állományokban mind az orrszarvúbogár mind pedig a nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*) előfordul. A homokpusztagyepek jól benapozott felmelegedő növényzetmentes felszínei ideálisak a homokfutrínkák számára, melyek közül az öves homokfutrínka (*Cicindela hybrida*) és a mezei homokfutrínka (*Cicindela campestris*) fordul elő nagyobb számban. A fehérnyaras foltok cserjeszintjében tenyésző galagonya rendkívül sok virágbogarat vonz, melyek közül a védett pompás virágbogár (*Protaetia speciosissima*) előfordulását érdemes kiemelni. A hangyabogáncs és más hasonló növények virágzatában gyakran találkozunk a magyar virágbogár (*Protaetia ungarica*) egyedeivel. A szarvasmarhával legeltetett gyepek közelében gyakori a trágyában fejlődő holdszarvú ganéjtúró (*Copris lunaris*). Az álganéjtúrók közé tartozik az életmódja miatt rendkívül nehezen észlelhető szarvas álganéjtúró (*Bolbelasmus unicornis*). A homokpusztagyepek legérdekesebb faja a magyar futrínka (*Carabus hungaricus*). Egyetlen generációja ősszel szaporodik, ekkor találni a legnagyobb példányszámban.

A kétéltűek közül zöld varangy (*Bufo viridis*) mellett a tervezési terület egyébként nem jellemző, de meg-megjelenő faja a vöröshasú unka (*Bombina bombina*). A hüllők közül a területről a fürgé gyík (*Lacerta agilis*), zöld gyík (*Lacerta viridis*) és a fali gyík (*Podarcis muralis*) ismert. A zöld gyík homokpusztagyepek jellemző faja. Ritkán kerül szem elé a rézsikló (*Coronella austriaca*). A Szentendrei-sziget legértékesebb madárélőhelyei az ártéri ligeterdők és a homoki gyepek, legelők. A terület a költöző madarak vonulási útvonalának fontos közép-európai állomása. A ligeterdők faja a fokozottan védett fekete gólya (*Ciconia nigra*) és a védett szürke gém (*Ardea cinerea*). Ragadozó madarak közül a fokozottan védett darázsölyv (*Pernis apivorus*), barna kánya (*Milvus migrans*) ismert. A fokozottan védett gyurgyalag (*Merops apiaster*) és védett partifecske (*Riparia riparia*) a homokfalakban fészkel. A Szigeti homokok emlősfanája a denevérek tekintetében gazdag, ugyanakkor nehéz megállapítani, hogy csupán táplálkozó, vagy rezidens állományokról van-e szó. Jelölő fajok közül a fokozottan védett nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*) az idős erdőssztyepp tölgyekben él. Meg kell említenünk a közönséges ürge (*Spermophilus citellus*) betelepítésére vonatkozó próbálkozást, mely eddig kevés sikerrel történt, mivel a helyi gazdák macskáinak tápláléka lett az áttelepített állomány. A vadászható fajok tekintetében a tervezési területen jelentős az apróvadfajok állománya (elsősorban mezei nyúl, fácán, fogoly). A nagyvadak közül a legjellemzőbb a vaddisznó (*Sus scrofa*), illetve az idegenhonos dámszarvas (*Dama dama*) és muflon (*Ovis aries*). Meg kell említeni, hogy a vörös róka (*Vulpes vulpes*) rendkívül gyakori a területen, de bizonyítottan előfordul az aranyasakál (*Canis aureus*) is.

A Szigeti homokok kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület főbb élőhelytípusai:

Á-NÉR kód	Á-NÉR élőhelytípus rövid elnevezése	Natura 2000 kód	Natura 2000 élőhely elnevezése	Terület (ha)	Terület (%)
G1	Nyílt homokpusztagyepek	6260*	Pannon homoki gyepek	65,89	7,76
H4	Erdőssztyepprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok	6210	Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (<i>Festuco-Brometalia</i>)	0,41	0,05
H5b	Lőszgyepek, kötött talajú sztyepprétek	6260*	Pannon homoki gyepek	62,44	7,36
J3	Folyómenti bokorfüzesek	91E0*	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	0,39	0,05
J4	Fűz-nyár ártéri erdők	91E0*	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	13,67	1,61
L5	Alföldi zárt kocsányos tölgyesek	91I0*	Euro-szibériai erdőssztyepptölgyesek	23,79	2,80

			tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.)		
M4	Nyílt homoki tölgyesek	91I0*	Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.)	0,62	0,07
OB	Jellegtelen üde gyepek			1,99	0,23
OC	Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek			108,09	12,73
OD	Lágyszárú évelő özőnfajok állományai			11,38	1,34
P1	Őshonos fafajú fiatalosok			16,44	1,94
P2a	Üde és nedves cserjések			1,3	0,15
P2b	Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések			31,02	3,65
P2c	Idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű fajok uralta állományok			3,62	0,43
P8	Vágásterületek			0,29	0,03
RA	Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdőszávok			11,36	1,34
RB	Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők			6,94	0,82
RC	Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők			95,18	11,21
RDb	Őshonos lombos fajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők			83,08	9,79
S1	Ültetett akácok			171,04	20,15
S2	Nemesnyárasok			1,19	0,14
S4	Ültetett erdei- és feketefenyvesek			69,7	8,21
S6	Nem őshonos fajok spontán állományai			14,9	1,76
S7	Nem őshonos fajú facsoportok, erdőszávok és fasorok			9,96	1,17
T1	Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák			14,84	1,75
T2	Évelő, intenzív szántóföldi kultúrák			9,77	1,15
T5	Vetett gyepek, füves sportpályák			2,33	0,27
T10	Fiatal parlag és ugar			5,02	0,59
U4	Telephelyek, roncs-területek és hulladéklerakók			0,55	0,06
U6	Nyitott bányafelületek			2,3	0,27
U7	Homok-, agyag-, tözeg- és kavicsbányák, digó- és			1,45	0,17

	kubikgödrök, mesterséges löszfalak				
U10	Tanyák, családi gazdaságok			6,21	0,73
U11	Út- és vasúthálózat			1,78	0,21
Összesen				848,95	100

1. táblázat: A Szigeti homokok (20047) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület főbb élőhelytípusai (* kiemelt jelentőségű közösségi élőhelytípus)

1.2.1. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű élőhelyek

A Natura 2000 adatlapon szereplő jelölő élőhelyek és adataik:

Élőhelytípus kódja	Élőhelytípus megnevezése	Jelenlegi reprezentativitás (A-D) ¹	Javasolt reprezentativitás (A-D) ¹
3270	Iszapos partú folyók részben <i>Chenopodium rubri</i> , és részben <i>Bidention</i> növényzettel	D	
6240*	Szubpannon sztyeppék	D	–
6260*	Pannon homoki gyepek	A	A
6440	<i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei	D	–
91E0*	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	C	C
91F0	Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>)	C	–
91I0*	Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.)	C	C

2. táblázat: A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű élőhelyek (* kiemelt jelentőségű közösségi élőhelytípus, – törlésre javasolt élőhelytípus)

A Natura 2000 adatlapra felvételre javasolt közösségi jelentőségű élőhelyek:

Élőhelytípus kódja	Élőhelytípus megnevezése	Javasolt reprezentativitás ¹ (A-D)
6210	Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (<i>Festuco-Brometalia</i>)	D

3. táblázat: Natura 2000 adatlapra felvételre javasolt közösségi jelentőségű élőhelyek

Élőhely neve: Ártéri ruderalis magaskórós folyómedernövényzet

Élőhely kódja: 3270

Élőhely előfordulása a területen: –

¹ Az élőhelyek minősítési kódtáblája az alábbi reprezentáltsághoz köthetők: A = kiemelkedő reprezentativitás; B = jó reprezentativitás; C = szignifikáns reprezentativitás. Ha egy élőhelytípus megtalálható ugyan, de a kérdéses terület szempontjából nem jelentős, ezt egy negyedik kategóriaként kell jelezni: D = nem szignifikáns jelenlét.

Élőhely kiterjedése a területen: a Natura 2000 adatlap alapján 0,45 ha. Az élőhely az élőhelytérképezés során nem került elő. Az aktuális kutatások alapján a Natura 2000 adatlap módosítása szükséges.

Élőhely jellemzése: –

Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése: –

Élőhely veszélyeztetettsége: –

Veszélyeztető tényezők: –

Élőhely neve: Szubpannon sztyeppék

Élőhely kódja: 6240*

Élőhely előfordulása a területen: –

Élőhely kiterjedése a területen: a Natura 2000 adatlap alapján 0,29 ha. Az élőhely az élőhelytérképezés során nem került elő. Az aktuális kutatások alapján a Natura 2000 adatlap módosítása szükséges.

Élőhely jellemzése: –

Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése: –

Élőhely veszélyeztetettsége: –

Veszélyeztető tényezők: –

Élőhely neve: Pannon homoki gyepek

Élőhely kódja: 6260*

Élőhely előfordulása a területen: A homoki gyepek a tervezési területen a Tahitótfalusi, ill. a Szigetmonostori részterületeken találhatók. A homoki gyepek a Szentendrei-sziget homokterületein egykor mindenütt előfordultak, nyílt és zárt homoki tölgyesekkel, cserjésekkel alkottak mozaikot. Az erdő-komponens már csak nyomokban maradt fenn, a gyepek is csak néhány, viszonylag háborítatlan területen, ott viszont számottevő kiterjedésben.

Élőhely kiterjedése a területen: a Natura 2000 adatlap alapján 212,46 ha. Az élőhelytérkép alapján 128,33 hektár. Egyrészt az élőhely kiterjedése az élőhelytérkép készítése során pontosításra került, másrészt egyes egykori homoki gyepek állapota a túllegeltetés miatt annyira leromlott, hogy az élőhelytérképezés során rontott gyepeként (OC) kellett térképezni. Az aktuális adatok alapján a Natura 2000 adatlap módosítása szükséges.

Élőhely jellemzése: A nyílt és felnyíló homoki gyepek fajkészlete nagy arányban pionír karakterű fajokból áll, ezért – amíg a fajkészlet a közelben rendelkezésre áll – viszonylag gyorsan (évtizedes-évszázados léptékben) regenerálódnak. Jól látható, hogy a ma védett gyepfoltok jelentős része kisebb-nagyobb mértékű zavarást, egykori legeltetést, katonai tevékenységet, szőlő-gyümölcskultúrát túlélte, illetve másodlagos felszíneken (bányászat, felszántás) regenerálódott állomány. A tervezési terület legjellemzőbb élőhelye, mely egykor a mára szinte teljesen eltűnt homoki nyáras-tölgyesekkel alkotott mozaikot. A Szentendrei-sziget homokbuckásainak legmagasabb pontjain – illetve a katonai tevékenységgel vagy bányászattal korábban megzavart felszíneken – találunk nyílt homoki gyepeket, ott, ahol az erózió és a kilugzás következtében nem alakulnak ki humuszos homoktalajok. A nyílt homoki gyepek fajkészlete gazdag – közel teljes számban jelen vannak Pannónia endemikus és szubendemikus homoki fajtái.

Jellemzőbbek és még változatosabbak a homoki sztyepprétek, amelyek zártabbak, sztyepprétfajokban gazdagabbak, mint a Kisalföldön vagy a Duna-Tisza közén található homoki sztyepprétek. A legmagasabb kiemelkedések, buckavonulatok északias oldalain pedig egy különleges, a Pannóniai Flóratartomány léptékében is egyedi fajösszetételű (még a Turjánvidék homoki sztyepprétejénél is fajgazdagabb) sztyeppréttípust találunk (néhány példa a karakterisztikus fajokra: lappangó sás (*Carex humilis*), ágas homoklilium (*Anthericum ramosum*), magyar kutyatej (*Euphorbia pannonica*), szürkés ördög szem (*Scabiosa canescens*), közönséges borkóró (*Thalictrum minus*), pusztai meténg (*Vinca herbacea*). E gazdagság oka egyszerre történeti, klimatikus és földrajzi: a buckások már a korai holocénben is jelen voltak (egyebek mellett erre utal a csikófark (*Ephedra distachya*) hidegpusztai reliktum populációnak a jelenléte); az éghajlat itt csapadékosabb, kiegyenlítettebb, mint a délebbi alföldi területeken; illetve a Középhegységek refugiumai e terület számára is faj-forrást jelentettek a posztglaciálisban.

Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése: Az élőhely állományainak jelentős része a Németh-Seregélyes-féle skála alapján jó (4), természetközeli természetességi állapotú, az állományok kisebb része közepes (3) állapotú.²

Élőhely veszélyeztetettsége: nagyon veszélyeztetett

Veszélyeztető tényezők:

A09 Intenzív legeltetés vagy túllegeltetés

A10 Extenzív legeltetés vagy alullegetetés

B03 Erdőfelújítás idegenhonos vagy tájidegen fajokkal vagy azok betelepítése

F07 Sport, turisztikai és szabadidős tevékenységek

I01 Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok

I02 Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)

L02 Fajösszetétel változás természetes szukcesszió következtében (más, mint a mezőgazdasági vagy erdészeti gyakorlat által okozott közvetlen változás)

Az egész területen jelen van, erőteljesen terjed az akác (*Robinia pseudoacacia*) és nyugati osterfa (*Celtis occidentalis*). Még szórványos, de néhol nagy foltokat borít a mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*), magas aranyvessző (*Solidago gigantea*), selyemkóró (*Asclepias syriaca*). Kiszorítják az őshonos fajokat. A cserjésedés általános a területen, részben mivel a fátlan homoki gyepek ilyen kiterjedésben másodlagosnak tekinthetők. A cserjésedés fő faja az egybibés galagonya (*Crataegus monogyna*). Az erős cserjésedés felszámolja a gyepeket, az alászoruló gyepfoltok fajkészlete megritkul. A terület középső részén, bekerített lólegelőkön ugyanakkor katasztrofális mértékű a túllegeltetés. A néhány éve még igen gazdag homoki gyepek elszegényedtek, gyomosak. Másutt a leggazdagabb zárt homoki sztyepprétek a legeltetés teljes hiányában avarosodnak, szegényednek. A homoki gyepeknek maradványai megtalálhatók jelenleg erdőtervezett ritkás erdőállományokkal jellemezhető területeken, ahol elsősorban akáccal és fenyővel (FF, EF) végeztek felújításokat.

Élőhely neve: *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei

Élőhely kódja: 6440

² Az élőhelyek természetességének értékeléséhez a Németh – Seregélyes-féle, 5 fokozatú skálát használtuk (TDO): 1 = Teljesen leromlott / a regeneráció elején járó állapot; 2 = Erősen leromlott / gyengén regenerálódott állapot; 3 = Közepesen leromlott / közepesen regenerálódott állapot; 4 = Jónak nevezett, „természetközeli” / „jól” regenerálódott állapot; 5 = Természetes állapot.

Élőhely előfordulása a területen: –

Élőhely kiterjedése a területen: a Natura 2000 adatlap alapján 0,85 ha. Az élőhely az élőhelytérképezés során nem került elő. Az aktuális kutatások alapján a Natura 2000 adatlap módosítása szükséges.

Élőhely jellemzése: –

Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése: –

Élőhely veszélyeztetettsége: –

Veszélyeztető tényezők: –

Élőhely neve: Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

Élőhely kódja: 91E0*

Élőhely előfordulása a területen: Folyómenti bokorfüzes egy kisebb foltban fordul elő a Szigetmonostori terület részén déli csücskében a Duna mentén. Ezen kívül néhány fűz-nyár liget található a tervezési terület a Tahitótfalusi terület részén, ill. a Szigetmonostori terület részén déli, Dunával határos részén.

Élőhely kiterjedése a területen: a Natura 2000 adatlap alapján 10,54 ha. Az élőhelytérkép alapján 14,06 ha. Az aktuális kutatások alapján a Natura 2000 adatlap módosítása szükséges.

Élőhely jellemzése: A fűz-nyár ligetek lombosított fehér és fekete nyár (*Populus alba* és *P. nigra*) valamint fehér és törékeny fűz (*Salix alba* és *S. fragilis*) alkotja. Cserjeszintben kutyabenge (*Frangula alnus*) és veresgyűrűs som (*Cornus sanguinea*) jellemző. A fűz-nyár ligetekben tömeges a zöld juhar (*Acer negundo*), gyakori a gyalogakác (*Amorpha fruticosa*), magas aranyvessző (*Solidago gigantea*). Magasabb térszínen található jellegtelen állományok. A bokorfüzeseket egy foltban fejlődő, kialakulóban lévő állomány képviseli.

Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése: Az élőhely állományai a Németh-Seregélyes-féle skála alapján közepes (3) természetességi állapotúak.

Élőhely veszélyeztetettsége: nagyon veszélyeztetett

Veszélyeztető tényezők:

I02 Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)
A fűz-nyár ligetekben tömeges a zöld juhar (*Acer negundo*), gyakori a gyalogakác (*Amorpha fruticosa*), magas aranyvessző (*Solidago gigantea*). Kiszorítják az őshonos fajokat.

Élőhely neve: Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*)

Élőhely kódja: 91F0

Élőhely előfordulása a területen: –

Élőhely kiterjedése a területen: a Natura 2000 adatlap alapján 14,94 ha. Az élőhely az élőhelytérképezés során nem került elő. Az aktuális kutatások alapján a Natura 2000 adatlap módosítása szükséges.

Élőhely jellemzése: –

Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése: –

Élőhely veszélyeztetettsége: –

Veszélyeztető tényezők: –

Élőhely neve: Euro-szibériai erdőssztyepptölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus* spp.)

Élőhely kódja: 91I0*

Élőhely előfordulása a területen: A tervezési terület jellemző fás élőhelytípusa lehetett a nyílt és zárt homoki tölgyes – a homoki gyepekkel alkotott mozaikokban. A központi, magasabb fekvésű részekben ma már csak néhány apró folt maradt fenn. Számottevő kiterjedésű maradványai állnak még a Horánytól délre eső területén. Itt az egykori keményfás ligeterdővel lehettek kontaktusban (a gátépítéssel az ármentesített oldalra kerültek).

Élőhely kiterjedése a területen: a Natura 2000 adatlap alapján 54 ha, az élőhelyterképezés alapján 24,41 ha. Az aktuális kutatások alapján a Natura 2000 adatlap módosítása szükséges.

Élőhely jellemzése: A homokháton egykor a Duna-Tisza közéről ismert fajösszetételű homoki tölgyesek lehettek jelen. A néhány apró töredék alapján látható, hogy ezekre is érvényes lehetett a homoki sztyeppréteknél leírt tulajdonság, nevezetesen, hogy a Középhegységek közelségével, a terület történetével és klímájával magyarázható módon jó néhány olyan faj is jelen van itt, amelyek a délebbi homokterületeken már alig, vagy egyáltalán nem mutathatók ki: gyertyán (*Carpinus betulus*), nagy és kislevelű hárs (*Tilia platyphyllos*, *T. cordata*), virágos kőris (*Fraxinus ornus*), csertölgy (*Quercus cerris*), sajmeggy (*Cerasus mahaleb*). A Horánytól délre található állományok egyedi fajösszetételű erdőfoltok. Kialakulásukban fő szerepet játszott, hogy az erdőssztyepp-fajokban amúgy is gazdag szentendrei-szigeti homoki tölgyesek itt a folyómenti keményfás ligeterdőkkel érintkeztek, és fajkészletük sajátos módon keveredett. A ligeterdők eltűnése és kiszáradása során (a gátrendszer építése is közrejátszott ebben) a ligeterdei és az erdőssztyepp-fajok mellett a száraz tölgyesek fajai is olyan számban terjedhettek ide, amit másutt nem tapasztalunk. Ezek az állományok ezért egyaránt mutatják a gyöngyvirágos tölgyesekre (szintén kiszáradt ligeterdők), a homoki tölgyesekre, a mészkedvelő tölgyesekre és a hegylábi elegyes tölgyesekre jellemző karaktert. A koronaszint jellemző fajai a kocsányos tölgy (*Quercus robur*), csertölgy (*Q. cerris*), molyhos tölgy (*Q. pubescens*), magas kőris (*Fraxinus excelsior*), kis és nagylevelű hárs (*Tilia cordata*, *T. platyphyllos*), cserjeszint a virágos kőris (*Fraxinus ornus*), ostormén és kányabangita (*Viburnum lantana*, *V. opulus*), húsos és veresgyűrűs som (*Cornus mas*, *C. sanguinea*), bibircses kecskerágó (*Euonymus verrucosus*). A gyepszintben tollas szálkaperje (*Brachypodium pinnatum*), sárgás sás (*Carex michelii*), magas és bókoló gyöngyperje (*Melica altissima*, *M. nutans*), gyöngyvirág (*Convallaria majalis*), borzas ikravirág (*Arabis hirsuta*), olasz és csalánlevelű harangvirág (*Campanula bononiensis*, *C. trachelium*), bársonyos tüdőfű (*Pulmonaria mollis*) jellemző.

Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése: Az élőhely állományai a Németh-Seregélyes-féle skála alapján jó (4), természetközeli természetességi állapotúak.

Élőhely veszélyeztetettsége: nagyon veszélyeztetett

Veszélyeztető tényezők:

B02 Más típusú erdővé alakítás, beleértve a monokultúrákat is

I01 Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok

I02 Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)

N02 Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében

Mindenütt jelen van, a koronaszintig hatol az akác (*Robinia pseudoacacia*) és nyugati osterfa (*Celtis occidentalis*). Még szórványos, de néhol nagy foltokat borít a mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*), terjed az alásfa (*Ptelea trifoliata*), a vágásokon és nyiladékokban a magas aranyvessző (*Solidago gigantea*), lándzsás őszirózsa (*Aster lanceolatus*), selyemkóró (*Asclepias syriaca*).

Kiszorítják az őshonos fajokat. Erdőgazdálkodás homogenizáló hatása veszélyezteti az élőhelyet. Az erdőállományok bolygatása, megnyitása az inváziós fajok terjedését segíti. A csökkenő csapadékmennyiség és aszály az állományok felújulását nehezíti.

1.2.2. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű növényfajok

A Natura 2000 adatlapon szereplő közösségi jelentőségű növényfajok:

Irányelv melléklete	Faj név	Jelenlegi populáció (A-D) ³	Javasolt populáció (A-D)
II., IV.	homoki kikerics (<i>Colchicum arenarium</i>)	C	C
II., IV.	homoki nőszirm (<i>Iris humilis</i> subsp. <i>arenaria</i>)	C	C
V.	hóvirág (<i>Galanthus nivalis</i>)	nem releváns	

4. táblázat: A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű növényfajok

Faj magyar neve (tudományos neve): homoki kikerics (*Colchicum arenarium*)

Irányelv melléklete: II., IV.

Faj előfordulása a területen: A teljes tervezési területen, elsősorban homoki gyepekben, emellett idegenhonos erdőállományokban, akácosokban telepített fenyvesekben előforduló faj. Legnagyobb mennyiségben Pócsmegyer és Szigetmonostor területén található.

Állománynagyság (jelöléskor): 30000-40000 egyed

Állománynagyság (tervkészítéskor): 30000-40000 egyed

Állomány változásának tendenciái és okai: Az állományok mérete stabil, nincs jelentős változás.

Faj veszélyeztetettsége: kissé veszélyeztetett

Veszélyeztető tényezők:

A09 Intenzív legeltetés vagy túllegeltetés

F07 Sport, turisztikai és szabadidős tevékenységek

G08 Hal- és vadállomány kezelése

I01 Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok

I02 Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)

L02 Fajösszetétel változás természetes szukcesszió következtében (más, mint a mezőgazdasági vagy erdészeti gyakorlat által okozott közvetlen változás)

N02 Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében

A faj fennmaradását elsősorban élőhelyének degradációja veszélyezteti. Főként a terület középső részén, bekerített lőlegelőkön nagymértékű a túllegeltetés. Az egész tervezési területen jelen lévő, erőteljesen terjedő inváziós fajok közvetlenül veszélyeztetik a faj állományait. Emellett az emberi taposás, turizmus, crossmotorozás, lovaglás, valamint a túltartott vadállomány taposása, túrása is károsítja. Az erős cserjésedés is veszélyezteti a gyepeket, bennük élő fajokat, mivel az alászoruló gyepfoltok fajkészlete megritkul.

³ A kódok jelölése az országos állománymérethez viszonyított arányt mutatja: A = 100 % ≥ p > 15 %; B = 15 % ≥ p > 2 %; C = 2 % ≥ p > 0 %. Továbbá, minden olyan esetben, amikor egy érintett faj a szóban forgó területen nem szignifikáns mértékben van jelen, ezt egy negyedik kategóriaként kell megadni: D = nem szignifikáns populáció.

Faj magyar neve (tudományos neve): homoki nőszirm (*Iris humilis* subsp. *arenaria*)

Irányelv melléklete: II., IV.

Faj előfordulása a területen: A teljes tervezési területen, elsősorban homoki gyepekben előforduló faj. Legnagyobb mennyiségben Pócsmegyer és Szigetmonostor mellett található.

Állománynagyság (jelöléskor): 2001-5000 egyed

Állománynagyság (tervkészítéskor): 2001-5000 egyed

Állomány változásának tendenciái és okai: Az állományok mérete stabil.

Faj veszélyeztetettsége: kissé veszélyeztetett

Veszélyeztető tényezők:

A09 Intenzív legeltetés vagy túllegeltetés

F07 Sport, turisztikai és szabadidős tevékenységek

G08 Hal- és vadállomány kezelése

I01 Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok

I02 Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)

L02 Fajösszetétel változás természetes szukcesszió következtében (más, mint a mezőgazdasági vagy erdészeti gyakorlat által okozott közvetlen változás)

N02 Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében

A faj fennmaradását elsősorban élőhelyének degradációja veszélyezteti. Főként a terület középső részén, bekerített lólegelőkön nagymértékű a túllegeltetés. Az egész tervezési területen jelen lévő, erőteljesen terjedő inváziós fajok közvetlenül veszélyeztetik a faj állományait. Emellett az emberi taposás, turizmus, crossmotorozás, lovaglás, valamint a túltartott vadállomány taposása, túrása is károsítja. Az erős cserjésedés is veszélyezteti a gyepeket, bennük élő fajokat, mivel az alászoruló gyepfoltok fajkészlete megrikul.

1.2.3. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű állatfajok

A Natura 2000 adatlapon szereplő közösségi jelentőségű állatfajok:

Irányelv melléklete	Faj név	Jelenlegi populáció (A-D) ⁴	Javasolt populáció (A-D)
II., IV.	szarvas álganéjtúró (<i>Bolbelasmus unicornis</i>)	C	C
II., IV.	magyar futrinka (<i>Carabus hungaricus</i>)	B	B
II.	nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>)	C	C
II., IV.	vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>)	C	D
II., IV.	közönséges denevér (<i>Myotis myotis</i>)	D	–
II., IV.	ürge (<i>Spermophilus citellus</i>)	D	D
IV.	zöld varangy (<i>Bufo viridis</i>)	nem releváns	
IV.	rézsikló (<i>Coronella austriaca</i>)	nem releváns	
IV.	zöld levelibéka (<i>Hyla arborea</i>)	nem releváns	

⁴ A kódok jelölése az országos állománymérethez viszonyított arányt mutatja: A = 100 % ≥ p > 15 %; B = 15 % ≥ p > 2 %; C = 2 % ≥ p > 0 %. Továbbá, minden olyan esetben, amikor egy érintett faj a szóban forgó területen nem szignifikáns mértékben van jelen, ezt egy negyedik kategóriaként kell megadni: D = nem szignifikáns populáció.

IV.	alpesi denevér (<i>Hypsugo savii</i>)	nem releváns	
IV.	fürge gyík (<i>Lacerta agilis</i>)	nem releváns	
IV.	zöld gyík (<i>Lacerta viridis</i>)	nem releváns	
IV.	vízi denevér (<i>Myotis daubentonii</i>)	nem releváns	
IV.	horgasszörű denevér (<i>Myotis nattereri</i>)	nem releváns	
IV.	szőröskarú koraidenevér (<i>Nyctalus leisleri</i>)	nem releváns	
IV.	rőt koraidenevér (<i>Nyctalus noctula</i>)	nem releváns	
IV.	fehérszélű törpedenevér (<i>Pipistrellus kuhlii</i>)	nem releváns	
IV.	szoprán törpedenevér (<i>Pipistrellus pygmaeus</i>)	nem releváns	
IV.	szürke hosszúfülű-denevér (<i>Plecotus austriacus</i>)	nem releváns	
IV.	fali gyík (<i>Podarcis muralis</i>)	nem releváns	
IV.	farkasalmalepke (<i>Zerynthia polyxena</i>)	nem releváns	
V.	kecskebéka (<i>Pelophylax esculentus</i>)	nem releváns	

5. táblázat: A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű állatfajok (– törlésre javasolt állatfaj)

A tervezési területen előforduló jelölő értéknek, ill. adatlapra felvételre javasolt közösségi jelentőségű állatfajok:

Irányelv melléklete	Faj név	Jelenlegi populáció (A-D) ⁵	Javasolt populáció (A-D)
II., IV.	nyugati piszedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>)	–	C
II., IV.	nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>)	–	C
II., IV.	skarlábogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>)	–	C
II., IV.	kis patkósdenevér (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	–	D

6. táblázat: A tervezési területen előforduló jelölő értéknek, ill. adatlapra felvételre javasolt közösségi jelentőségű állatfajok

A Natura 2000 adatlapon szereplő jelölő közösségi jelentőségű állatfajok:

Faj magyar neve (tudományos neve): szarvas álganéjtúró (*Bolbelasmus unicornis*)

Irányelv melléklete: II., IV.

Faj előfordulása a területen: A tervezési területen a Pócsmegyeri homokbuckák területén fordul elő.

Állománynagyság (jelöléskor): R – ritka

Állománynagyság (tervkészítéskor): R – ritka. A rendelkezésre álló adatok alapján a teljes állománynagyság nem becsülhető.

⁵ A kódok jelölése az országos állománymérezet viszonyított arányt mutatja: A = 100 % ≥ p > 15 %; B = 15 % ≥ p > 2 %; C = 2 % ≥ p > 0 %. Továbbá, minden olyan esetben, amikor egy érintett faj a szóban forgó területen nem szignifikáns mértékben van jelen, ezt egy negyedik kategóriaként kell megadni: D = nem szignifikáns populáció.

Állomány változásának tendenciái és okai: A fentiek alapján nem ismert. Valószínűsíthető, hogy a faj állományméretében nincs jelentős változás.

Faj veszélyeztetettsége: közepesen veszélyeztetett

Veszélyeztető tényezők:

A09 Intenzív legeltetés vagy túllegeltetés

G08 Hal- és vadállomány kezelése

I01 Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok

I02 Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)

L02 Fajösszetétel változás természetes szukcesszió következtében (más, mint a mezőgazdasági vagy erdészeti gyakorlat által okozott közvetlen változás)

A faj fennmaradását elsősorban élőhelyének túllegeltetése, degradációja veszélyezteti. Az inváziós fajok közvetlenül veszélyeztetik a faj állományait. A túltartott vadállomány taposása, túrása is károsítja. Az erős cserjésedés is veszélyezteti, a zárt cserjések, erdők nem élőhelyei a fajnak.

Faj magyar neve (tudományos neve): magyar futrinka (*Carabus hungaricus*)

Irányelv melléklete: II., IV.

Faj előfordulása a területen: A rendelkezésre álló adatok alapján az állományok súlypontja Tahitótfalu, Széles-dűlő területén, valamint a Pócsmegyeri homokbuckák területén található.

Állomány nagyság (jelöléskor): 1001-5000 egyed

Állomány nagyság (tervkészítéskor): 1001-5000 egyed

Állomány változásának tendenciái és okai: A faj állománya a helytelen legeltetési rend (lovakkal történő túl intenzív legeltetés) miatt Pócsmegyeren erősen csökken.

Faj veszélyeztetettsége: közepesen veszélyeztetett

Veszélyeztető tényezők:

A09 Intenzív legeltetés vagy túllegeltetés

F07 Sport, turisztikai és szabadidős tevékenységek

G08 Hal- és vadállomány kezelése

I01 Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok

I02 Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)

L02 Fajösszetétel változás természetes szukcesszió következtében (más, mint a mezőgazdasági vagy erdészeti gyakorlat által okozott közvetlen változás)

N02 Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében

A faj fennmaradását elsősorban élőhelyének degradációja veszélyezteti. A Szentendrei-szigeten a lóirtás és az ezzel kapcsolatos túllegeltetés miatt lokálisan veszélyeztetett. Főként a terület középső részén, bekerített lólegelőkön nagymértékű a túllegeltetés. Az egész tervezési területen jelen lévő, erőteljesen terjedő inváziós fajok közvetlenül veszélyeztetik a faj állományait. Emellett az emberi taposás, turizmus, crossmotorozás, valamint a túltartott vadállomány taposása, túrása is károsítja. Az erős cserjésedés is veszélyezteti, a zárt cserjések, erdők nem élőhelyei a fajnak. A gyepek kiszáradása, felnyílása veszélyezteti élőhelyét, a faj a zártabb homoki sztyepprétekhez kötődik.

Faj magyar neve (tudományos neve): szarvasbogár (*Lucanus cervus*)

Irányelv melléklete: II.

Faj előfordulása a területen: A tervezési területen a Szigetmonostor alatti erdőssztyepp tölgyesekből, Szigetmonostor Belső-Hegyköz, valamint Pócsmegyer Homokhalom területekről vannak adatai.

Állománynagyság (jelöléskor): R – ritka

Állománynagyság (tervkészítéskor): R – ritka (Az adatbázis alapján 11 egyed előfordulásáról rendelkezünk adatokkal. A rendelkezésre álló adatok alapján a teljes állománynagyság nem becsülhető.)

Állomány változásának tendenciái és okai: A fentiek alapján nem ismert. Valószínűsíthető, hogy a faj állományméretében nincs jelentős változás.

Faj veszélyeztetettsége: közepesen veszélyeztetett

Veszélyeztető tényezők:

B09 Tarvágás

G08 Hal- és vadállomány kezelése

I01 Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok

I02 Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)

N02 Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében

Legfőbb veszélyeztető tényező a tölgyesek átalakulása, a nem megfelelő erdőgazdálkodási gyakorlat, az inváziós fajok terjedése, valamint a klímaváltozás következtében. A fellépő aszály és csapadék mennyiség csökkenés az élőhelyük állapotát negatívan befolyásolja (tölgyesek leromlása, felújulásuk akadályozása.)

Faj magyar neve (tudományos neve): vöröshasú unka (*Bombina bombina*)

Irányelv melléklete: II., IV.

Faj előfordulása a területen: A kutatások során nem került elő. Nincs a faj számára állandó alkalmas élőhely (vízállás, időszakos vízállás) a területen, legfeljebb alkalmi kóborló egyedek lehetnek.

Állománynagyság (jelöléskor): R – ritka

Állománynagyság (tervkészítéskor): –

Állomány változásának tendenciái és okai: Valószínűleg nincs változás, a korábbi adat becslésen, nem kutatáson alapult.

Faj veszélyeztetettsége: –

Veszélyeztető tényezők: –

Faj magyar neve (tudományos neve): közönséges denevér (*Myotis myotis*)

Irányelv melléklete: II., IV.

Faj előfordulása a területen: A kutatások során nem került elő.

Állománynagyság (jelöléskor): P – present

Állománynagyság (tervkészítéskor): NP – not present (A kutatások ellenére a faj állománya az észlelési küszöb alatt maradt.)

Állomány változásának tendenciái és okai: Valószínűleg nincs változás, a korábbi adat becslésen, nem kutatáson alapult.

Faj veszélyeztetettsége:

Veszélyeztető tényezők:

Faj magyar neve (tudományos neve): ürge (*Spermophilus citellus*)

Irányelv melléklete: II., IV.

Faj előfordulása a területen: A tervezési területen egy helyen fordul elő telepített állománya: Tahitótfalu

Állománynagyság (jelöléskor): P – present

Állománynagyság (tervkészítéskor): 50 egyed

Állomány változásának tendenciái és okai: A faj jelenlegi állománya mesterséges telepítéssel jött létre.

Faj veszélyeztetettsége: közepesen veszélyeztetett

Veszélyeztető tényezők:

L05 Csökkenő termékenység, genetikai leromlás (pl. beltenyésztés vagy endogámia)

N01 Hőmérsékletváltozás (pl. hőmérséklet növekedés és szélsőséges hőmérsékleti értékek) a klímaváltozás következtében

A klímaváltozás következtében a téli hibernáció zavart szenved. Mindezek következménye lehet a genetikai leromlás és a betegségek terjedése, illetve a szélsőséges időjáráshoz való nehezebb alkalmazkodás. A klímaváltozás hatása az időjárási szélsőségek fokozódásában (szélsőséges aszályok és csapadéktöbblet) is megmutatkozik.

A tervezési területen előforduló jelölő értéknek, ill. Natura 2000 adatlapra felvételre javasolt közösségi jelentőségű állatfajok:

Faj magyar neve (tudományos neve): nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*)

Írányelv melléklete: II., IV.

Faj előfordulása a területen: A tervezési területen Szigetmonostor melletti erdőssztyepp erdőkből, jellegtelen tölgyes állományokból ismert, az idős fákhoz kötődik.

Állománynagyság (jelöléskor): nem volt ismert

Állománynagyság (tervkészítéskor): R - ritka (Az adatbázis alapján 15 egyed előfordulásáról rendelkezünk adatokkal. A rendelkezésre álló adatok alapján a teljes állománynagyság nem becsülhető.)

Állomány változásának tendenciái és okai: A fentiek alapján nem ismert. Valószínűsíthető, hogy a faj állományméretében nincs jelentős változás.

Faj veszélyeztetettsége: kissé veszélyeztetett

Veszélyeztető tényezők:

B06 Fakitermelés (kivéve tarvágás)

B07 Lábonálló és fekvő holtfa eltávolítása, beleértve a törmeléket is

B08 Idős fák eltávolítása (kivéve a lábonálló vagy fekvő holt fát)

B09 Tarvágás

B16 Faanyag szállítása

I01 Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok

I02 Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)

N02 Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében

A faj számára negatív hatású mindenféle fakitermelés. A letermelt faanyag nem megfelelő időben (május követően) történő elszállítása ökológiai csapda, mivel a frissen kitermelt fa jobban vonzza a peterakó nőstényeket, mint az erdőben lévő sérült fák. Veszélyeztető tényező a tölgyesek átalakulása, a nem megfelelő erdőgazdálkodási gyakorlat, az inváziós fajok terjedése, valamint a klímaváltozás következtében.

Faj magyar neve (tudományos neve): skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)

Irányelv melléklete: II., IV.

Faj előfordulása a területen: A tervezési terület mindhárom területegységén előfordul: Tahitótfalu, Kecskés-sziget, Pócsmegyer, Homokhalom és Szigetmonostor, Belső-Hegyköz.

Állománynagyság (jelöléskor): nem volt ismert

Állománynagyság (tervkészítéskor): R ritka (Az adatbázis alapján 34 egyed előfordulásáról rendelkezünk adatokkal. A rendelkezésre álló adatok alapján a teljes állománynagyság nem becsülhető.)

Állomány változásának tendenciái és okai: A fentiek alapján nem ismert. Valószínűsíthető, hogy a faj állományméretében nincs jelentős változás. Az eltérő adatok háttérében pontosabb felmérések, jobb kutatottság áll.

Faj veszélyeztetettsége: kissé veszélyeztetett

Veszélyeztető tényezők:

B06 Fakitermelés (kivéve tarvágás)

B07 Lábonálló és fekvő holtfa eltávolítása, beleértve a törmeléket is

B08 Idős fák eltávolítása (kivéve a lábonálló vagy fekvő holt fát)

B09 Tarvágás

B16 Faanyag szállítása

Legfőbb veszélyeztető tényező a nem megfelelő erdőgazdálkodási gyakorlat. A holtfák eltávolítása mellett a faj számára negatív hatású mindenféle fakitermelés. A letermelt faanyag nem megfelelő időben (májust követően) történő elszállítása ökológiai csapda, mivel a frissen kitermelt fa jobban vonzza a peterakó nőtényeket, mint az erdőben lévő sérült fák.

Faj magyar neve (tudományos neve): nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*)

Irányelv melléklete: II., IV.

Faj előfordulása a területen: A tervezési terület mindhárom területegységén előfordul: Tahitótfalu, Kecskés-sziget, Pócsmegyer, Homokhalom és Horány melletti erdőkben.

Állománynagyság (jelöléskor): nem volt ismert

Állománynagyság (tervkészítéskor): 46 egyed adatbázis adatok alapján.

Állomány változásának tendenciái és okai: A faj korábban nem volt ismert. Az eltérő adatok háttérében jobb kutatottság áll.

Faj veszélyeztetettsége: közepesen veszélyeztetett

Veszélyeztető tényezők:

B02 Más típusú erdővé alakítás, beleértve a monokultúrákat is

B06 Fakitermelés (kivéve tarvágás)

B07 Lábonálló és fekvő holtfa eltávolítása, beleértve a törmeléket is

B08 Idős fák eltávolítása (kivéve a lábonálló vagy fekvő holt fát)

B09 Tarvágás

I01 Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok

I02 Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)

Jelentős veszélyeztető tényező az idős fák, ill. a holtfa eltávolítása. A nyugati piszedenevér bűvőhelyspecialista faj, kizárólag álló holtfák leváló kéreglemezei alatt kialakuló résekben, illetve odvakban alkot szülőkolóniákat, tehát előfordulása és fennmaradása függ az ilyen jellegű álló holtfák

menyiségétől. A faj táplálékbázisát képező ízeltlábúak irtása negatívan hathat a fajra, a táplálkozási lehetőségek beszűkítésével és indirekt toxicitással. A kor- és fajokhomogén erdők, ill. idegenhonos fajokból álló erdők búvóhely és táplálkozóhely szempontjából szuboptimálisak e faj számára. Az erdőterületek fragmentálódása negatívan érinti.

1.2.4. A tervezési területen előforduló egyéb jelentős fajok

Magyar név	Tudományos név	Védettség	Jelentőség
csikófark	<i>Ephedra distachya</i>	FV	Homoki gyepek fokozottan védett faja.
szártalan csüdfű	<i>Astragalus exscapus</i>	V	Homoki gyepek védett faja, a fóti boglárka tápnövénye.
apró vetővirág	<i>Sternbergia colchicifolia</i>	V	Ritka alföldi homoki előfordulásainak egyike található a területen.
keleti rablópille	<i>Libelloides macaronius</i>	FV	Sztyeprétek fokozottan védett faja.
fóti boglárka	<i>Plebejus sephirus</i>	FV	Fokozottan védett jégkorszaki reliktum faj.
vörös csüngőlepke	<i>Zygaena laeta</i>	FV	Homoki gyepek fokozottan védett faja.
gyurgyalag	<i>Merops apiaster</i>	FV, BD2	Meredek partfalakban fészkelő fokozottan védett faj.
fekete gólya	<i>Ciconia nigra</i>	FV, BD1	Ligeterdőkben fészkelő fokozottan védett faj.

7. táblázat: A tervezési területen előforduló egyéb jelentős fajok ((V-Védett, FV-Fokozottan védett, BD-madárvédelmi irányelv melléklete)

1.3. Területhasználat

1.3.1. Művelési ág szerinti megoszlás

A tervezési területen az erdők kiterjedésese a legnagyobb, több mint 500 hektár, a terület kb. 62%-át teszi ki. Legelőként és rétként nyilvántartott területek aránya 28% körüli, együttes kiterjedésük több mint 240 hektár, míg a szántóterületek részesedése körülbelül 5%, (40 ha). A művelésből kivont területek aránya majdnem 3%. Az egyéb művelési ágban lévő területek részesedése nem éri el az egy százalékot.

Ingatlan-nyilvántartás szerinti művelési ág megoszlás:

Művelési ág	Terület (ha)	Arány (%)
rét	6,68	0,79
legelő	234,26	27,60
szántó	40,81	4,81
erdő	524,84	61,83
fásított terület	4,10	0,48
gyümölcsös	7,12	0,84
szőlő	7,62	0,90
kivett	23,44	2,76
Összesen	848,88	100

8. táblázat: Művelési ágak szerinti megoszlás

1.3.2. Tulajdoni viszonyok

A tervezési terület körülbelül 40%-a van állami tulajdonban. Ebből a kb. 340,5 ha területből a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság vagyonkezelésében 131,78 ha van. A magántulajdonban lévő területek részesedése közel 55%, míg önkormányzatok részesedése minimális, az 1%-ot sem éri el.

Tulajdonos	Terület (ha)	Arány (%)
Magyar Állam	340,50	40,11
önkormányzat	4,67	0,55
korlátolt felelősségű társaság	0,27	0,03
részvénytársaság	33,46	3,94
mezőgazdasági szakszövetkezet	0,39	0,05
magántulajdon	469,55	55,32
Összesen	848,90	100

9. táblázat: Tulajdoni viszonyok

1.3.3. Területhasználat és kezelés

1.3.3.1. Mezőgazdaság

A tervezési területen a legelőként és rétként nyilvántartott területek aránya 28% körüli, együttes kiterjedésük több, mint 240 hektár. A szántóterületek körülbelül 40 hektárt tesznek ki, ami 5%-os részesedésnek felel meg. A szőlő és gyümölcsös művelési ágú területek részesedése nem éri el az egy százalékot. A mezőgazdasági művelés alatt álló területek jelentős része rét és legelő. A tahitótfalusi, ill. a pócsmegyeri területek egy része kötöttebb talajú, jobb vízháztartású, legeltetésre leginkább ezek alkalmasak. Legeltetés elsősorban lóval, kisebb arányban szarvasmarhával, ill. juhval történik. A lóval történő legeltetés természetvédelmi szempontból a legkevésbé előnyös, mert egyrészt a lovak taposását a laza homoktalaj nehezen viseli, másrészt a lovak a helyenként egyébként is gyér növényzetet a talajszintig rágyják. Ebben azonban jelentős változás aligha várható: Budapest és az egyéb kedvelt turisztikai célpontok közelségét tekintve az állattartók inkább a lovas turizmusban látják a megélhetés lehetőségét, semmint a hús- vagy a tejtermelés céljából tartott állatállományban. Természetvédelmi szempontból több helyen problémát jelent a túllegeltetés. A szigetmonostori terület az előzőeknél jóval szárazabb, elsősorban juh legeltetésére alkalmas. Ezen a területen az alullegeltetés, ill. a legeltetés teljes hiánya jelent problémát. A tervezési területen a mezőgazdasági művelés alatt álló területek csekély hányada szántóterület. Ezeknek természetvédelmi jelentősége értelemszerűen csekély, leginkább felhagyásuk okoz természetvédelmi problémát a laza homoktalajon gyorsan elterjedő inváziós fajok, különösen a selyemkóró (*Asclepias syriaca*) miatt. A teljes tervezési terület részét képezni a Szentendrei-sziget Magas Természeti Értékű Területnek. A Vidékfejlesztési Program zonális természetvédelmi célprogramjai támogatják a gazdákat a természetkímélő gazdálkodási módok kialakításában és fenntartásában, ahol a mezőgazdasági hasznosítás folytatása különösen fontos feltétele az élővilág, a tájkép valamint az épített és történeti értékek hosszú távú megőrzésének.

1.3.3.2. Erdészet, erdőgazdálkodás

A területen az országos erdő állomány adattár alapján 490,22 ha üzemtervezett erdő található, melyből 266,13 ha állami tulajdon. Az üzemtervezett erdők harmada, 154,75 ha magántulajdonban áll, egyéb vegyes tulajdonban pedig 69,34 ha erdő található (10. táblázat). Az üzemtervezett erdők több, mint 70%-át vágásos üzemmódban kezelik, majdnem 24% az örökerdő üzemmód aránya, továbbá nem egészen 5% a faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódú erdők területaránya (11. táblázat). A területen dominálnak az idegenhonos fajok, számos inváziós faj jelentős állományokkal bír, mint pl. az akác (*Robinia pseudoacacia*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*), mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*). Faállománytípusok tekintetében az üzemtervezett erdőállományok közel fele (48%-a) akácos, az erdeifenyves és feketefenyves állománytípus együttes területaránya pedig több, mint 17%. A hazai fajokkal jellemezhető faállománytípusok közül kocsányos tölgyes, ill. a cseres állománytípusok fordulnak elő legnagyobb mennyiségben, területarányuk 8% ill. 9% (13. táblázat). Korösszetétel szempontjából a tervezési területen dominálnak a középkorú erdők, körülbelül az erdők 60%-a 30-60 év közötti, 80 évnél idősebb (döntően kocsányos tölgy, csertölgy és magas kőris alkotta) erdőállományok pedig elenyésző mennyiségben találhatók a területen (12. táblázat). Az érvényes erdőterv alapján fahasználati módok közül szálaló vágás tervezett közel 40 hektáron, tarvágás közel 8 hektáron, törzskiválasztó gyérítés közel 28, míg növedékfokozó gyérítés 12 hektáron tervezett (14. táblázat). Az inváziós fa és lágyszárú fajok rendkívül magas aránya jelentősen veszélyezteti a jelölő élőhelyeket és a hozzájuk kötődő fajokat. Az erdőállományok bolygatása, megnyitása teret ad az inváziós fajok terjedésének. A vágásokon és nyiladékokban lágyszárú inváziós fajok a magas aranyvessző (*Solidago gigantea*), lándzsás őszirózsa (*Aster lanceolatus*), selyemkóró (*Asclepias syriaca*) terjednek. Erdőgazdálkodás homogenizáló hatása szintén veszélyezteti az élőhelyet. Az erdősztepp tölgyesek hagyományos technológiájú (pl. teljes talajelőkészítés, mesterséges felújítás), vágásos üzemmódban történő művelése nem biztosítja azok fennmaradását.

Az alábbiakban olvashatóak a Szigeti homokok Natura 2000 területre vonatkozó erdőgazdálkodási adatok táblázatos formában. (adatok forrása: Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Erdészeti Igazgatóság, 2018)

Tulajdonformák területmegoszlása

Tulajdonforma	Erdőrészlet (ha)	Egyéb részlet (ha)	Összesen (ha)
Állami tulajdon	254,29	11,84	266,13
Közösségi tulajdon	0	0	0
Magántulajdon	149,63	5,12	154,75
Vegyes tulajdon	68,46	0,88	69,34
Összesen:	472,38	17,84	490,22

10. táblázat: Tulajdonformák területmegoszlása

Az üzemmódok területmegoszlása

Üzemmód megnevezése	Terület (ha)	Arány (%)
Vágásos	339,42	71,85
Örökerdő (szálaló)	110,42	23,38
Átmeneti	0	0
Faanyagtermelést nem szolgáló	22,54	4,77

Összesen:	472,38	100
------------------	--------	-----

11. táblázat. Az üzemmódok területmegoszlása

Fafajok korosztály táblája												
Nyomtatás ideje: 2020. 04. 16.				Terület hektár				Erdőterv 2.5.16.				
Adattárból				Kor: Életbelépés.								
Iroda: 1 Budapesti ETINatura 2000 terület: 391 Szigeti homokok												
Fafaj	1-10	11-20	21-30	31-40	41-60	61-80	81-100	101-120	121-140	141- Összesen	%	
KST			1,11	10,83	18,88	7,80	1,79	11,25	0,90	0,03	52,59	11,3
CS	0,65	0,60	1,50	17,41	5,62	8,35	2,60	3,26	0,26		40,25	8,7
A	21,71	13,79	14,16	52,69	64,46	4,76	0,72				172,29	37,1
MJ		1,37	0,26	0,19							1,82	0,4
ZJ	0,26	0,61	0,86	2,41		0,11					4,25	0,9
MSZ				1,65							1,65	0,4
MK	0,55	3,65	5,62	7,51	6,39	0,97	0,52	1,10	0,13		26,44	5,7
MAK		0,76		0,81							1,57	0,3
AK					0,08	0,61					0,69	0,1
FD						0,57					0,57	0,1
NYO	2,69	16,06	6,40	15,32	13,07	0,18	0,12				53,84	11,6
GL					0,12						0,12	0,0
FRNY				0,78	1,86	6,36					9,00	1,9
SZNY	12,71	8,70		4,40	2,47	0,06					28,34	6,1
FTNY					9,65	0,51					10,16	2,2
ENNY						0,69					0,69	0,1
FFÜ						2,34					2,34	0,5
BL	0,65	0,77	0,17	0,25	0,98	0,18					3,00	0,6
EF			0,10	12,58	26,72	4,70	1,28				45,38	9,8
FF				1,18	1,75	6,49					9,42	2,0
Összesen	39,22	46,31	30,18	128,01	152,05	44,68	7,03	15,61	1,29	0,03	464,41	100,0
										Üres	7,97	
										Mindösszesen	472,38	

12. táblázat: Fafajok korosztály táblája

Faállománytípusok megoszlása fatermőképességi csoportok szerint												
Nyomtatás ideje: 2020. 04. 16.				Terület hektár				Erdőterv 2.3.3.				
Adattárból				Kor: Életbelépés.								
Iroda: 1 Budapesti ETI				Natura 2000 terület: 391				Szigeti homokok				
E l s ő d l e g e s r e n d e l t e t é s												
Faállomány típus	Faanyagtermelést szolgáló erdőkben				Különleges erdőkben				Összes erdőkben			
	Jó	Közepes	Gyenge	Összes	Jó	Közepes	Gyenge	Összes	Jó	Közepes	Gyenge	Összes
Ks.tölgyes	ha				7,48	29,19	0,81	37,48	7,48	29,19	0,81	37,48
	%				20,0	77,9	2,2		20,0	77,9	2,2	100,0
Cseres	ha				7,69	24,35	10,11	42,15	7,69	24,35	10,11	42,15
	%				18,2	57,8	24,0		18,2	57,8	24,0	100,0
Akácos	ha				4,87	140,58	81,24	226,69	4,87	140,58	81,24	226,69
	%				2,1	62,0	35,8		2,1	62,0	35,8	100,0
Juharos	ha					0,44		0,44		0,44		0,44

	%			100,0			100,0		100,0
Kórises	ha			6,43	15,56	21,99	6,43	15,56	21,99
	%			29,2	70,8		29,2	70,8	100,0
Ek.lombos	ha			4,48	10,15	13,56	28,19	4,48	10,15
	%			15,9	36,0	48,1	15,9	36,0	48,1
Hazai nyáras	ha	3,52	3,52	21,86		21,86	21,86	3,52	25,38
	%	100,0	13,9	100,0		86,1	86,1	13,9	100,0
Füzes	ha			1,18		1,18	1,18		1,18
	%			100,0			100,0		100,0
Erdeifenyves	ha			46,06	22,22	68,28	46,06	22,22	68,28
	%			67,5	32,5		67,5	32,5	100,0
Feketefenyves	ha			12,04	0,59	12,63	12,04	0,59	12,63
	%			95,3	4,7		95,3	4,7	100,0
ÖSSZESEN	ha	3,52	3,52	77,01	277,57	106,31	460,89	77,01	277,57
	%	100,0	0,8	16,7	60,2	23,1	99,2	16,6	59,8
ÜRES	ha		1,51			6,46			7,97
MINDÖSSZES	ha		5,03			467,35			472,38
	%		1,1			98,9			100,0

13. táblázat: Faállománytípusok megoszlása fatermőképességi csoportok szerint

Natura 2000 területek részletes területkimutatása (fahasználati mód)																
Nyomtatás ideje: 2020. 04. 16.				(területek hektárban)				Erdőterv 2.7.6.A								
Adattárból				Kor: Életbelépés.												
Iroda: 1 Budapesti ETI				Natura 2000 terület: 391 Szigeti homokok												
				Natura 2000 terület 1					Natura 2000 terület 2							
Megnevezése:				391 Szigeti homokok												
Területtípusa:				Kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület												
EU területkódja:				HUDI20047												
Helység: 5548 Pócsmegyer																
Tag	Részlet	Terület	Jogi jelleg	Élőhely kódja	Védettség foka	Rezervátum típusa	Természetesség	Rendeltetés			M ü v e l e t					
								Elsődleges	További I.	További II.	1. használati mód	Sürgősség	2. használati mód	Sürgősség	3. használati mód	Sürgősség
1	A	3,89	I		V	5		TV	TAV NAT	NFGY	1					
1	B	4,95	I		V	5		TV	TAV NAT	TKGY	2					
1	C	0,95	I		V	5		TV	TAV NAT	TKGY	2					
2	A	1,47	I		V	5		TV	TAV NAT	EÜ	1					
2	B	7,65	I		V	5		TV	TAV NAT	SZV	2	TI		2		
2	C	8,55	I		V	5		TV	TAV NAT	SZV	2	TI		2		
3	A	1,25	I		V	5		TV	TAV NAT	TRV	2					
3	B	2,50	I		V	4		TV	TAV NAT	TI	3(2)					
3	C	2,79	I		V	4		TV	TAV NAT	TI	3(2)					
3	D	0,91	I		V	5		TV	TAV NAT	TKGY	2					
3	E	2,72	I		V	5		TV	TAV NAT	NFGY	2					
3	F	4,03	I		V	5		TV	TAV NAT	EÜ	1	TI		3		
3	G	3,75	I		V	5		TV	TAV NAT	TRV	2					
3	H	1,03	I		V	5		TV	TAV NAT	EÜ	1					
4	A	2,34	I		V	5		TV	TAV NAT							
4	B	6,53	I		V	5		TV	TAV NAT	SZV	2					
4	C	0,70	I		V	3		TV	TAV NAT	NFGY	0(2)					
4	D	3,20	I		V	4		TV	TAV NAT	NFGY	2					
5	A	1,55	I		V	4		TV	TAV NAT	SZV	2					
5	B	0,91	I		V	3		TV	TAV NAT	NFGY	0(2)					
5	D	3,82	I		NV	5		TAV	NAT	TKGY	3					
5	E	4,27	I		V	5		TV	TAV NAT	TKGY	2					
5	F	3,43	I		V	5		TV	TAV NAT	TRV	2					
5	G	0,57	I		V	3		TV	TAV NAT	NFGY	2					
6	A	12,9	I		V	4		TV	TAV NAT	TKGY	2					
6	D	3,63	I		V	5		TV	NAT	SZV	2	TI		3		
6	E	3,73	I		V	4		TV	TAV NAT	SZV	2					
6	F	7,24	I		V	5		TV	TAV NAT	SZV	2					

14. táblázat Natura 2000 területek részletes területkimutatása (fahasználati mód) - Pócsmegyer

Helység összesen: 101,31

Natura 2000 területek részletes területkimutatása (fahasználati mód)																
Nyomtatás ideje: 2020. 04. 16.							(területek hektárban)					Erdőterv 2.7.6.A				
Adattárból							Kor: Életbelépés.									
Iroda: 1 Budapesti ETI							Natura 2000 terület: 391 Szigeti homokok									
							Natura 2000 terület 1					Natura 2000 terület 2				
Megnevezése:							391 Szigeti homokok									
Területtípusa:							Kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület									
EU területkódja:							HUDI20047									
Helység: 5553 Tahitótfa																
Tag	Részlet	Terület	Jogi jelleg	Élőhely kódja	Védettség foka	Rezervátum típusa	Természetesség	R e n d e l t e t é s			M ü v e l e t					
								Elsődleges	További I.	További II.	1. használati mód	Sürgősség	2. használati mód	Sürgősség	3. használati mód	Sürgősség
29	Q	2,7	I	NV	5			TAV	NAT							
30	B	2,7	I	NV	3			NAT			ET	2				
30	E	5,3	I	V	3			TV	GÁT NAT		ET	2				
30	F	1,1	I	V	3			TV	GÁT NAT	TRV		1				
30	H	0,1	I	V	3			TV	NAT		ET	2				
31	B	0,6	I	V	5			TV	NAT MVE							
31	C	1,1	I	V	5			TV	TAV NAT							
31	D	1,3	I	V	5			TV	NAT	NFGY		2				
31	E	0,5	I	V	5			TV	TAV NAT							

15. táblázat Natura 2000 területek részletes területkimutatása (fahasználati mód) - Tahitótfa

Helység összesen: 15,90

Natura 2000 területek részletes területkimutatása (fahasználati mód)																
Nyomtatás ideje: 2020. 04. 16.					(területek hektárban)					Erdőterv 2.7.6.A						
Adattárból					Kor: Életbelépés.											
Iroda: 1 Budapesti ETI					Natura 2000 terület: 391 Szigeti homokok											
Natura 2000 terület 1										Natura 2000 terület 2						
Megnevezése: 391 Szigeti homokok																
Területtípusa: Kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület																
EU területkódja: HUDI20047																
Helység: 5550 Szigetmonostor																
Tag	Részlet	Terület	Jogi jelleg	Élőhely kódja	Védettség foka	Rezervátum típusa	Természetesség	R e n d e l t e t é s			M ü v e l e t					
								Elsődleges	További I.	További II.	1. használati mód	Sürgősség	2. használati mód	Sürgősség	3. használati mód	Sürgősség
28	B	5.03	I	NV	3			FT			TI	3				

16. táblázat Natura 2000 területek részletes területkimutatása (fahasználati mód) – Szigetmonostor, Natura 1 terület

Helység összesen: 5,03

Natura 2000 területek részletes területkimutatása (fahasználati mód)																
Nyomtatás ideje: 2020. 04. 16.					(területek hektárban)					Erdőterv 2.7.6.A						
Adattárból					Kor: Életbelépés.											
Iroda: 1 Budapesti ETI					Natura 2000 terület: 391 Szigeti homokok											
Natura 2000 terület 1								Natura 2000 terület 2								
Megnevezése:								391 Szigeti homokok								
Területtípusa:								Kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület								
EU területkódja:								HUDI20047								
Helység: 5550 Szigetmonostor																
Tag	Részlet	Terület	Jogi jelleg	Élőhely kódja	Védettség foka	Rezervátum típusa	Természetesség	R e n d e l t e t é s			M ü v e l e t					
								Elsődleges	További I.	További II.	1. használati mód	Sürgősség	2. használati mód	Sürgősség	3. használati mód	Sürgősség
2	A	13,5	I	NV	5			TAV	PA		KGH	2				
2	B	1,98	I	NV	5			TAV	PA		KGH	2				
2	C	0,99	I	NV	5			TAV	PA		TKGY	2				
3	A	6,46	I	NV	5			PA			TKGY	2	TRV	2		
3	B	2,64	I	NV	5			TAV	PA		TI	2				
3	C	0,31	I	NV	5			PA			TKGY	2				
4	A	3,41	I	NV	5			TAV	PA		TI	2				
4	B	0,50	I	NV	3			PA			KGH	2				
4	C	2,40	I	NV	5			TAV	PA							
5	B	4,02	I	NV	5			TAV	PA		KGH	2				
5	C	1,48	I	NV	5			TAV	PA		TI	3				
5	E	1,30	I	NV	5			TAV	PA		TRV	2				
6	A	2,41	I	NV	5			TAV			TI	2				
6	B	3,33	I	NV	5			TAV	PA		NFGY	1(2)				
6	E	6,56	I	NV	4			TAV	PA		KGH	2				
7	A	5,13	I	NV	5			TAV	PA		TKGY	2				
7	B	8,19	I	NV	5			TAV	PA		ET	2				
7	C	2,11	I	NV	5			TAV			TKGY	2				
11	A	10,5	I	NV	5			TAV	PA		KGH	2				
11	B	0,68	I	NV	5			TAV	PA		TRV	2	TI	3		
11	C	1,39	I	91I0	NV	3		TAV	PA		KGH	2				
11	D	2,06	I	91I0	NV	3		PA			KGH	2				
11	E	1,20	I	NV	5			TAV	PA		TKGY	1	TRV	3	TI	3
12	A	3,99	I	91I0	NV	3		TAV	PA		KGH	2				
12	B	2,65	I	NV	5			TAV	PA		TI	1	TRV	3		
12	C	5,83	I	91I0	NV	4		TAV	PA		KGH	2				
12	D	1,36	I	NV	5			TAV	PA		TKGY	2				
12	E	2,72	I	NV	4			TAV	PA		TKGY	2				
13	A	2,36	I	NV	3			TAV	PA		KGH	2				
13	B	1,60	I	NV	4			TAV	PA		KGH	2				
13	D	3,91	I	NV	5			TAV	PA		TKGY	2				
13	E	0,81	I	91I0	NV	3		TAV	PA		KGH	2				
13	F	5,25	I	NV	5			TAV	PA		TKGY	1(3)				
14	A	5,02	I	NV	5			TAV	PA		KGH	2				
14	C	10,1	I	NV	5			TAV	PA		TKGY	2				
18	A	2,15	I	NV	5			TAV	PA		TI	1				

18	B	1,72	I	NV	3	TAV	PA	KGH	2				
18	C	0,67	I	NV	5	TAV	PA	TI	2				
18	D	5,22	I	91I0 NV	4	PA		KGH	2				
18	E	1,86	I	NV	5	TAV	PA	TI	2				
18	F	1,44	I	NV	4	PA		KGH	2				
19	A	2,32	I	91I0 NV	4	PA		KGH	2				
19	B	0,63	I	NV	4	TAV	PA	TI	2				
19	C	0,34	I	NV	3	PA		KGH	2				
20	A	8,93	I	NV	5	TAV	PA	KGH	2				
20	D	1,87	I	NV	5	TAV	PA	NFGY	2	TRV	3		
20	E	1,69	I	91I0 NV	4	TAV	PA	KGH	2				
20	F	2,07	I	91I0 NV	3	PA		KGH	2				
21	A	0,35	I	NV	4	PA		KGH	2				
21	B	0,68	I	NV	5	TAV	PA	TI	2				
21	C	7,48	I	91I0 NV	4	PA		KGH	2				
22	A	3,03	I	NV	5	TAV	PA	NFGY	2	TRV	3		
22	B	4,06	I	NV	4	PA		KGH	2				
22	C	7,55	I	NV	5	TAV	PA	TKGY	1				
24	A	3,32	I	NV	5	TAV	PA	NFGY	2				
24	B	0,47	I	91I0 NV	4	TAV	PA	TI	1				
24	C	0,78	I	NV	3	PA		KGH	2				
24	D	5,19	I	NV	5	PA		KGH	2				
28	A	0,44	I	NV	4	PA	FT	KGH	2				
114	A	3,40	I	NV	5	PA	TAV	TKGY	1	TRV	3		
114	B	0,27	I	NV	5	PA	TAV	ET	2				
114	C	4,82	I	NV	3	PA		NFGY	2				
114	D	0,46	I	NV	5	PA	TAV	TKGY	2	TRV	3		
114	E	2,51	I	NV	5	PA	TAV	ET	2				
114	H	4,86	I	NV	4	PA	TAV	TKGY	2				
115	A	4,62	I	NV	5	PA	TAV	EÜ	1				
115	B	3,07	I	NV	5	PA	TAV	ET	2				
115	C	1,03	I	NV	5	PA	TAV	TKGY	2				
115	D	3,35	I	NV	5	PA	TAV	TKGY	2				
115	E	5,87	I	NV	5	PA	TAV	TKGY	2				
116	A	2,19	I	NV	5	PA	TAV	NFGY	2	TRV	3		
116	B	8,53	I	NV	5	TAV		TKGY	2	TRV	3		
117	A	0,29	I	NV	4	PA	TAV						
117	B	4,87	I	NV	5	TAV	PA	TKGY	1	TRV	3		
117	C	3,12	I	NV	5	TAV	PA	NFGY	2				
117	D	4,69	I	NV	5	TAV	PA	TKGY	2				
117	E	0,76	I	NV	5	PA	TAV	NFGY	2	TRV	3		
117	F	3,27	I	NV	4	TAV	PA	NFGY	1	ET	2		
117	G	1,45	I	NV	4	TAV	PA	TKGY	2				
117	H	0,92	I	NV	5	PA	TAV	ET	2				
118	B	0,87	I	V	5	TV	VÍZ	TKGY	1	ET	2		
118	D	2,45	I	91I0 V	4	TV	VÍZ	ET	2				
118	F	1,27	I	V	5	TV	VÍZ	TKGY	2	ET	2	TRV	3
118	G	3,71	I	91I0 V	4	TV	VÍZ	ET	2				
118	H	1,91	I	91I0 NV	3	GÁT	VÍZ	TKGY	2	ET	2		
118	I	1,14	I	91I0 NV	4	VÍZ		NFGY	2	ET	2		
118	J	1,29	I	V	3	TV	VÍZ	NFGY	2	ET	2		
120	A	35,2	I	V	5	TV	TAV	ET	2	TRV	2		
120	B	2,84	I	V	5	TV	TAV	ET	2				

120	D	5,61	I	V	5	TV	TAV	ET	2		
120	E	2,79	I	V	5	TV	TAV	ET	2		
120	F	10,2	I	V	5	TV	TAV	ET	2	TRV	2
121	A	7,27	I	V	5	TV	TAV	ET	2		
121	B	1,37	I	V	5	TV	TAV	ET	2		
121	C	1,36	I	V	5	TV	TAV	ET	2		
121	D	0,53	I	V	4	TV	TAV	ET	2		
121	E	1,44	I	V	5	TV	TAV	HGY	2		
121	F	0,77	I	V	5	TV	TAV	ET	2		
122	A	2,46	I	V	5	TV	TAV	HGY	2		
123	A	4,11	I	V	5	TV	TAV	TKGY	2		
123	B	0,57	I	V	5	TV	TAV	TKGY	2		
123	C	4,01	I	V	5	TV	TAV	HGY	2	TRV	2

17. táblázat Natura 2000 területek részletes területkimutatása (fahasználati mód) - Szigetmonostor, Natura 2 terület

Helység összesen: 350,14

Mindösszesen: 472,38

Natura 2000 területek részletes területkimutatása (erdősítés)											
Nyomtatás ideje: 2020. 04. 16.					(területek hektárban)				Erdőterv 2.7.6.B		
Adattárból					Kor: Életbelépés.						
Iroda: 1 Budapesti ETI					Natura 2000 terület: 391 Szigeti homokok						
					Natura 2000 terület 1			Natura 2000 terület 2			
Megnevezése: 391 Szigeti homokok											
Területtípusa: Kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület											
EU területkódja: HUDI20047											
Helység: 5548 Pócsmegyer											
Tag	Részlet	Terület	Élőhely kódja	Természetesség	E r d ő s í t é s						
					Jellege	Módja I.	Célállománya I.	Módja II.	Célállománya II.	E l e g y f a f a j o k	
										I.	II.
1	A	3,89		5							
1	B	4,95		5							
1	C	0,95		5							
2	A	1,47		5							
2	B	7,65		5	SZVF	TFMMK	HNY-A				
2	C	8,55		5	SZVF	TFMMK	HNY-A				
3	A	1,25		5	TRVF	MEST	HNY-A				
3	B	2,50		4							
3	C	2,79		4							
3	D	0,91		5							
3	E	2,72		5							
3	F	4,03		5							
3	G	3,75		5	TRVF	MEST	HNY	TFSARJ	A-		
3	H	1,03		5							
4	A	2,34		5							
4	B	6,53		5	SZVF	TFMMK	HNY-A		SZNY		
4	C	0,70		3							
4	D	3,20		4							
5	A	1,55		4	SZVF	TFMMK	HNY-A				
5	B	0,91		3							
5	D	3,82		5							
5	E	4,27		5							
5	F	3,43		5	TRVF	MEST	HNY-A				
5	G	0,57		3							
6	A	12,95		4							
6	D	3,63		5	SZVF	TFMMK	HNY-A		SZNY		
6	E	3,73		4	SZVF	TFMMK	HNY-A				
6	F	7,24		5	SZVF	TFMMK	HNY-A				

18. táblázat Natura 2000 területek részletes területkimutatása (erdősítés) - Pócsmegyer

Helység összesen: 101,31

Natura 2000 területek részletes területkimutatása (erdősítés)											
Nyomtatás ideje: 2020. 04. 16.					(területek hektárban)					Erdőterv 2.7.6.B	
Adattárból					Kor: Életbelépés.						
Iroda: 1 Budapesti ETI					Natura 2000 terület: 391 Szigeti homokok						
Natura 2000 terület 1					Natura 2000 terület 2						
Megnevezése: 391 Szigeti homokok											
Területtípusa: Kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület											
EU területkódja: HUDI20047											
Helység: 5553 Tahitótfalu											
Tag	Részlet	Terület	Élőhely kódja	Természetesség	E r d ő s í t é s						
					Jellege	Módja I.	Célállománya I.	Módja II.	Célállománya II.	E l e g y f a f a j o k	
										I.	II.
29	Q	2,78	5								
30	B	2,72	3								
30	E	5,32	3								
30	F	1,18	3		TRVF	MEST	HNY-EL	MEST	FÜ- FFÜ,	SZNY, MAK	
30	H	0,19	3								
31	B	0,61	5								
31	C	1,13	5								
31	D	1,38	5								
31	E	0,59	5								

19. táblázat Natura 2000 területek részletes területkimutatása (erdősítés) - Tahitótfalu

Helység összesen: 15,90

Natura 2000 területek részletes területkimutatása (erdősítés)										
Nyomtatás ideje: 2020. 04. 16.					(területek hektárban)				Erdőterv 2.7.6.B	
Adattárból					Kor: Életbelépés.					
Iroda: 1 Budapesti ETI					Natura 2000 terület: 391 Szigeti homokok					
Natura 2000 terület 1					Natura 2000 terület 2					
Megnevezése:		391 Szigeti homokok								
Területtípusa:		Kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület								
EU területkódja:		HUDI20047								
Helység:		5550 Szigetmonostor								
Tag	Részlet	Terület	Élőhely kódja	Természetesség	E r d ő s í t é s					
					Jellege	Módja I.	Célállománya I.	Módja II.	Célállománya II.	E l e g y f a f a j o k
									I.	II.
28	B	5.03	3		FPCS	MEST	HNY			

20. táblázat Natura 2000 területek részletes területkimutatása (erdősítés) – Szigetmonostor, Natura 1 terület

Helység összesen: 5,03

Natura 2000 területek részletes területkimutatása (erdősítés)

Nyomtatás ideje: 2020. 04. 16.

(területek hektárban)

Erdőterv 2.7.6.B

Adattárból

Kor: Életbelépés.

Iroda: 1 Budapesti ETI

Natura 2000 terület: 391 Szigeti homokok

Natura 2000 terület 1

Natura 2000 terület 2

Megnevezése:

391 Szigeti homokok

Területtípusa:

Kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület

EU területkódja:

HUDI20047

Helység: 5550 Szigetmonostor

Tag	Részlet	Terület	Élőhely kódja	Természetesség	E r d ő s í t é s							
					Jelege	Módja I.	Célállománya I.	Módja II.	Célállománya II.	E l e g y f a f a j o k		
										I.	II.	
2	A	13,56		5								
2	B	1,98		5								
2	C	0,99		5								
3	A	6,46		5	TRVF	TFSARJ	A	TFMMK	K-E			
3	B	2,64		5								
3	C	0,31		5								
4	A	3,41		5								
4	B	0,50		3								
4	C	2,40		5								
5	B	4,02		5								
5	C	1,48		5								
5	E	1,30		5	TRVF	TFSARJ	A	MEST	K-E			
6	A	2,41		5	TRVF	MEST	HNY-EL	TFSMK	A-EL			
6	B	3,33		5								
6	E	6,56		4								
7	A	5,13		5								
7	B	8,19		5								
7	C	2,11		5								
11	A	10,52		5								
11	B	0,68		5	TRVF	MEST	K-E	TFSMK	A-EL			
11	C	1,39	91I0	3								
11	D	2,06	91I0	3								
11	E	1,20		5	TRVF	MEST	K-E	TFSMK	A-EL			
12	A	3,99	91I0	3								
12	B	2,65		5	TRVF	TFSMK	A	MEST	K-E			
12	C	5,83	91I0	4								
12	D	1,36		5								
12	E	2,72		4								
13	A	2,36		3								
13	B	1,60		4								
13	D	3,91		5								
13	E	0,81	91I0	3								
13	F	5,25		5								
14	A	5,02		5								
14	C	10,11		5								

18	A	2,15	5					
18	B	1,72	3					
18	C	0,67	5					
18	D	5,22	91I0	4				
18	E	1,86	5					
18	F	1,44	4					
19	A	2,32	91I0	4				
19	B	0,63	4					
19	C	0,34	3					
20	A	8,93	5					
20	D	1,87	5	TRVF	TFSARJ	A	MEST	K-E
20	E	1,69	91I0	4				
20	F	2,07	91I0	3				
21	A	0,35	4					
21	B	0,68	5					
21	C	7,48	91I0	4				
22	A	3,03	5	TRVF	MEST	K-E	MEST	KST-
22	B	4,06	4					
22	C	7,55	5					
24	A	3,32	5					
24	B	0,47	91I0	4				
24	C	0,78	3					
24	D	5,19	5					
28	A	0,44	4					
114	A	3,40	5	TRVF	TFSARJ	A-EL	MEST	K-E
114	B	0,27	5					
114	C	4,82	3					
114	D	0,46	5	TRVF	TFSARJ	A	MEST	K-E
114	E	2,51	5					
114	H	4,86	4					
115	A	4,62	5					
115	B	3,07	5					
115	C	1,03	5					
115	D	3,35	5					
115	E	5,87	5					
116	A	2,19	5	TRVF	TFSARJ	A	MEST	CS-EL
116	B	8,53	5	TRVF	TFSARJ	A	MEST	CS-EL
117	A	0,29	4					
117	B	4,87	5	TRVF	TFSARJ	A	MEST	K-E
117	C	3,12	5					
117	D	4,69	5					
117	E	0,76	5	TRVF	MEST	CS-EL	TFSMK	A
117	F	3,27	4					
117	G	1,45	4					
117	H	0,92	5					
118	B	0,87	5					
118	D	2,45	91I0	4				
118	F	1,27	5	TRVF	MEST	HNY		
118	G	3,71	91I0	4				
118	H	1,91	91I0	3				
118	I	1,14	91I0	4				
118	J	1,29	3					
120	A	35,28	5	TRVF	MEST	HNY	MEST	K-E

120	B	2,84	5					
120	D	5,61	5					
120	E	2,79	5					
120	F	10,24	5	TRVF	MEST	HNY	MEST	K-E
121	A	7,27	5					
121	B	1,37	5					
121	C	1,36	5					
121	D	0,53	4					
121	E	1,44	5					
121	F	0,77	5					
122	A	2,46	5					
123	A	4,11	5					
123	B	0,57	5					
123	C	4,01	5	TRVF	MEST	K-E	TFMAG	VT

21. táblázat Natura 2000 területek részletes területkimutatása (erdősítés) – Szigetmonostor, Natura 2 terület

Helység összesen: 350,14

Mindösszesen: 472,38

1.3.3.3. Vadgazdálkodás, vadászat, halászat, horgászat

A tervezési területen egy vadászatra jogosult vadásztársaság található a Szentendre-Szigeti Vadásztársaság. A tervezési terület vadgazdálkodási szempontból jellemzően apróvadás (elsősorban mezei nyúl, fácán, fogoly). A terület vadgazdálkodási üzemterve alapján nagyvadak egyedszáma magas, különösen a dámszarvasé és vaddisznóé, ezenkívül kisebb mennyiségben van jelen az őz és az idegenhonos muflon. A dám és muflon okozta taposás a Szigetmonostori részen jelentős. Csúasz homokfelszínig tartó vadváltók szelik át a területet. Szokatlan jelenség a muflon jelenléte, amely nem csak idegenhonos, de az ilyen alföldi jellegű területen, mint a Szentendrei-sziget, teljes mértékben tájidegen is. A nagyvadállomány különösen azokban az években okoz jelentős természetvédelmi problémát, amikor a Duna nagyobb áradása elől a vadak a mélyebb fekvésű területekről a homokbuckák területére menekülnek és ott tartósan, nagy számban fordulnak elő. Ez történt a Duna 2013. évben tapasztalt áradásakor is. Meg kell említeni a vörös róka nagyarányú elszaporodását. Az elmúlt 5 évben kétféle alkalommal derült fény ragadozómadár-mérgezésre, amelyek a nyomok alapján nagy valószínűséggel vörös róka ellen irányultak.

A természetmegőrzési területen nyilvántartott halgazdálkodási vízterület nem található.

1.3.3.4. Vízgazdálkodás

A tervezési terület állandó kisvízfolyással nem rendelkezik. A terület egyetlen állóvize a tartalék víztározónak készült Merzsán-tó, amely állandó vízborítással nem rendelkezik. A Merzsán területén kizárólag a Duna magas vízállása idején jelenik meg vízborítás, de csak néhány évente, és akkor is általában igen rövid időszakokra. A területet sokan Merzsán-mocsárként említik. A talajvíz mennyiségét jelentős mértékben befolyásolja a Duna. A tervezési terület a Duna részvízgyűjtő 1-9 Közép-Duna vízgyűjtő alegységhez tartozik, melynek vízgyűjtő-gazdálkodási tervét 2016 áprilisában fogadták el. A Szentendrei-szigeten lévő vízbázis védelmi területek az északi vízbázis részét képezik, amely Budapest vízszükségletének nagyobb részét, mintegy 70 százalékát elégíti ki. A Szentendrei-sziget mind mennyiségi, mind minőségi adottságait tekintve kiemelkedő vízbázis-komplexum. A sziget vízbázisai parti szűrésű vizet termelnek. A vízbázisok védelmének fontos részét képezik a vízbázis védőterületek, amelyeken területhasználati korlátozások érvényesek. A tervezési terület legnagyobb

része vízbázis védelmi szempontból a hidrogeológiai „A” védőterület kategória területére esik. Egyetlen helyrajzi szám érint ún. belső védőterületet és további néhány külső védőterületet, ill. hidrogeológiai „B” védőterület. A vízbázis védőterületekkel érintett ingatlanok (22. táblázat) esetében az élőhelyek fenntartása és a rehabilitációk során a 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet előírásait szükséges figyelembe venni. A vízbázisok belső védőterületein lehetőleg összefüggő füvesített felületet kell kialakítani, ahol a legeltetés, trágyázás és növényvédőszeres és vegyszerek használata tilos. A hidrogeológiai „A” védőterületen kevésbé szigorú szabályokhoz kell alkalmazkodni a területhasználóknak, mint a kutak közvetlen közelében található belső és külső védőterületen. Az „A” hidrogeológiai védőterületen új állattartó telep nem épülhet, az istálló padozatának vízzárónak kell lennie, az állattartó telepek csurgalékvizének gyűjtését úgy kell megoldani, hogy az ne veszélyeztethesse a környezetet. A legeltetés a külső és hidrogeológiai 'A' védőövezetben hatásvizsgálat alapján megengedhető. A kutaktól legtávolabb eső hidrogeológiai „B” védőterületeken a környezetvédelem általános szabályai érvényesek.

Település	Hrsz.	FV tulajdon	Vízbázis	Vízbázis védőterületi besorolás 123/1997 Korm. rendelet alapján
Pócsmegyer	36	-	Pócsmegyer	hidrogeológiai B
Pócsmegyer	037/3	-	Surány	hidrogeológiai A
Pócsmegyer	037/4	-	Surány	hidrogeológiai A
Pócsmegyer	037/5	-	Surány	hidrogeológiai A
Pócsmegyer	38	-	Surány	hidrogeológiai A
Pócsmegyer	040/1	-	Surány	hidrogeológiai A
Pócsmegyer	040/2	-	Surány	hidrogeológiai A
Pócsmegyer	040/3	-	Surány	hidrogeológiai A
Pócsmegyer	040/4	-	Surány	hidrogeológiai A
Pócsmegyer	41	-	Surány	hidrogeológiai A.
Pócsmegyer	42	-	Surány	hidrogeológiai A
Pócsmegyer	45	-	Surány	hidrogeológiai A
Pócsmegyer	46	-	Surány	hidrogeológiai A
Pócsmegyer	47	-	Surány	hidrogeológiai A
Pócsmegyer	048/1	-	Surány	hidrogeológiai A
Pócsmegyer	048/2	-	Surány	hidrogeológiai A
Pócsmegyer	049/20	-	Surány	hidrogeológiai A
Szigetmonostor	027/1	-	Monostor	hidrogeológiai B
Szigetmonostor	062/2	-	Horány	hidrogeológiai A
Szigetmonostor	062/3	-	Horány	hidrogeológiai A
Szigetmonostor	062/4	-	Horány	hidrogeológiai A
Szigetmonostor	062/5	-	Horány	hidrogeológiai A
Szigetmonostor	062/6	-	Horány	hidrogeológiai A
Szigetmonostor	062/8	-	Horány	hidrogeológiai A
Szigetmonostor	062/9	-	Horány	hidrogeológiai A
Szigetmonostor	062/10	-	Horány, Monostor	hidrogeológiai A
Szigetmonostor	062/11	-	Horány, Monostor	hidrogeológiai A, hidrogeológiai B
Szigetmonostor	085/1	-	Monostor	hidrogeológiai A
Szigetmonostor	085/2	-	Monostor	hidrogeológiai A
Szigetmonostor	86	-	Monostor	hidrogeológiai A
Szigetmonostor	87	-	Monostor	hidrogeológiai A
Szigetmonostor	88	-	Monostor	hidrogeológiai A
Szigetmonostor	089/1	-	Sziget	hidrogeológiai A

Szigetmonostor	089/2	-	Sziget	hidrogeológiai A
Szigetmonostor	089/3	-	Sziget	hidrogeológiai A
Szigetmonostor	089/4	-	Sziget	hidrogeológiai A
Szigetmonostor	089/5	-	Sziget	hidrogeológiai A
Szigetmonostor	089/6	-	Sziget	hidrogeológiai A
Szigetmonostor	089n	-	Sziget	hidrogeológiai A
Szigetmonostor	089/9	-	Sziget	hidrogeológiai A
Szigetmonostor	90	tulajdonos	Sziget	külső
Szigetmonostor	0108/8	-	Horány	hidrogeológiai A
Szigetmonostor	103	tulajdonos	Sziget	külső
Szigetmonostor	0108/9	-	Horány	hidrogeológiai A
Szigetmonostor	0108/10	-	Horány	hidrogeológiai A
Szigetmonostor	0108/11	-	Horány	hidrogeológiai A
Szigetmonostor	0108/12	-	Horány	hidrogeológiai A
Szigetmonostor	0108/13	-	Horány	hidrogeológiai A
Szigetmonostor	0108/14	-	Horány	hidrogeológiai A
Szigetmonostor	0108/15	-	Horány	hidrogeológiai A
Szigetmonostor	0108/16	-	Horány	hidrogeológiai A
Szigetmonostor	109	tulajdonos	Horány	belső, külső
Tahitótfalu	58	tulajdonos	Tahi	külső
Tahitótfalu	064/1	-	Tahi, Tótfalu	hidrogeológiai A
Tahitótfalu	064/2	-	Tahi	hidrogeológiai A
Tahitótfalu	65	tulajdonos	Tahi	hidrogeológiai A
Tahitótfalu	066/1	-	Tahi	külső, hidrogeológiai A
Tahitótfalu	066/2	-	Tahi	hidrogeológiai A
Tahitótfalu	67	-	Surány, Tahi	hidrogeológiai A, hidrogeológiai B
Tahitótfalu	068/1	-	Tahi	hidrogeológiai A
Tahitótfalu	068/2	-	Tahi	hidrogeológiai A
Tahitótfalu	068/3	-	Tahi	hidrogeológiai A
Tahitótfalu	068/4	-	Tahi	hidrogeológiai A
Tahitótfalu	068/6	-	Tahi	hidrogeológiai A
Tahitótfalu	068/7	-	Tahi	hidrogeológiai A
Tahitótfalu	068/8	-	Tahi	hidrogeológiai A
Tahitótfalu	0103/18	-	Tótfalu	hidrogeológiai A
Tahitótfalu	0103/20	-	Tótfalu	hidrogeológiai A, hidrogeológiai B
Tahitótfalu	104	-	Tótfalu	hidrogeológiai A
Tahitótfalu	105	-	Tótfalu	hidrogeológiai A
Tahitótfalu	106	-	Tótfalu	hidrogeológiai A
Tahitótfalu	107	-	Tótfalu	hidrogeológiai A, hidrogeológiai B
Tahitótfalu	0108/5	-	Tótfalu	hidrogeológiai A
Tahitótfalu	0110/4	-	Tótfalu	hidrogeológiai A
Tahitótfalu	0110/15	-	Tótfalu	hidrogeológiai A
Tahitótfalu	0110/17	-	Tótfalu	hidrogeológiai A, hidrogeológiai B
Tahitótfalu	0110/18	-	Tótfalu	hidrogeológiai A

22. táblázat A vízbázis védőterületi ingatlanok érintettsége (forrás: Fővárosi Vízművek Zrt.)

1.3.3.5. Turizmus

A terület idegenforgalmi hasznosítása kismértékű, egy-két lovas tanya működik. Szervezett turizmus nincs. Turista utak a területen nem találhatók. A terepmotorozás kismértékben ugyan, de jelen van a területen, káros hatása a pannon homoki gyepek állapotára van. Emberi hatások közül az illegális kommunális szemét elhelyezést szükséges még megemlíteni. A Szentendrei-szigeten kerékpárút építése tervezett, melynek következtében megnövekedett turista forgalom valószínűsíthető.

1.3.3.6. Ipar

A területen ipari tevékenység jelenleg nem folyik, a területre hatással levő ipari tevékenység sincs a természetmegőrzési terület környezetében.

1.3.3.7. Infrastruktúra

A tervezési terület Pócsmegyeri és Szigetmonostori területrészein műút nem található. A Tahitófalu melletti területrészen keresztülhalad a Tahitófalu és Kisoroszi közötti műút. Villamosenergia távvezetékek tekintetében a tervezési terület Szigetmonostori területrészét 120 kV távvezeték (Göd-Pomáz) keresztezi. Ezen kívül kiefeszültségű távvezetékek haladnak keresztül a Szigetmonostori területrészen, valamint a Tahitófalu melletti területrészen a Tahitófalu és Kisoroszi közötti műúttal párhuzamosan. Az infrastrukturális létesítmények alapvetően nem befolyásolják a területen lévő jelölő fajok és élőhelyek fennmaradását.

1.3.3.8. Településrendezési eszközök**Tahitófalu**

Tahitófalu község területére a 177/2014. (X.01.) képviselőtestületi határozattal elfogadott településszerkezeti terv (TSZT), valamint a 7/2014. (X.02.) képviselőtestületi rendelettel elfogadott helyi építési szabályzat (HÉSZ) vonatkozik.

A TSZT szerint a Natura 2000 hálózathoz tartozó területek általános mezőgazdasági (Má) és védelmi erdőterület (Ev) területfelhasználási egységekbe tartoznak.

A HÉSZ alapján a Natura 2000 hálózathoz tartozó területek védelmi célú gyepgazdálkodási (MÁ-GYV), elsődlegesen védelmi rendeltetésű védett erdők (Ev-V) és kis parcellás szántóföldi növénytermesztés (MÁ-SZK) övezetekbe tartoznak.

Ev-V jelű övezetre vonatkozó építési előírások:

45 § (1) Az övezetbe az országos, illetve a helyi jelentőségű védett természeti területek erdei tartoznak.

(2) Az övezetben épületet elhelyezni nem lehet.

(3) Az övezetben csak az elsődleges rendeltetést szolgáló építmény helyezhető el, beleértve a vadászatot, a természetvédelmi bemutatást és a természetjárást szolgáló építményeket is.

(4) A már korábban, engedéllyel beépített telkek épületei nem bővíthetők, csak felújíthatók.

MÁ-SZK jelű övezetre vonatkozó építési előírások:

50. § (1) Az övezet elsősorban a szántóföldi növénytermesztés céljára szolgál.

(2) Az övezetben épület, állandó építmény, konténer, járműszekrény nem helyezhető el. Elhelyezhető fából ácsolt vagy szerelt jellegű ideiglenes szerszám- és terménytároló.

(3) Az övezeten belül a már kialakult szalagszerű telekkialakítást kell megőrizni.

MÁ-GYV jelű övezetre vonatkozó építési előírások:

52. § (1) Az övezetbe a kiemelt oltalom alatt álló védett természeti területek gyepterületei, a tájképvédelmi jelentőségű gyepterületei és a vízbázis külső védőövezetének gyepterületei tartoznak.

(2) Az övezetbe tartozó területek gyepgazdálkodási rét, legelő területként hasznosíthatók.

(3) Az övezetben legfeljebb állattartásra szolgáló villanypásztor helyezhető el. Egyéb épület, építmény a területen nem helyezhető el.

Pócsmegyer

Pócsmegyer község területére a 87/2013. (IX.18.) önkormányzati határozattal elfogadott településszerkezeti terv (TSZT), valamint a 13/2013. (IX.23.) önkormányzati rendelettel elfogadott helyi építési szabályzat (HÉSZ) vonatkozik.

A hatályos TSZT szerint a Natura 2000 hálózathoz tartozó területek általános mezőgazdasági (Má), védelmi erdőterület (Ev) és gazdasági erdőterület (Eg) területfelhasználási egységekbe tartoznak.

A HÉSZ alapján a Natura 2000 hálózathoz tartozó területek kisparcellás szántóföldi növénytermesztés (Má-szk-1), gyepgazdálkodás (MÁ-gy), gazdasági rendeltetésű erdők (Eg), védelmi rendeltetésű véderdők (Ev) és védelmi rendeltetésű védett erdők (Evv) övezetekbe tartoznak. Má-szk-1 jelű övezetre vonatkozó építési előírások:

26 § (1) Az övezet 1500 m²-t meghaladó nagyságú telkein elhelyezhető 1 db maximum 20 m² alapterületű, hagyományos építőanyagokból: vályog, téglá, fa, agyagcserépből készült gazdasági, szerszám- vagy terménytároló terület.

(2) Az övezet területén a megengedett legnagyobb építménymagasság 2,5 m.

MÁ-gy jelű övezetre vonatkozó építési előírások:

28 § (1) Gyepgazdálkodási övezetbe tartozó területek gyepgazdálkodási területként, rét, legelő hasznosíthatók-

(2) Az övezet 15000 m²-t meghaladó telkein a legeltetéshez szükséges 1 db max. 20 m²-t meg nem haladó esőbeálló, valamint karámok helyezhetők el.

(3) Az övezet az ökológiai hálózat magterületébe tartozik, ezért a területen épület nem helyezhető el.

Eg jelű övezetre vonatkozó építési előírások:

30 § (1) Az övezetbe az elsődlegesen gazdasági rendeltetésű erdők tartoznak.

(2) Az övezetben épület, építmény csak a 10 ha-t meghaladó területnagyságú telken helyezhető el, legfeljebb 0,5%-os beépítettséggel.

(3) Az övezetben csak az erdő rendeltetésének megfelelő építmény helyezhető el.

(4) A legnagyobb megengedett párkánymagasság 4,5 m.

Ev jelű övezetre vonatkozó építési előírások:

31 § (1) Az övezetbe a talaj-, víz-, zaj-, illetve levegőtisztaságvédelmi célú erdőterületek tartoznak.

(2) Az övezetben épület nem helyezhető el.

Evv jelű övezetre vonatkozó építési előírások:

32 § (1) Az övezetbe a Duna-Ipoly Nemzeti Park védett területének erdei tartoznak.

(2) Az övezetben épület nem helyezhető el.

(3) Az övezetben csak az elsődleges rendeltetést szolgáló építmény helyezhető el, beleértve a természetvédelmi bemutatást és a természetjárást szolgáló építményeket is.

(4) Az övezetben csak elsődleges rendeltetést nem veszélyeztető üdülési és sporttevékenység végezhető, a természetvédelmi hatóság engedélyével.

Szigetmonostor

Szigetmonostor község területére a 332/2017. (XII.14.) képviselőtestületi határozattal elfogadott településszerkezeti terv (TSZT), valamint a 1/2018. (I.24.) önkormányzati rendelettel elfogadott helyi építési szabályzat (HÉSZ) vonatkozik.

A hatályos TSZT szerint a Natura 2000 hálózathoz tartozó területek védelmi erdőterület (Ev), gyep mezőgazdasági terület (Mgy), általános mezőgazdasági terület (Má), különleges mezőgazdasági

üzemi terület (K-Mü), különleges beépítésre nem szánt mezőgazdasági üzemi terület (Kb-Mü) területfelhasználási egységekbe tartoznak.

A HÉSZ alapján a Natura 2000 hálózathoz tartozó területek különleges mezőgazdasági üzemi terület (K-Mü), elsődleges védelmi rendeltetésű védett erdők (Evv), nagytáblás szántóföldi növénytermesztési (Má-Sz), kisparcellás szántóföldi növénytermesztési (Má-Szk), gyepgazdálkodás övezetbe tartozó területek (Má-Gy) és különleges mezőgazdasághoz kapcsolódó termékfeldolgozást/-tárolás/gazdasági jellegű tevékenységet is ellátó nagy zöldfelületi arányú területek (Kb-Mü) övezetekbe tartoznak.

K-Mü jelű övezetre vonatkozó építési előírások:

37 § (1) Mezőgazdasági állattartó telep - istálló, kísérleti telepek, termékfeldolgozó és tároló építmény és turisztikai funkciójú épületek elhelyezésére szolgál.

(2) Az övezetben elhelyezhető: állattartó épület és a gazdálkodást szolgáló egyéb építmény; terménytárolást szolgáló épület: pajta, szín; vendéglátó és szálláshely szolgáltató épület.

(3) Az övezetben új lakás nem létesíthető.

(4) Az övezetben kiegészítő vagy mellékfunkcióként elhelyezhető: mezőgazdasági építmény, kézműipari építmény, fő funkcióhoz kapcsolódó kiegészítő funkciójú építmény.

(5) A megengedett legnagyobb beépítettség 40%; a legkisebb kialakítandó zöldfelület 40%; az épület megengedett legnagyobb magassága 4,5 m (kiegészítő funkciójú építmény magassága legfeljebb 3,5 m lehet.

Evv jelű övezetre vonatkozó építési előírások:

48 § (1) Az övezetbe az országos, illetve a helyi jelentőségű védett természeti területek erdőterületei tartoznak.

(2) Az övezetben épületet elhelyezni nem lehet. Az övezetben csak az elsődleges rendeltetést szolgáló építmény helyezhető el, beleértve a természetvédelmi bemutatást szolgáló építményeket is.

(3) A már korábban, engedéllyel beépített telkek épületei nem bővíthetők, csak felújíthatók.

(4) Erdőgazdálkodás csak a természetvédelmi érdekek figyelembevételével történhet.

(5) Az övezetben az elsődleges rendeltetést nem veszélyeztető üdülési és sporttevékenység végezhető, a természetvédelmi hatóság engedélyével.

Má-Sz jelű övezetre vonatkozó építési előírások:

53 § (1) Kizárólag a szántóföldi növénytermesztés céljára szolgál.

(2) Az övezetben épület, építmény vonatkozó felsőbb szintű jogszabály szerint helyezhető el. (3) A szántókat határoló földutak mentén minimum 1-5 m-es sávban a terület defláció elleni védelme érdekében a termőhelynek megfelelő növényállományú mezővédő fásításokat, gyepes, cserjés mezsgyét kell kialakítani és a telkek tulajdonosának fenntartani.

Má-Szk jelű övezetre vonatkozó építési előírások

54 § (1) Az övezet a szántóföldi növénytermesztés céljára szolgál.

(2) Az övezetben épület, állandó építmény külön rendelet szerinte helyezhető el, ideiglenes szerszám- és terménytároló, max 15 m² alapterülettel, létesíthető.

(3) Az övezeten belül a már kialakult szalagszerű telekkialakítást kell megőrizni. A telkek tovább csak hosszában oszthatók.

Má-Gy jelű övezetre vonatkozó építési előírások:

55 § (1) Az övezetbe tartozó területek gyepgazdálkodási területként hasznosíthatók.

(2) Az övezetben a gyepgazdálkodással összefüggő termékfeldolgozás és tárolás céljára szolgáló építmények, állattartó létesítmények helyezhetők el.

(3) Az övezet 1500 m²-t meghaladó nagyságú telkein max. 3%-os beépítettséggel egy gazdasági építmény helyezhető el. A beépíthető 3% számításakor legfeljebb a telcel 2500 m²-es területe vehető figyelembe.

(4) A legnagyobb megengedett épületmagasság 6 m.

Kb-Mü jelű övezetre vonatkozó építési előírások:

62. § (1) A Kb-Mü jelű különleges mezőgazdasághoz kapcsolódó termékfeldolgozást, - tárolást, gazdasági jellegű tevékenységet is ellátó nagy zöldfelületi arányú területek övezetébe tartozik a Külterület Szabályozási Terven jelölt állattartó telep területe.

(2) Az övezetben az alábbi építmények helyezhetők el: a) állattartást szolgáló építmények, b) termékfeldolgozást, - tárolást szolgáló építmények, c) mezőgazdasági üzemi építmények, d) mezőgazdasági termeléssel összefüggő kutatási, kereskedelmi, szolgáltató rendeltetésű építmények, e) a tevékenységhez kapcsolódó kiszolgáló létesítmények f) a terület fenntartásához szükséges építmények

(3) Az övezet területén a Külterület Szabályozási Terven jelölt területet erdőterületként/erdőtelepítésként kell fenntartani.

(4) A megengedett legnagyobb beépítettség a kialakult telken 10 %, 6 méter épületmagassággal.

2. Felhasznált irodalom

Borhidi A. (2003): Magyarország növénytársulásai. – Akadémiai Kiadó, Budapest, 610 pp.

Bölöni J., Molnár Zs., Kun A. (szerk.) (2011): Magyarország élőhelyei. Vegetációtípusok leírása és határozója, ÁNÉR. – MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete, 439 pp.

Dövényi Z. (szerk.) (2010): Magyarország kistájainak katasztere. – MTA Földrajztudományi Kutatóintézet, Budapest pp. 589-607.

Földművelésügyi Minisztérium (szerk.) (2018): Útmutató a Natura 2000 fenntartási tervek készítéséhez. – (kézirat) Földművelésügyi Minisztérium, Budapest.

Haraszthy L. (szerk.) (2014): Natura 2000 fajok és élőhelyek Magyarországon. – Pro Vértes Közalapítvány, Csákvár, 955 pp.

Király G. (szerk.) (2009): Új magyar fűvészkönyv. Magyarország hajtásos növényei. Határozókulcsok. – Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság, Jósavető, 616 pp.

Kocsis Károly (főszerk.) (2018): Magyarország nemzeti atlasza: természeti környezet. – Budapest, MTA CSFK Földrajztudományi Intézet. 187 p.

Világháló oldalak:

A magyar állami természetvédelem hivatalos honlapja: www.termeszetvedelem.hu

A Natura 2000 hálózat magyar honlapja: www.natura.2000.hu

Magyarország Élőhelyeinek Térképi Adatbázisa: www.novenyzetiterkep.hu

Vízgyűjtő gazdálkodási tervek: www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&programelemid=149

2014-2020 között elérhető agrártámogatásokról összefoglaló:

http://termeszetvedelem.hu/_user/browser/File/N2k_fennterv/3_%20mell%C3%A9klet_aktualizalt_041219.pdf

Vidékfejlesztési Program 2014-2020 jelenleg elérhető pályázati felhívásai:
<https://www.palyazat.gov.hu/doc/4523>

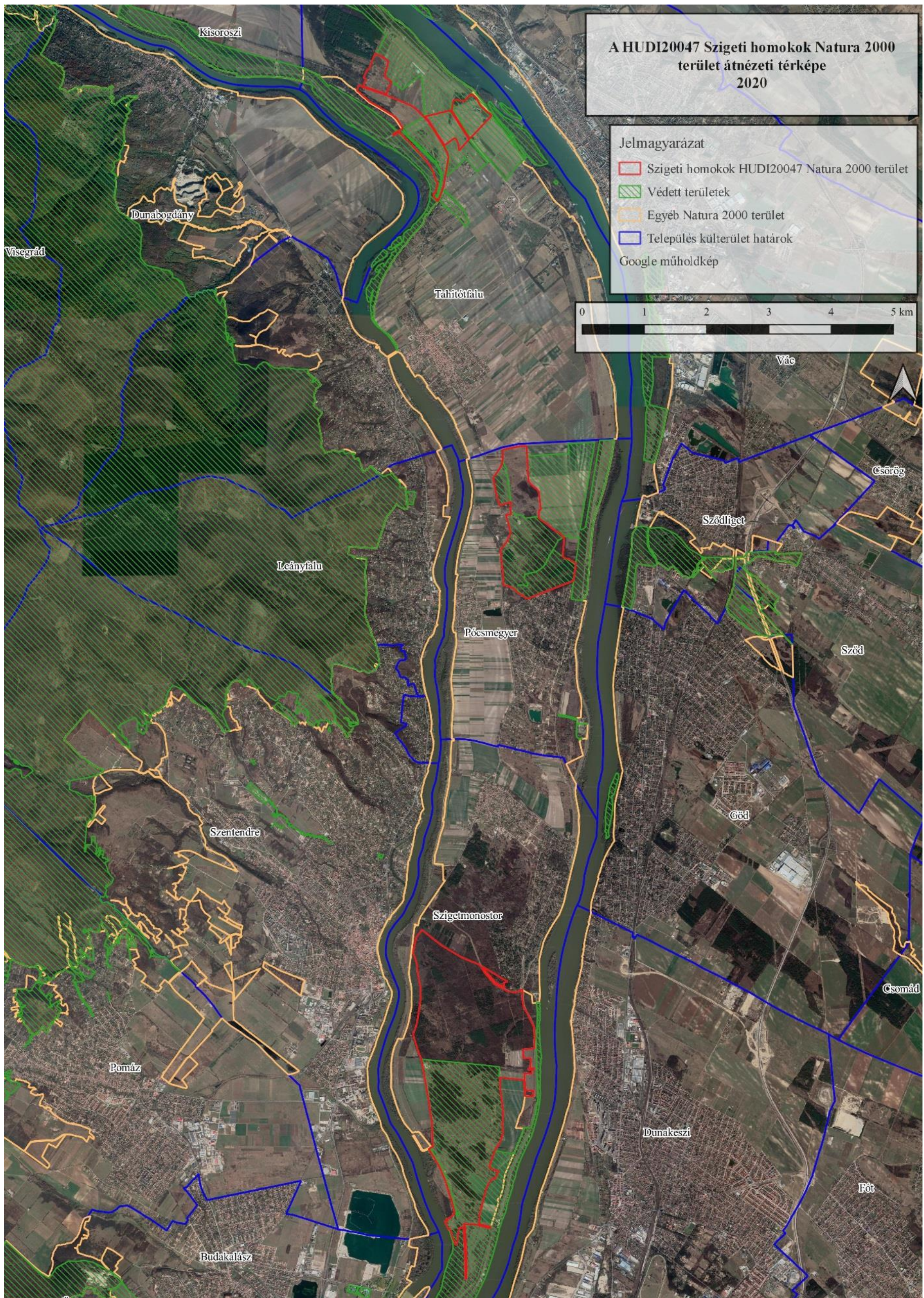
Bata K., Varga I., Takács G. (2011): Védett edényes növényfajok monitorozása. Természetvédelmi Információs Rendszer. Központi protokoll. Kézirat. Interneten elérhető:
http://www.termeszetvedelem.hu/_user/browser/File/NBmR/N%C3%B6v%C3%A9nyfajok/TIR%20NBmR%20V%C3%A9dett%20ed%C3%A9nyes%20n%C3%B6v%C3%A9nyfajok%20monitoroz%C3%A1sa_protokoll_jelent%C3%A9smint%C3%A1val_2011_05_19.pdf.

Takács G., Molnár Zs. (szerk.) (2009): Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer XI. Élőhely-térképezés. Második átdolgozott kiadás. Vácrátót 77 pp. Interneten elérhető (kizárólag):
http://www.obki.hu/publikacio/pdf_anyagok/Elohely_terkepezes_NBMR.pdf

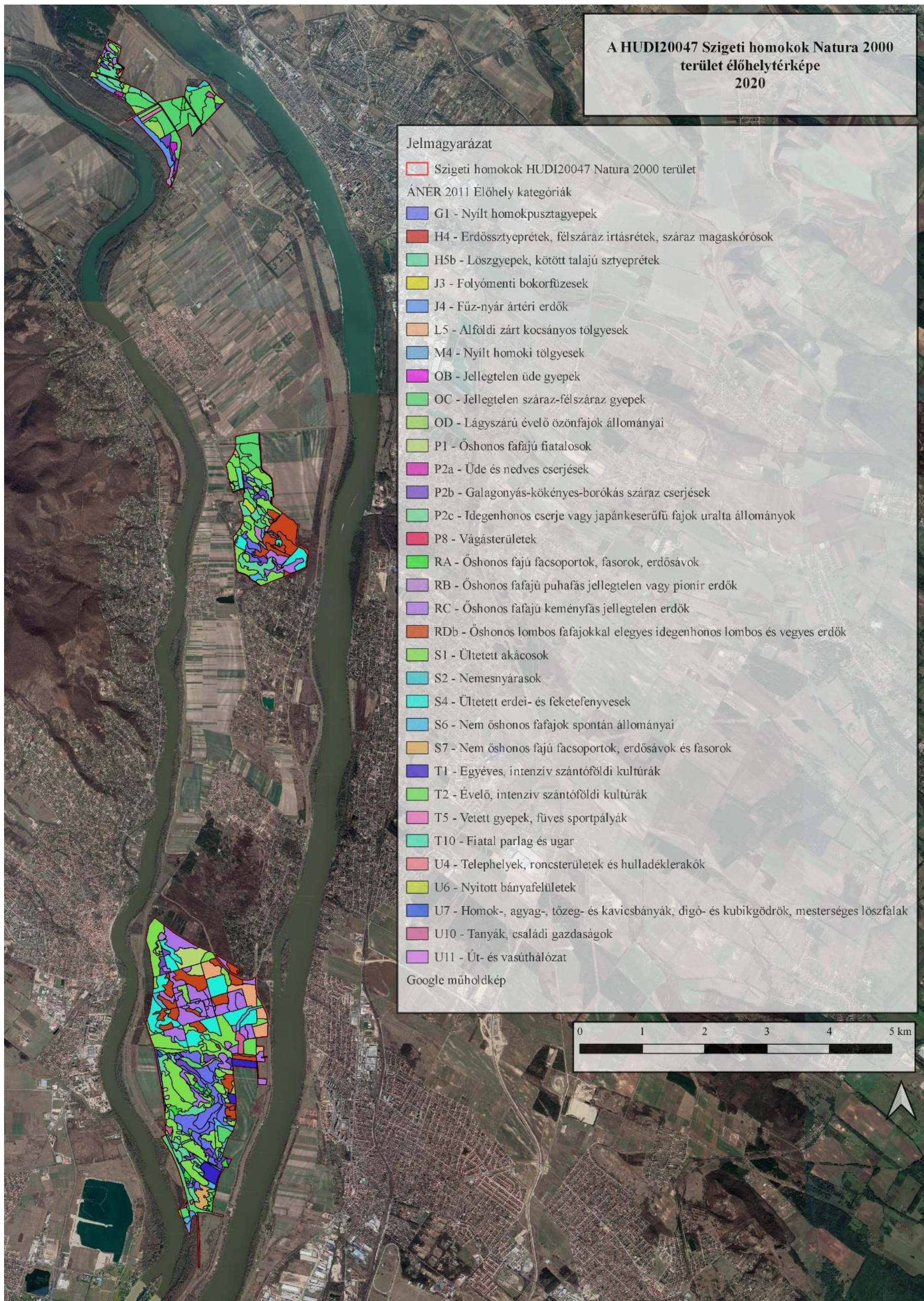
3. Térképek és mellékletek

1. melléklet. A Szigeti homokok (HUDI20047) Natura 2000 terület átnézeti térképe
2. melléklet. A Szigeti homokok (HUDI20047) Natura 2000 terület élőhelytérképe – ÁNÉR 2011
3. melléklet. A Szigeti homokok (HUDI20047) Natura 2000 terület élőhelytérképe – közösségi jelentőségű élőhelytípusok
4. melléklet. A Szigeti homokok (HUDI20047) Natura 2000 terület élőhelytípusai

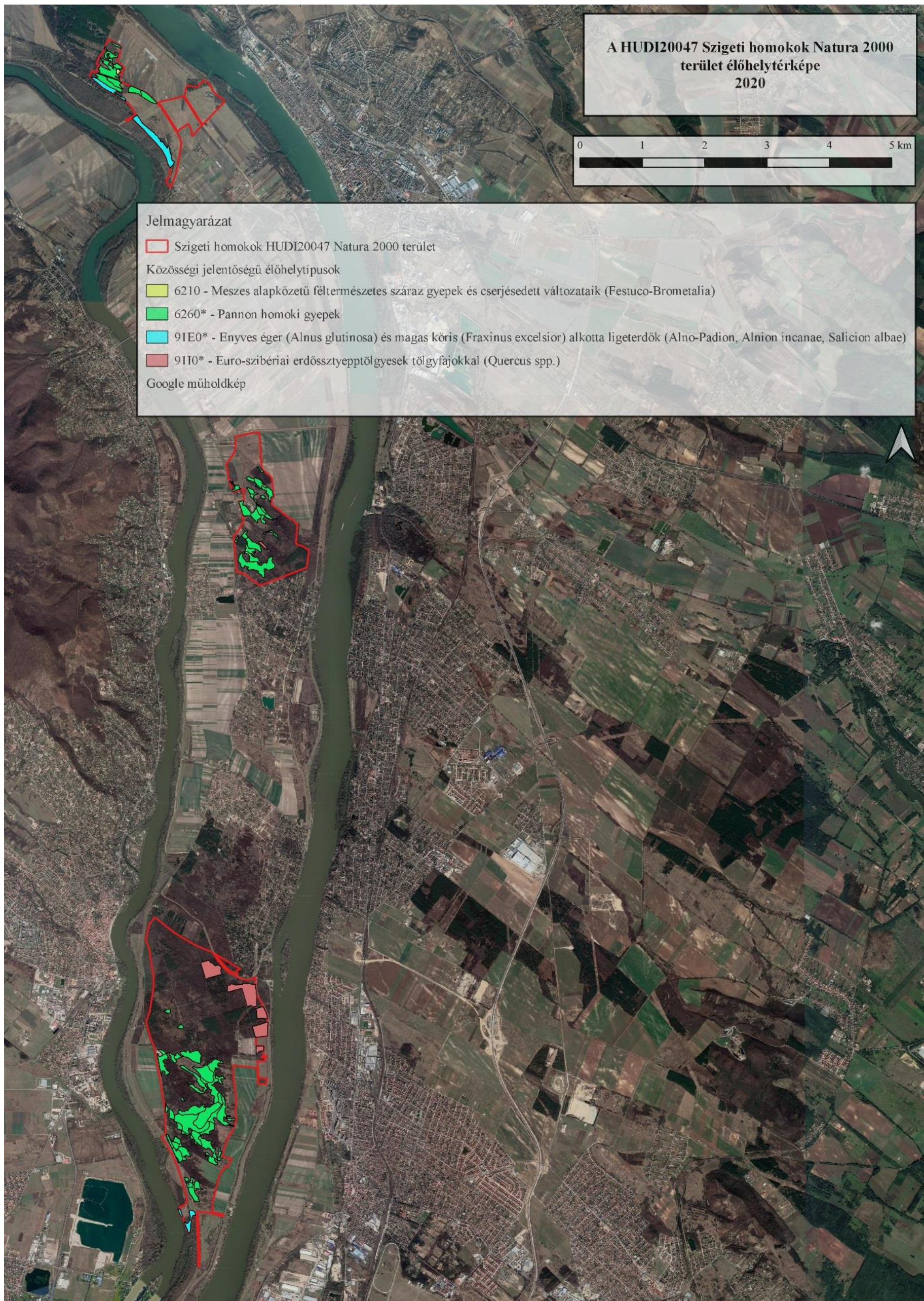
1. melléklet. A Szigeti homokok (HUDI20047) Natura 2000 terület átnézeti térképe

2. melléklet. A Szigeti homokok (HUDI20047) Natura 2000 terület élőhelytérképe – ÁNÉR 2011

3. melléklet. A Szigeti homokok (HUDI20047) Natura 2000 terület élőhelytérképe - közösségi jelentőségű élőhelytípusok

4. melléklet. A Szigeti homokok (HUDI20047) Natura 2000 terület élőhelytípusai

Á-NÉR kód	Á-NÉR élőhelytípus rövid elnevezése	Natura 2000 kód	Natura 2000 élőhely elnevezése	Terület (ha)	Terület (%)
G1	Nyílt homokpusztagyepek	6260*	Pannon homoki gyepek	65,89	7,76
H4	Erdőssztyeprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok	6210	Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (<i>Festuco-Brometalia</i>)	0,41	0,05
H5b	Lőszgyepek, kötött talajú sztyeprétek	6260*	Pannon homoki gyepek	62,44	7,36
J3	Folyómenti bokorfüzesek	91E0*	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	0,39	0,05
J4	Fűz-nyár ártéri erdők	91E0*	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	13,67	1,61
L5	Alföldi zárt kocsányos tölgyesek	91I0*	Euro-szibériai erdőssztyeppptölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.)	23,79	2,80
M4	Nyílt homoki tölgyesek	91I0*	Euro-szibériai erdőssztyeppptölgyesek tölgyfajokkal (<i>Quercus</i> spp.)	0,62	0,07
OB	Jellegtelen üde gyepek			1,99	0,23
OC	Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek			108,09	12,73
OD	Lágyszárú évelő özönfajok állományai			11,38	1,34
P1	Őshonos fafajú fiatalosok			16,44	1,94
P2a	Üde és nedves cserjések			1,3	0,15
P2b	Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések			31,02	3,65
P2c	Idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű fajok uralta állományok			3,62	0,43
P8	Vágásterületek			0,29	0,03
RA	Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősavok			11,36	1,34
RB	Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők			6,94	0,82

RC	Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők			95,18	11,21
RDb	Őshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők			83,08	9,79
S1	Ültetett akácok			171,04	20,15
S2	Nemesnyárasok			1,19	0,14
S4	Ültetett erdei- és feketefenyvesek			69,7	8,21
S6	Nem őshonos fafajok spontán állományai			14,9	1,76
S7	Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok			9,96	1,17
T1	Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák			14,84	1,75
T2	Évelő, intenzív szántóföldi kultúrák			9,77	1,15
T5	Vetett gyepek, füves sportpályák			2,33	0,27
T10	Fiatal parlag és ugar			5,02	0,59
U4	Telephelyek, roncsterületek és hulladéklerakók			0,55	0,06
U6	Nyitott bányafelületek			2,3	0,27
U7	Homok-, agyag-, tőzeg- és kavicsbányák, digó- és kubikgödrök, mesterséges löszfalak			1,45	0,17
U10	Tanyák, családi gazdaságok			6,21	0,73
U11	Út- és vasúthálózat			1,78	0,21
Összesen				848,95	100

AGRÁRMINISZTERIUM

Nyilatkozat

A HUDI20047 Szigeti homokok kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási terve megfelel az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet 4. §. (4) bekezdésben foglalt tartalmi és formai követelményeknek. A Natura 2000 fenntartási tervet a Natura 2000 fenntartási tervek Szakmai Bizottsága elfogadta.

A HUDI20047 Szigeti homokok Natura 2000 területre vonatkozó fenntartási tervet, az agrárminiszter megbízásából, jóváhagyta:

Balczó Bertalan
természetvédelemért felelős helyettes államtitkár

Budapest, 2021. május „12.”